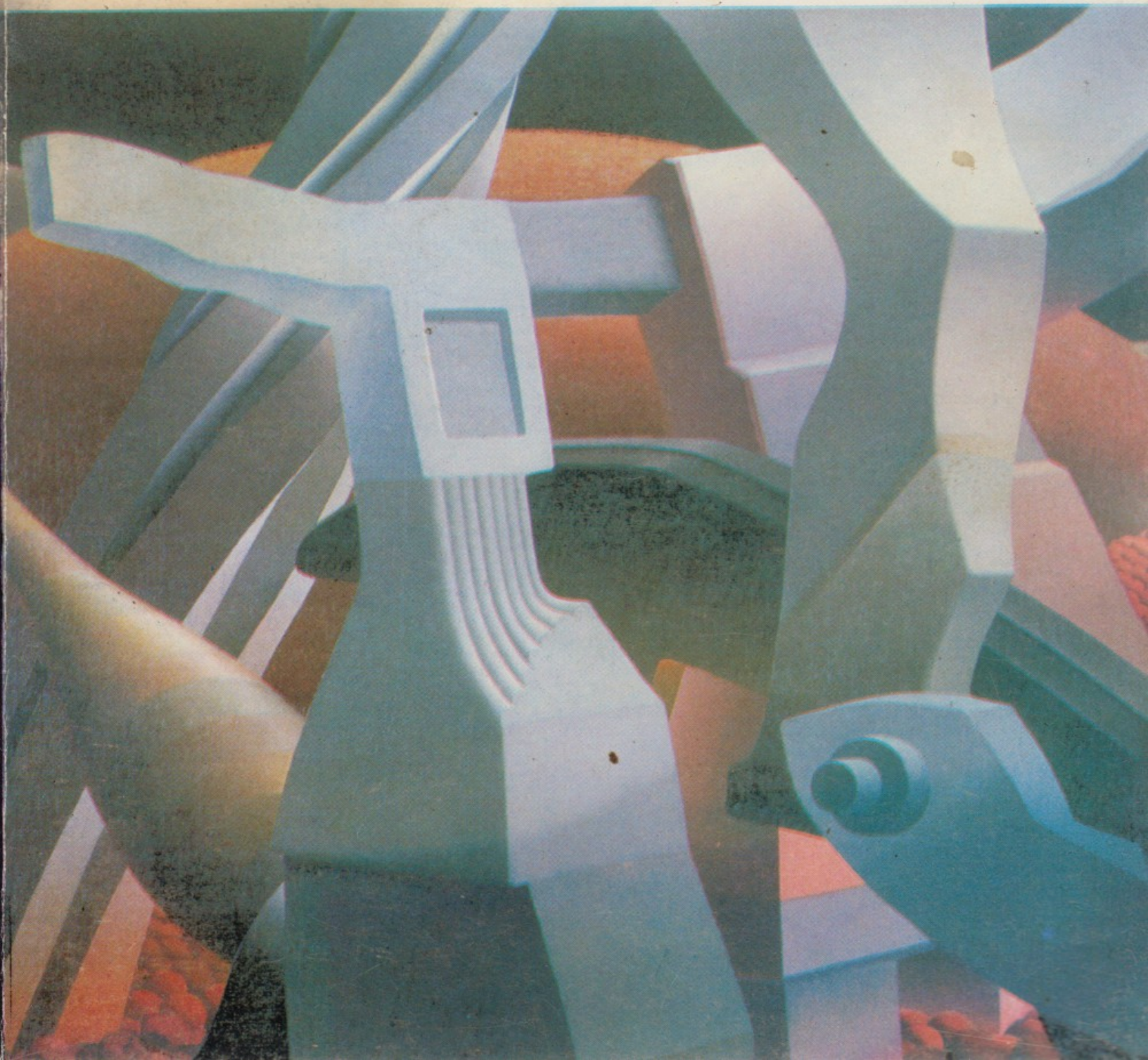

Галактика
Библиотека
Галактика
Библиотека
Галактика
Библиотека

ХАРИ ХАРИСЪН

СВЯТ НА СМЪРТТА II

Ф А Н Т А С Т И К А

ХАРИ ХАРИСЪН СВЯТ НА СМЪРТТА II

Превод: Катя Манчева

chitanka.info

На Пиръс дебне смъртта. Неспирна е войната между уродливите растения и животни и... хората. Нужни са много пари за оръжия и лекарства. Спечелва ги на хазарт вселенският комарджия Джейсън динАлт, който успява да разкрие и причините за тази война. Но фанатик моралист го отвлича с космически кораб, за да го предаде на съдебните власти като опасен престъпник. Така започва втората серия от приключенията на Джейсън. Заедно със своя похитител той се озовава на непозната планета. Там себични и силни мъже държат в робство своите племена и воюват помежду си, защото един владее петрола, друг — местните возила, трети — тайната на бог Електро. Джейсън „изобретява“ радиопредавател и изпраща в космоса позивни Ес-О-Ес. Дали някой ще ги улови? Джейсън динАлт още не е приключил мисията си на планетата на смъртта...

1.

— Момент — изрече Джейсън по видеофона, после се извърна и в същия миг застреля един нападащ рогатко. — Не, нищо особено не правя. Ще прескоча да видя дали мога да помогна.

Изключи видеофона и образът на диспечера изчезна от екрана. Когато мина покрай издъхващия рогатко, животното се размърда с последна злобна искрица живот и рогът му изтрака върху металния ботуш на Джейсън; с един ритник той запрати трупа от стената в джунглата отдолу.

В охранителната кула беше тъмно, единствено мигащите светлинки на защитния команден пулт разсейваха мрака. Мета вдигна очи и му се усмихна, после отново насочи цялото си внимание към аларменото табло.

— Отивам до радиокулата на космодрума — каза ѝ Джейсън. — В орбита има космически кораб, който се опитва да осъществи контакт на непознат език. Може да успее да помогна.

— Бързо се връщай — поръча Мета и след като провери за миг дали всички сигнални лампички на пулта светят зелено, се обърна към него и го притегли в прегръдките си. Ръцете ѝ, силни като на мъж и с издължени мускули, го обгръщаха здраво, но устните ѝ бяха меки и женствени. Отвърна на целувката ѝ, ала тя се откъсна от него също тъй внезапно, както го бе прегърнала, и отново се съсредоточи в защитния пулт и алармената система.

— Това му е бедата на Пиръс — заяви Джейсън, — прекаленият професионализъм.

Наведе се и я ухапа лекичко отзад по врата, а Мета се засмя и закачливо го перна, без да откъсва очи от таблото. Той отскочи — но недостатъчно бързо — и когато пое към вратата, разтъркваше пламналото си ухо, а под носа си мърмореше нещо за „дами тежка категория“.

В кулата на космодрума диспечерът беше сам — съвсем младо момче, още неизлизло в космоса, тъй че знаеше само пирийски,

докато Джейсън, с кариерата си на професионален комарджия, се бе прославил, че говори или поне поназнайва повечето галактически езици.

— Сега е извън обхвата — поясни диспечерът. — Ще се обади след миг. Звучи съвсем различно от всичко, което съм чувал.

Той увеличи звука и през обичайния пукот долетя глас, който бавно се усилваше. ...jeg kan ikke forsta... Pyrrus kan dig hor mig...

— Никакъв проблем — отбеляза Джейсън и взе микрофона. — Това е нитданск. Говорят го на повечето от планетите на сектора Поларис. — Той натисна бутона за говор. — Pyrrus til fumfartskib край — изрече и превключи на приемане.

Отговорът дойде на същия език.

— Разрешете кацане. Какви са вашите координати?

— Не ви се разрешава кацане. Настоятелно ви съветваме да си потърсите по-здравословна планета.

— Невъзможно, тъй като нося съобщение за Джейсън динАлт, а имам информация, че той е на тази планета.

Джейсън погледна към пукация високоговорител с повишен интерес.

— Информацията е точна. Говори динАлт. Какво гласи съобщението?

— Не бива да се предава открито. Следвам радиолъча за приземяване. Ще ми дадете ли инструкции?

— Нали ви е ясно, че вероятно се готвите за самоубийство? Това е най-смъртоносната планета в галактиката и всички форми на живот от бактериите до грабливците, които са големи колкото кораба ви, са враждебни към човека. В момента има един вид примирие, но за пришълец от друг свят престоят тук означава сигурна смърт. Чувате ли ме?

Отговор не последва. Джейсън сви рамене и погледна към радара за регистриране на приближаващи обекти.

— Е, вие сам се разпореждате с живота си. Да не хриптите обаче в предсмъртна агония, че не са ви предупредили. Ще ви насоча за приземяване. Но само ако обещаете да не напускате кораба си. Аз ще дойда при вас. Така имате шанс едно към едно местните микроорганизми да бъдат унищожени, когато минавам през обеззаразителната ви камера.

— Звучи приемливо — дойде отговорът, — тъй като нямам желание да умирам, а само да ви предам съобщението.

Джейсън насочи кораба за кацане и скоро го видя да изплува от ниско надвисналите облаци.

Известно време кръжа и после се приземи най-напред с кърмата си, при което се раздаде оглушителен стържещ шум. Амортисьорите поеха до голяма степен силата на сблъсъка, но една от опорите се беше огънала и корабът застана под странен ъгъл.

— Ужасно кацане — отсъди диспечерът и отново насочи вниманието си към пулта, безразличен към новодошлия. Както на всички пирийци, празното любопитство не му беше присъщо.

С Джейсън беше тъкмо обратното. Именно любопитството го доведе на Пиръс, въвлече го в повсеместната война на планетата и едва не му струва живота. Сега отново любопитството го теглеше към кораба. Поколеба се за миг, защото си даде сметка, че диспечерът не бе разбрал разговора му с непознатия пилот и не подозираше, че Джейсън възнамерява да се качи на кораба. В случай че там го очакваше неприятна изненада, не можеше да се надява на помощ.

„И сам ще се оправя“, засмя се на себе си. В следващия миг повдигна ръка и пистолетът тутакси изскочи от кобура, прикрепен към вътрешната страна на китката му. Показалецът му се бе вече сгънал и щом се допря до спусъка, последва изстрел — само един, но достатъчен да разкъса хищната папрат в далечината, към която Джейсън се беше прицелил.

Добър беше и си го знаеше. Никога нямаше да достигне съвършенството на пирийците, родени и израсли на тази смъртноопасна планета с двойно по-голямото ѝ притегляне, но никой чужденец не можеше да се мери с него по бързина и точност. В състояние бе да се справи с всяка опасност, а според него на кораба нямаше да се размине без изненади. В миналото бе имал разногласия с полицията и различни други планетарни власти, но не вярваше, че по тази линия някой би си направил труда да изпрати междузвезден кораб да го арестува.

Защо бе дошъл този кораб?

На кърмата беше изписан опознавателният номер, а край него се мъдреше доста познат герб. Къде го беше виждал преди?

Вниманието му бе привлечено от отварящия се люк на предната камера. Влезе и люкът автоматично се хлопна след него. Оказал се вътре, Джейсън замижа, додето ултразвуковите устройства и ултравиолетовото лъчение старателно изпълняваха обеззаразителните си функции, изстребвайки всевъзможните микроорганизми, които беше внесъл с дрехите си. Най-после процедурата приключи и когато вътрешният люк започна да се отваря, той се притисна плътно към него, за да скочи вътре веднага щом отворът се разшири достатъчно. Ако се предвиждаха изненади, по-добре да идваха от негова страна.

Когато мина през входа, усети, че пада. Оръжието светкавично се озова в ръцете му и той понечи да го насочи към мъжа в скафандър, който седеше пред командния пулт.

— Газ... — успя само да каже и изгуби съзнание още преди да се строполи на металния под.

* * *

Когато дойде на себе си, най-напред усети, че главата му се цепи от болка, усилваща се и при най-лекото движение. Отвори очи, но веднага отново стисна клепачи, тъй като светлината болезнено го раздражни. Веществото, с което го упоиха, очевидно бе бързодействащо, но и ефектът му преминаваше също тъй бързо. Главоболието вече се притъпя-ваше и той бе в състояние да си отваря очите без усещането, че му забиват игли в тях.

Бяха го настанили в типично за космически кораб кресло с ремъци за китките и глезените, които в момента бяха здраво стегнати. На креслото до него седеше мъж, чието внимание беше издало погълнато от командния пулт. Корабът бе излетял и вече се намираще в открития космос. Непознатият работеше с компютъра — очевидно задаваше траекторията в междузвездното пространство.

Джейсън използва възможността да разгледа спътника си. На вид беше възстар за полицаи, макар че при по-внимателно вглеждане човек не би успял да определи точно възрастта му. Косата му беше прошарена и тъй късо подстригана, че му седеше като плувна шапка на главата, но бръчките по обветреното му лице сякаш по-скоро се дължаха на живот на открито, а не на напреднала възраст. Висок и

стегнат, на пръв поглед той изглеждаше малко мършав, но Джейсън установи, че създава такова впечатление, защото нямаше нито грам излишна плът. Сякаш беше изпечен от слънцето и премит от дъждовете, тъй че накрая от него бяха останали само кости, сухожилия и мускули. Когато движеше глава, жилите по врата му изпъкваха като въжета, а ръцете му над пулта бяха сухи и кафеникави като птичи крака. С възлестия си пръст натисна бутона за автопилот и се обърна към Джейсън.

— Виждам, че сте буден. Това е лек газ. Не ми беше приятно да го използвам, но така е по-сигурно.

Докато говореше, устата му се отваряше и затваряше с невъзмутимата и строга методичност на банков сейф. Дълбоко разположените му студени сини очи се взираха в Джейсън изпод гъсти и тъмни вежди. Нито в изражението, нито в тона му не се долавяше и най-бегла шеговита нотка.

— Не постъпихте много любезно — отбеляза Джейсън, докато незабелязано опитваше здравината на ремъците. Бяха яки и силно стегнати. — Ако знаех, че спешното ви съобщение всъщност е доза упойващ газ, доста бих си помислил, преди да ви насоча за кацане.

— Към измамниците с измама — изрече устата със стиснати и сбръчкани като на костенурка устни. — Ако имаше друг начин да ви хвана, щях да го използвам. Но тъй като познавам репутацията ви на безпощаден убиец и ми е ясно, че на Пиръс имате приятели, приложих единствения възможен метод.

— Извънредно благородно от ваша страна — заяви Джейсън, раздразнен от категоричната увереност на мъжа в собствената му непогрешимост. — Целта оправдава средствата, или нещо от този род, нали? Не е особено оригинално като аргумент. Само че аз дойдох по своя воля, затова не се оплаквам. — *Поне не много*, с горчивина добави той на себе си. Като не можеше да срита това многознайко, му се искаше поне на себе си да го изкара, задето се показва такъв наивник. — Но ако не ви се струва нахално, бихте ли ми казали кой сте и защо си направихте целия този труд да се сдобияте с недохраненото ми тяло.

— Аз съм Мика Самон. Връщам ви на Касилия, за да се явите на процес и да бъдете съден.

— Касилия... Така си и помислих, като видях знаците на кораба. Не се учудвам, че още държат да ме намерят. Но трябва да ви съобщя,

че почти нищо не остана от трите милиарда и седемнайсет милиона кредита, които спечелих в казиното.

— Касилия не си иска парите обратно — поправи го Мика, после превключи на автоматично управление и се завъртя с креслото си към Джейсън. — Не преследва и вас, тъй като вече сте герой на планетата. Когато сте избягали с нечестно получената печалба, те са разбрали, че повече няма да си видят парите. Затова пуснаха в ход шумните си реклами и вече сте известен във всички съседни звездни системи като „Джейсън Трите милиарда“ — живо доказателство за честността на безчестните им игри и примамка за слабите духом. Вие ги изкушавате да печелят от комар, вместо да се трудят почтено.

— Простете, но днес малко бавно схващам — прекъсна го Джейсън. — Трудно ми е да следя мисълта ви. Що за полицаи сте — да ме арестувате, след като обвиненията са оттеглени?

— Аз не съм полицаи — отсече рязко Мика, като сплете ръце пред себе си и внимателно го погледна в очите. — Аз вярвам в Истината, нищо повече. Корумпираните политици, които управляват Касилия, са ви издигнали на почетен пиедестал. Славят вас, един още по-корумпиран човек (ако изобщо е възможно някой да ги надмине), и трупат приходи от ореола, с който са ви обкръжили. Но аз ще използвам Истината, за да разсея този ореол, а като сторя това, ще изтръгна и корена на злото.

— Твърде висока цел за сам човек — подхвърли Джейсън спокойно, по-спокойно, отколкото се чувстваше в действителност. — Да имате цигара?

— На кораба, естествено, няма нито тютюн, нито алкохол. Освен това аз не съм сам, имам последователи. Партията на Истината вече е сила, с която се съобразяват. Изразходвахме доста време и енергия, за да ви открием, но си струваше. Проследихме безчестния ви път назад в миналото до „Планетата на Махаут“ и казино „Небюла“ на Галипто, съпроводен от серия долни престъпления, отвратителни за всеки почтен човек. От всички тези места имаме разрешение за вашето арестуване, а в някои случаи разполагаме и с протоколите от съдебни процеси, на които сте получили смъртна присъда.

— Вероятно чувството ви за справедливост не се бунтува срещу факта, че тези процеси са водени в мое отсъствие — подхвърли

Джейсън, — нито че съм скубал единствено казина и закоравели комарджии, които на свой ред скубят наивници?

Мика Самон отхвърли посочените доводи с пренебрежителен жест.

— Признат сте за виновен в редица престъпления. Колкото и да го увъртате, няма да се изплъзнете. Бъдете благодарен, че престъпният ви начин на живот в крайна сметка ще послужи на благородна цел. Той ще бъде лостът, с който ще прекатурим поквареното правителство на Касилия.

— Ще трябва да предприема нещо срещу това мое любопитство — въздъхна Джейсън. — Погледнете ме — и той размърда китките си, от което ремъците автоматично се затегнаха още повече. — Радвах се на цветущо здраве и свобода, додето не ме повикаха да говоря с вас по радиото. А после, вместо да ви оставя да се забиете в първото възвишение, съвсем импулсивно ви насочих за кацане и си заврях глупавата глава в тоя капан. Крайно време е да се науча да не действам така импулсивно.

— Ако това е молба за милост, звучи ми доста отблъскващо — надменно изрече Мика. — Аз никога не съм приемал услуги, нито дължа нещо на хора като вас. Както и никога няма да...

— Никога е голяма дума — тихо го прекъсна Джейсън. — Завиждам ви за вашата увереност в железния порядък на нещата.

— Забележката ви подсказва, че може би не сте съвсем безнадежден. Нищо чудно да признаете Истината, преди да умрете. Готов съм да ви помогна с беседи и обяснения.

— Предпочитам екзекуцията — отсече Джейсън.

2.

— Ти ли ще ми даваш храна в устата, или ще ми развържеш ръцете, докато ям? — попита Джейсън. Мика, с поднос в ръце, стоеше нерешително пред него. Джейсън продължи с обработката си, но много предпазливо, защото Мика беше всичко друго, само не и глупак. — Естествено, бих предпочел ти да ме храниш. От теб става прекрасен слуга.

— Нищо не ти пречи да се храниш сам — мигом отвърна Мика, като закрепил подноса пред креслото на Джейсън. — Но ще трябва да се обслужваш с една ръка, защото, ако те развържа, само неприятности ще ми докараш.

Той докосна копчето на гърба на креслото — ремъкът върху дясната китка щракна и се разкопча. Джейсън раздвижи изтръпналите си пръсти и взе вилицата.

Докато се хранеше, обходи с поглед всичко наоколо. Незабелязано, защото комарджиите умеят да вършат тия работи незабелязано; като се правиш на разсеян, можеш да видиш много неща, стига да си отваряш очите — можеш да зърнеш за миг картите на противника, да доловиш промяна в изражението му. Детайл по детайл Джейсън поглъщаше с очи съдържанието на кабината — командния пулт, екраните, компютъра, автопилота, калъфа с картите, лавицата с книги. Разгледа, обмисли и запомни всичко. Все някога щеше да му послужи да осъществи плана си.

Засега се бяха оформили само началото и краят на идеята му. Начало: той бе пленник на този кораб, отплавил се към Касилия. Край: нямаше да остане в плен, нито да се върне на Касилия. Същественото, което липсваше, бе средата. В момента краят изглеждаше непостижим, но Джейсън изобщо не допускаше мисълта, че е невъзможен. Той залагаше на принципа, че човек сам си определя късмета. Достатъчно бе да си нащрек и щом се появи удобен момент, да действаш. Реагираш ли бързо, ще имаш късмет. Пропуснеш ли изникналата възможност, залутан в колебания, няма да имаш.

Той отмести празната чиния и разбърка захарта в чашата. Мика беше хапнал съвсем малко и вече пиеше втора чаша чай. По неவிждащия му поглед личеше, че е потънал в мисли. Когато Джейсън му заговори, леко трепна.

— След като не държиш цигари на кораба, няма ли да ми позволиш поне от моите да запаля? Ще трябва ти да ми ги извадиш от джоба, защото аз не стигам дотам, както съм привързан към това кресло.

— Не мога да ти помогна — отсече Мика. — Тютюнът е опиат, при това канцерогенен. Да ти дам цигара означава да те застраша с рак.

— Не бъди такъв лицемер! — сопна му се Джейсън, вътрешно доволен от плъзналата червенина по врата на другия. — От векове насам вече отстраняват канцерогенните вещества от тютюна. Пък и да не беше така, какво значение има при моето положение? Водиш ме на Касилия към сигурна смърт. Какво те засяга състоянието на дробовете ми?

— Не бях погледнал на въпроса от тая страна. Просто съществуват определени житейски правила...

— Нима? — прекъсна го Джейсън, решен да не изпуска инициативата. — Не са чак толкова много, колкото ти се иска. Хора като теб постоянно си измислят нови правила и никога не съумяват да видят нещата в перспектива. Ти си против опиатите. Но против кои? Какво ще кажеш за теиновата киселина в чая, който пиеш? Ами кофеинът? Той е не само силен стимулант, но и диуретик. Именно затова чаят липсва от менюто в космическите кораби. Ето ти пример за опиат, който е забранен с основание. Можеш ли да оправдаеш своята война срещу цигарите по същия начин?

Мика понечи да каже нещо, после се замисли за миг и промърмори:

— Вероятно имаш право. Уморен съм, пък и какво значение има?

Той намусено измъкна табакерата от джоба на Джейсън и я сложи на подноса. Джейсън не посегна да я поеме. С леко виновно изражение Мика си сипа трета чаша чай.

— Трябва да ми простиш, че се опитвам да те приобща към моите норми, Джейсън. Когато преследваш голямата Истина, случва се някои малки истини да ти убягнат. Не че не съм способен на толерантност, но що се отнася до моралните критерии, които

съблюдавам, очаквам и от околните да се съобразяват с тях. Все пак човек не бива да забравя смирението и аз ти благодаря, че ми го припомни. Не е лесно да се впуснеш в търсене на Истината.

— Истината не съществува — възрази Джейсън.

В тона му вече нямаше и следа от гняв и обида. Държеше да проточи разговора със своя противник, да го заинтригува дотолкова, че той да забрави за свободната му ръка. Приблужи чашата до устата си и само докосна с устни чая, без да отпие. Докато имаше нещо в чашата, щеше да има и повод ръката му да остане свободна.

— Как тъй да не съществува Истина? — Мика претегляше мисълта в ума си. — Сигурно не го казваш сериозно. Галактиката е изпълнена с Истината; тя е пробният камък за Живота. Тъкмо тя разграничава Човечеството от животните.

— Няма нито Истина, нито Живот, нито Човечество. Във всеки случай не и с главни букви, както ти и твоите подобни ги пишете. Тези неща не съществуват.

Върху челото на Мика се появи бръчка от старанието му да се съсредоточи.

— Поясни какво имаш предвид — каза той. — Изразяваш се доста смътно.

— Не аз, а ти се изразяваш смътно. Създаваш реалности там, където те не съществуват. Истината с малко „и“ е описание, връзка, начин да се определи един изказ. Просто семантично средство. Докато Истина с главно „и“ вече е въображаема дума, шум без съдържание. Маскирана е като съществително име, но зад нея не стои нищо за обозначаване. Тя е лишена от всякакъв смисъл. Когато изричаш „Аз вярвам в Истината“, в действителност казваш „Аз вярвам в нищото“.

— Ти си в невероятна заблуда — запротестира Мика, като се наклони напред и размаха пръст. — Истината е философска абстракция, един от двигателите, които съзнанието ни е използвало, за да ни издигне над животните, доказателство, че не сме твари, а същества от по-висш порядък. Тварите могат да бъдат истинни, но те самите не познават Истината; също както имат зрение, но не са способни да съзрат Красотата.

— Брр! — потърси си Джейсън. — С теб е невъзможно да се приказва дори, камо ли да се изпита наслада от смислена размяна на мнения. Изобщо не говорим на един и същ език. Но да забравим за

момента кой е прав и кой крив, и да се върнем към основите на материята — поне да се споразумеем относно значението на термините, които използваме. Като начало можеш ли да дефинираш разликата между „етика“ и „етичност“?

— Разбира се — троснато отвърна Мика, но в очите му припламна искрица удоволствие от предвкушаното словесно кръстосване на шпаги. — Етика е дисциплината, която изучава кое е добро и кое лошо, кое е справедливо и кое нечестно, в какво се състои моралният дълг. Докато етичността обхваща нормите или идеалите на дадена група или общност.

— Похвално. Виждам, че си прекарал много нощи в космическия кораб със заровен в книгите нос. Искам разликата между тези две понятия да ти бъде напълно ясна, защото там именно се корени проблемът в общуването помежду ни. Етичността е неразривно свързана с определено общество и разглеждана изолирано от него, губи своето значение. Съгласен ли си?

— Всъщност...

— Хайде, хайде. Длъжен си да се съ согласиш след дефиницията, която сам даде. Етичността в дадена общност е едно твърде широко понятие, обхващащо разновидностите на общуване между нейните членове. Нали така?

Мика неохотно кимна.

— След като се уточнихме по този въпрос, да минем нататък. Етиката, пак според твоята дефиниция, би трябвало да се занимава с безбройно число общества или групи. Ако съществуват абсолютни закони на етиката, те ще са тъй генерални, че да са приложими за кое да е общество. Един закон за етиката би трябвало да е също така универсален като закона за всемирното притегляне.

— Не ми е съвсем ясно.

— Така и очаквах. Хора като теб, които постоянно бърборят за универсални закони, никога не се замислят за същността на понятието. Познанията ми по история на науката са малко смътни, но съм готов да се обзаложа, че първият измислен някога закон за гравитацията е гласял, че телата падат с такава и такава скорост и получават такава и такава степен на ускорение. Това не е никакъв закон, а просто наблюдение, което дори не е изчерпателно, ако не се добави фразата „на тази планета“. На планета с друга маса наблюдението ще бъде

различно. Истинският закон за гравитацията е формулата $F = G \frac{M_1 M_2}{D^2}$ и тя служи да се изчисли гравитационната сила между две тела, където и да се намират те. Това е начинът да се изразяват фундаментални и неизменяеми принципи, които важат при всякакви обстоятелства. Ако ще има истински закони на етиката, те трябва да притежават същата универсалност. Да могат да се прилагат и на Касилия, и на Пиръс, и на всяка друга планета, във всяко съществуващо общество. Онова, което тъй високопарно зовете — с главни букви и екот на фанфари — Закони на Етиката, не са никакви закони, а просто племенни порядки, аборигенски наблюдения, стъкмени от неколцина пастири в пустинята, колкото да въведат ред в къщата или палатката си. Тези правила не могат да имат универсално приложение, дори ти го разбираш. Помисли си за различните планети, на които си бил, и за всички чудати и прекрасни начини, чрез които хората осъществяват своето общуване. Би ли могъл да си представиш десет правила на поведението, които да са в сила за всички тези общества? Невъзможна задача. Но се обзалагам, че си имаш десет правила, на които искаш аз да се подчинявам. И ако едно от тях е забраната да се изричат молитви пред сътворени от човешка ръка идоли, представям си колко универсални са останалите девет. Старанието да ги прилагаш навсякъде, където отидеш, ни най-малко не те прави етичен; по-скоро си на път да изнамериш особено оригинален начин за самоубийство.

— Държиш се оскърбително.

— Надявам се да е така. Щом не мога да ти въздействам по друг начин, може би оскърблението ще те отърси от моралното вцепенение, в което си изпаднал. Как си позволяваш да помислиш дори, че можеш да ме съдиш, задето съм задигнал пари от казиното на Касилия, когато аз просто се съобразявам с техния собствен морал? Те уреждат мошенически хазартни игри, значи според местната етичност непочтеният хазарт не е извън нормите. И така, аз ги измамих, съобразявайки се с техните норми. А ако в същото време те са прокарали закон, според който измамата в хазарта е подсъдна, то неетичен е законът, а не измамата. И щом ти ме връщаш там, за да бъда съден по този закон, ти си неетичен, а аз съм беззащитна жертва на един зъл човек.

— Сатанинско изчадие! — избухна Мика, изправи се рязко и нервно закрачи напред-назад, като възбудено сплиташе и разтваряше пръсти. — Искаш да ме объркаш с твоята семантика и тъй наречената ти етика, която е чисто и просто опортюнизъм и алчност. Има и Висш закон, който не може да бъде оспорван...

— Това е невъзможно твърдение и аз ще ти го докажа. — Джейсън посочи към книгите на стената. — Ще ти го докажа със собствените ти книги, с онова леко четиво там, на рафта. Не със съчиненията на Тома Аквински, много са дебели. Но с онова малко томче, на което пише Лул. Това да не е „Книга за рицарството“ от Рамон Лул?

— Ти знаеш тази книга? Чел си Лул?

— Естествено — отвърна Джейсън с леко пресилена небрежност, тъй като освен въпросната книга не си спомняше да е чел нещо друго от произведенията на полицата: необичайното заглавие се бе запечатало в ума му. — Дай да я погледна и ще ти докажа мисълта си. — Думите му прозвучаха съвсем естествено и никой не би отгатнал, че тъкмо този момент той така грижливо бе подготвял. Отпи от чая, без да издава обзелото го напрежение.

Мика Самон свали книгата и му я подаде.

Додето разгръщаше страниците, Джейсън промърмори:

— Да... да, идеален пример. Почти напълно съвпада с твоя начин на мислене. Обичаш ли да четеш Лул?

— Той е великолепен! — отвърна Мика с блеснали очи. — Във всеки ред се чувства Красотата и човек се натъква на Истини, забравени в суетнята на съвременния живот. При него се постига примирението между Мистичното и Конкретното, доказва се, че двете са взаимно свързани. Чрез символи той обяснява всичко по пътя на чистата логика.

— Той съвършено нищо не доказва — натъртено произнесе Джейсън. — Само изобретява игри на думи. Взема една дума, прикача ѝ абстрактна и нереална стойност, след което се залавя да доказва тази стойност, отнасяйки я към други думи със същия фалшив произход. Неговите факти не са факти, а безсмислени звуци. Това е ключовият пункт, по който моята и твоята вселена се различават. Ти живееш в свят от кухи, лишени от значение факти, които не съществуват реално. Моят свят съдържа факти, които могат да бъдат претегляни,

проверявани, свързвани по логически път с други факти. Моите факти са непоклатими и неоспорими. Те съществуват.

— Покажи ми един от непоклатимите си факти — подкани го Мика. Сега гласът му беше по-спокоен от този на Джейсън.

— Виж там — посочи Джейсън една голяма зелена книга на рафта. — Тя съдържа факти, които дори ти ще признаеш за истински. Ако не е така, ще изям всичките ѝ страници една по една. Подай ми я.

Говореше сърдито, впускаше се в прекалено дръзки твърдения и Мика падна право в капана. Той подаде книгата на Джейсън, като я държеше с две ръце, защото беше дебела, тежка и с метална обковка.

— А сега слушай внимателно и се опитай да разбереш, макар да ти е трудно — рече Джейсън и отвори книгата. При това обвинение в неинтелигентност Мика се подсмихна накриво. — Това е междузвезден справочник и е пълен с факти. Погледни сега екрана с траекторията и ще разбереш мисълта ми. Виждаш ли зелената хоризонтална линия? Това е курсът ни.

— След като корабът е мой и аз го управлявам, няма начин да не го зная — отвърна Мика. — Да чуем доказателството ти.

— Следи мисълта ми — каза Джейсън. — Ще се опитам да го обясня простичко. И тъй, червената точкица на зелената линия обозначава местонахождението на кораба. Цифрата горе на екрана е следващият по-важен пункт по пътя ни, място, където гравитационното поле на дадена звезда е достатъчно силно, за да бъде регистрирано в открития космос. Цифрата е кодът на звездата. БД89-046-229. Намирам я в справочника. — Той бързо прелисти страниците. — Ето я. Няма име. Има цял ред от кодови символи обаче, които дават доста информация за нея. Малкият символ означава наличието на планета или планети, годни за обитаване от човека. Само не е упоменато дали там живеят хора.

— Накъде биеш? — попита Мика.

— Имай търпение. След миг ще разбереш. Погледни сега екрана. Приближаващата зелена точка върху линията на курса е ТМБ — Точката на максимална близост. Когато червената и зелената точка съвпадат...

— Дай тук книгата — заповяда Мика и пристъпи към него, усетил, че става нещо нередно. Но закъсна.

— Ето ти доказателството — викна Джейсън и стовари тежката книга върху сложната апаратура зад екрана. След нея мигом запрати и другия том. Припламнаха искри, разнесе се пукот от серията къси съединения.

Мика изстена от болка, прострян на пода от рязката промяна в скоростта. Здравно вързан за креслото, Джейсън се мъчеше да преодолее гаденето и да не изгуби съзнание. Докато Мика се опитваше да се изправи на крака, Джейсън се прицели внимателно и запрати подноса със съдовете право върху пушеците остатъци от компютъра.

— Ето ти го факта! — повтори тържествуващо той. — Неоспорим и железен. Няма да ходим на Касилия.

3.

— Ти унищожи и двама ни — каза Мика с изопнато и преbledняло лице, но овладял гласа си.

— Не съвсем — весело го поправи Джейсън. — Унищожих устройството за определяне на траекторията, тъй че няма как да стигнем до друга звездна система. Но с управлението всичко е наред — можем да кацнем на някоя от тези планети. Сам видя, че има поне една годна за обитаване.

— Където аз ще отстраня повредата и ще продължим пътуването си към Касилия. Ти пак нищо не печелиш.

— Може би — с престорено равнодушие изрече Джейсън, защото нямаше ни най-малко намерение да продължи към Касилия, каквото и да си мислеше Мика Самон.

Противникът му явно бе стигнал до същия извод.

— Постави си ръката на подръчника — нареди той и отново я стегна с автоматичния ремък.

В същия момент корабът рязко измени посоката си и Мика залитна.

— Какво беше това? — попита той.

— Аварийният контрол. Главният компютър е установил, че нещо на кораба не е в ред, и е поел управлението. Можеш да отстраниш действието му чрез ръчното управление, но все още не е нужно да си правиш този труд. Корабът ще се справи по-добре, отколкото който и да е от нас двамата — има си достатъчно датчици и съхранена информация. Ще открие планетата, която ни е нужна, ще състави курса и ще стигне дотам с минимален разход на време и гориво. Когато навлезем в атмосферата, можеш да поемеш ръчното управление и да избереш място за кацане.

— Вече не вярвам на нито една твоя дума — мрачно заяви Мика. — Ще поема управлението и ще изпратя съобщение на аварийната честота. Все някой ще го чуе.

Той тъкмо понечи да тръгне напред, когато корабът отново рязко се наклони и всички светлини изгаснаха. В тъмнината се виждаше как вътре в командния пулт святкат пламъци. Последва съскане на пяна и те изчезнаха. Със слабо мигане се включи аварийното осветление.

— Не биваше да хвърлям книгата на Рамон Лул — въздъхна Джейсън. — И корабът като мен не може да я смели.

— Ти си непочтителен и прост човек — през стиснати зъби процеди Мика и се запъти към пулта. — Опитва се да убиеш и двама ни. Не пощади нито твоя, нито моя живот. Заслужаваш най-тежкото наказание, предвидено от закона.

— Аз съм комарджия — засмя се Джейсън, — не съм толкова лош, колкото ме представяш. Понякога рискувам, но само когато рискът е оправдан. Ти ме водеше на сигурна смърт. Най-лошата последица от повредата, която причиних, е, че може да ме сполети пак същата съдба. Затова и рискувах. То се знае, за теб рисковият фактор е по-силен, но се боя, че това съображение не влизаше в сметката ми. В края на краищата цялата тая история беше твоя идея. Ще трябва да поемеш и последствията от постъпките си, а не да обвиняваш мен за тях.

— Напълно си прав — промълви Мика. — Трябваше да бъда побдителен. А сега ще ми кажеш ли какво да сторя, за да спася живота и на двама ни? Нито един от бутоните на командния пулт не реагира.

— Нито един ли? А опита ли аварийния? Големия червен клавиш под бутона за предпазния кожух?

— Опитах. И той не действа.

Джейсън тежко се отпусна на мястото си, изгубил дар-слово.

— Прочети някоя от книгите си, Мика — обади се той най-сетне. — Потърси утеха в твоята философия. Нищо не можем да направим. Вече ще разчитаме само на главния компютър и на каквото е останало от платките на пулта.

— Не може ли да помогнем... да ремонтираме нещо?

— Ти корабен механик ли си? Защото аз не съм. Вероятно повече ще навредим, отколкото ще помогнем.

Минаха два дни в съвсем не плавен полет по посока на планетата. Перести облаци замъгляваха атмосферата. Приближаваха откъм нощната страна, затова подробности не се виждаха. Нито пък светлини.

— Ако имаше големи градове, щяхме да видим светлините им, нали така? — попита Мика.

— Не е задължително. Може да бушуват бури. Градовете може да са затворени под куполи. Нищо чудно това полукълбо да е изцяло покрито с океан.

— А може и там изобщо да не живеят хора — заключи Мика. — Дори корабът да кацне благополучно, каква полза? Ще останем завинаги на тази загубена планета, завряна на края на вселената.

— Не бъди такъв оптимист — подхвърли Джейсън. — Какво ще кажеш да ми свалиш ремъците сега? Кацането едва ли ще е много гладко, а ми се ще да оцелея, ако може.

Мика се намръщи.

— А ще ми дадеш ли дума, че няма да се опиташ да избягаш?

— Не. Пък и да ти дам, ти би ли ми повярвал? Ако ме освободиш, рискуваш. Нека не си правим илюзии, че нещата стоят другояче.

— Аз трябва да изпълня дълга си — отсече Мика.

Джейсън остана привързан към креслото.

Най-сетне се озоваха в атмосферата. Лекото свистене покрай корпуса на кораба рязко прерасна в остър вой. Управлението се изключи и те вече бяха в състояние на свободно падане. Триенето с въздуха нажежи до бяло външната обвивка на кораба и температурата вътре бързо започна да се покачва, въпреки охлаждащата система.

— Какво става? — попита Мика. — Ти си по-запознат с тези неща. Дали ще се разбием?

— Може би. Има само две обяснения. Или цялото управление е извън строя и при това положение ще се разлетим на парчета над цялата околност, или пък компютърът пести мощност за едно последно усилие. Надявам се да е второто. В наше време компютрите ги проектират много съобразителни, вкарват им всевъзможни платки за решаване на критични ситуации. Корпусът и двигателите си ги бива, но на командните системи не може да се разчита. В подобен случай един опитен пилот от плът и кръв би оставил кораба да пада колкото е възможно по-дълго и с по-голяма скорост и едва в последния момент ще включи управлението. Веднага ще пусне двигателите на пълна мощност — тринайсет G или още повече, стига да прецени, че пътниците могат да го понесат. Корпусът ще се посмачка, но кой го е

грижа? Командните системи ще се използват за максимално кратко време по най-икономичния начин.

— Мислиш ли, че именно това става сега? — попита Мика, като побърза да се намести в креслото за ускорение.

— Само се надявам. Няма ли да ми отключиш ремъците, преди да си полегнеш? Кацането може да е тежко и тогава ще трябва спешно да бягаме оттук.

Мика се поколеба, после извади пистолета си.

— Ще те освободя, но ако се опиташ да направиш нещо, ще те застрелям. А като кацнем, пак ще те привържа.

— И на това благодарим — измърмори Джейсън, когато, вече свободен, си разтърка китките.

Декселерацията ги сграбчи внезапно, като изкара на спазматични тласъци въздуха от дробовете им и ги залепи за пружиниращите кресла. Пистолетът на Мика лежеше на гърдите му тъй натежал, че той не можеше да го вдигне. Ала Джейсън така или иначе не бе в състояние да се изправи, нито дори да помръдне. Едва се крепеше в съзнание, пред очите му плуваха черни и червени кръгове.

Тежестта изчезна също тъй внезапно, както се появи.

Продължаваха да падат. Откъм кърмовия сектор се чу ръмженето на системата за управление, прищракаха релета, но отново не последва включване. Двата мъже, приковани неподвижно към креслата, се гледаха един друг през целия неизмерим отрязък от време, докато корабът падаше.

При спускането си той се завъртя и се удари в повърхността под ъгъл. За Джейсън краят настъпи с поглъщаща го вълна от трясък, раздрусване и болка. Внезапният сблъсък го тласна нагоре и пристягащите ремъци се разкъсаха от инерцията на тялото му, която го запрати в другия край на кабината. Последната му съзнателна мисъл бе да защити главата си. Тъкмо вдигаше ръце, когато се блъсна в отсрещната стена.

* * *

Има студ, който е тъй смразяващ, че се усеща като болка. Студ, който като нож прорязва плътта, преди да я направи безчувствена и

после да я умъртви.

Джейсън се свести от собствения си дрезгав вик. Студът беше толкова силен, че изпълваше вселената. Миг по-късно осъзна, че е в ледена вода, и я изкашля от устата и носа си. Нещо го притискаше — с голямо усилие на волята разбра, че това е ръката на Мика. Той плуваше и в същото време придържаше главата на Джейсън над повърхността. Огромен тъмен силует, който можеше да бъде единствено корабът, бързо потъваше надалеч от тях, като изпускаше мехурчета и стенания, додето замлъкна завинаги. От студената вода вече не го болеше и Джейсън тъкмо започна да се отпуска, когато усети нещо твърдо под краката си.

— Изправи се и върви, проклет да си! — изръмжа Мика. — Не мога... да те нося... не мога... и себе си едва влача...

Измъкнаха се от водата редом, два пълзящи на четири крака звяра, които не можеха да стоят прави. Всичко наоколо изглеждаше нереално и на Джейсън му бе трудно да разсъждава. Не биваше да спират, в това бе сигурен, но какво друго би могъл да стори?

В мрака насреща им се появи мъждукаща светлина. Джейсън не можа да проговори, ала чу как Мика извика за помощ. Светлината ги приближи; беше някаква факла, вдигната нависоко. Мика се изправи на крака.

Беше като в кошмар: не човек, а някакво странно създание държеше факлата, цялото насечено от остри ъгли, озъбено и страшно. Пред него стърчеше нещо, подобно на пръчка, с което удари Мика; той падна, без да отрони звук, и съществото се обърна към Джейсън. Той нямаше сили да се бори, но все пак успя да се изправи на крака. Ноктите му заораха в заледения пясък, ала не можа да се надигне и изтощен от това последно усилие, се строполи ничком.

Мозъкът му се замъгляваше, но той не се предаваше. Чу тътренето на тежки стъпки по пясъка — трепкащата светлинка се приближи. Не можеше повече да стои с гръб към ужасната заплаха; с последните си капчици сила се претърколи заднишком и се взря в нещото, надвесено над него, а мракът на изтощението замрежваше очите му.

4.

То не го уби веднага, остана все така втречено в него. Бавно се изнизаха няколко секунди, а Джейсън още бе жив и се насили да осмисли тази заплаха, изникнала от тъмнината.

— K'e vi stas el?... — продума съществото и едва тогава Джейсън си даде сметка, че то е човешко създание.

Смисълът на въпроса се закачи в периферията на изтощеното му съзнание; имаше чувството, че почти го разбира, макар никога преди да не бе чувал този език. Опита се да отговори, но от гърлото му излезе само пресипнало гъргорене.

— Ven k'n torcoy... r'pidu!

От тъмнината срещу брега изникнаха още светлини, разнесе се шум от тичащи крака. Докато приближаваха, Джейсън успя по-ясно да разгледа мъжа над него и разбра защо погрешно го бе взел за нечовешко създание. Крайниците му бяха целите увити в щампована кожа, а гърдите — защитени от плътно прихлупващи се кожи с кървавочервени шарки. Главата му бе скрита в спираловидната черупка на някакъв грамаден охлюв и отпред завършваше с остър връх; в черупката бяха пробити два малки отвора за очите. Едри, дълги колкото показалец зъби бяха прикачени към долния край на черупката, за да подсилят и без това страховитата външност. Единственото човешко нещо у съществото бе мръсната сплъстена брада, която стърчеше изпод маската. Имаше още много други детайли, които Джейсън не можеше да възприеме за тъй кратко време; през едното рамо бе праметнато нещо обемисто, на кръста бяха препасани тъмни предмети; тежка тояга ръгна Джейсън в ребрата, ала той бе твърде изнемощял, за да се съпротивлява.

Гърлена команда спря фигурите с факлите на пет метра от мястото, където лежеше Джейсън. Той смътно се зачуди защо мъжът в бронята не им бе позволил да се приближат — светлината от факлите им почти не стигаше до него от това разстояние; на тази планета всичко изглеждаше необяснимо.

И все пак за няколко мига Джейсън, изглежда, бе изгубил съзнание, защото, щом отвори очи, в пясъка до него имаше забита факла, а мъжът в бронята бе събул единия му ботуш и дърпаше другия. Джейсън се загърчи немошно, но не можа да попречи на кражбата; кой знае защо не успяваше да подчини тялото на волята си. Бе изгубил представа за време и макар секундите да течаха убийствено бавно, събитията се развиваха със смайваща бързина. Вече бе останал без ботуши, сега мъжът тършуваше из дрехите му, като на всеки няколко секунди спираше, за да погледне към редицата факлоносци.

Магнитните уплътнения вероятно бяха непознати на странното същество и то заби острите зъби, пришити към кожата върху ръцете му, в плътта на Джейсън, докато се мъчеше да разтвори уплътненията или да съдере здравата метална тъкан на костюма му. Вече ръмжеше от нетърпение, когато случайно докосна освобождаващия бутон на капсулования медицински апарат за първа помощ и той тупна в ръцете му. Тази лъскава дяволийка, изглежда, му се понрави, но когато една от острите игли пробви дебелия му броня и го убоде, изрева от ярост, захвърли капсулата и гневно я стъпка в пясъка. Загубата на това незаменимо устройство накара Джейсън да се раздвижи: той се привдигна, пресегна се към капсулата, но тутакси се повали в безсъзнание.

Някъде преди разсъмване болката в главата насила го върна към действителността. Бе навлечен в някакви вонящи кожи, които задържаха поне частица от телесната му топлина. Отмахна задушливото покривало от лицето си и се вгледа в звездите. Студени светли точки, блещукащи в мразовитата нощ. Въздухът му подежда ободряващо и той пое дъх дълбоко, от което гърлото му пламна, но мисълта му сякаш се проясни. Едва сега осъзна, че загубата на ориентация се дължи на удара в главата, който бе получил при разбиването на кораба. Пръстите му напипаха разранена подутина върху черепа. Сигурно имаше сътресение на мозъка: това обясняваше неспособността му преди малко да се движи и да мисли свързано. От студения въздух лицето му изтръпна и той отново придърпа косматата кожа върху главата си.

Запита се какво ли се е случило с Мика Самон, след като аборигенът в страховитата премяна го бе цапардосал с тоягата. Това бе жалък и недостоен край за човек, оцелял след катастрофа на

космически кораб. Джейсън не изпитваше особена симпатия към мършавия фанатик, но все пак му дължеше живота си. Мика го бе спасил след катастрофата, а ето че сам бе загинал от ръката на този убиец.

Джейсън си каза, че ще унищожи страшилището веднага щом си възвърне силите; в същото време малко се стъписа от инстинктивното си решение да отмъсти за смъртта със смърт. Очевидно дългият му престой на Пиръс бе потиснал естествената му неприязън към убийството, освен като средство за самозащита; а в тоя свят, доколкото първите впечатления му позволяваха да съди, пирийският опит несъмнено щеше да му е много полезен. През една дупка в кожата видя, че небето просветлява, и я смъкна, за да погледне зората.

Мика Самон лежеше до него. От косматата кожа, която го покриваше, се подаваше само главата му. Косата му бе сплъстена от спечена тъмна кръв, но той още дишаше.

— По-корав бил, отколкото го мислех — промърмори Джейсън, като се привдигна на лакът, за да огледа света, в който бе попаднал благодарение на повредата, която нанесе на космическия кораб.

Бе мрачна пустиня, осеяна със сгущени тела, напомняше бойно поле след битка, възвестила края на света. Неколцина вече се надигаха, като придържаха кожите около телата си, и това бяха единствените признаци на живот сред огромната пясъчна пустош. Отстрани хребет от дюни закриваше морето, но той чуваше глухия шум на прибой. Земята бе покрита с тънък пласт скреж, а от ледения вятър очите му примигваха и сълзяха. На върха на дюните внезапно се появи позната фигура — мъжът в бронята, който намотаваше някакви телове; раздаде се звънтене на метал. Мика Самон простена и се размърда.

— Как се чувстваш? — попита Джейсън. — Не съм виждал по-прекрасни кръвясали очи от твоите.

— Къде съм?...

— Това се казва смислен и оригинален въпрос. Не вярвах, че си от онези, които гледат приключенски космически боклуци по телевизията. Нямам представа къде сме... но мога да ти дам кратко резюме за пристигането ни тук, ако си в настроение да слушаш.

— Помня, че доплувахме до брега, после от мрака се появи нещо зловещо, като демон от ада. Сбихме се...

— Той те фрасна по главата и това беше целият бой. Аз успях по-добре да огледам твоя демон, макар че също като теб не бях в състояние да се сражавам с него. Той е човек, облечен е в странен костюм, сякаш от наркотичен кошмар, и изглежда, е водачът на тая парцалива шайка. С изключение на това почти нямам идея какво става, знам само, че ми открадна ботушите и че ще си ги взема обратно дори ако трябва да го убия заради тях.

— Не се лакоми за материални блага — поучи го със сериозен тон Мика. — И не замисляй убийство с цел изгода. Ти си зъл, Джейсън, и... Но и моите ботуши ги няма... също и дрехите ми!

Бе стигнал до това стъписващо откритие, след като отхвърли кожата от себе си.

— Белиал! — изрева той. — Асмодеус, Абадон, Аполион и Баал-зебуб!

— Браво на теб! — възхити му се Джейсън. — Сериозно си изучил демонологията. Само ги изброяваш ли, или ги викаш на помощ?

— Замълчи, богохулнико! Аз съм ограбен! — Той се изправи и от вятъра, пронизващ почти голото му тяло, плътта му бързо посиня. — Ще намеря това зло създание и ще го принудя да ми върне нещата.

Мика се обърна и понечи да тръгне, но Джейсън мигом се пресегна и стисна глезена му в здрава хватка, изви го и събори мъжа на земята. Додето бе още зашеметен от падането, Джейсън зави мършавото му тяло с кожата.

— Квит сме — отбеляза Джейсън. — Снощи ти ми спаси живота; сега аз спасявам твоя. Ти си с голи ръце и ранен, а оня дивак е една подвижна оръжейна. Човек, който се е издокарал така, ще те убие със същата лекота, с която си чопли зъбите. Затова се успокой и не си търси белята. Има изход от тази бъркотия. От всяка бъркотия има изход, стига да го потърсиш, и аз ще го намеря! Дори възнамерявам още сега да започна диренето. Съгласен ли си?

В отговор долетя само стон, защото Мика пак бе изпаднал в безсъзнание и от ранената му глава отново течеше кръв. Джейсън се изправи и намота кожата около себе си, за да го пазят поне донякъде от вятъра. После порови с крак в пясъка наоколо, додето откри гладък камък, който стисна в юмрука си, и така въоръжен си запроправя път сред телата на спящите.

Когато се върна, Мика отново бе дошъл на себе си, а слънцето вече бе високо над хоризонта. Сега всички бяха будни — цялата дръгнешца се орда от около трийсетина мъже, жени и деца. Изглеждаха съвършено еднакви поради мръсотията и грубите си кожени наметала. Едни се суетяха безцелно, други просто си седяха на земята. Не показваха ни най-малък интерес към двамата непознати. Джейсън подаде омазнена кожена чаша на Мика и приклепна до него.

— Изпий това. Вода е. И, изглежда, е единствената годна за пиене течност тук. Храна не открих.

Още стискаше камъка в юмрука си и додето говореше, го остърга в пясъка: единият му край бе влажен и червен, с полепнали по него дълги косми.

— Огледах лагера, но не видях кой знае какво. Все ей такива изпаднали типове като тия с по един вързоп кожи, някои имат и кожени бутилки с вода. Тук цари простият ред, че който е по-силен, печели, и тъй като сразих неколцина, можем и ние да си утолим жаждата. Сега остава да намерим храна.

— Кои са те? С какво се занимават? — попита Мика, леко заваляйки думите; очевидно още не се бе съвзел напълно от удара. Джейсън погледна раната на черепа му и реши да не я докосва. От нея бе изтекла доста кръв, но вече се бе съсирила. Ако я измиеше с тая съмнителна вода, нямаше да помогне много, а можеше да прибави и инфекция към другите им беди.

— Сигурен съм само в едно — каза Джейсън. — Те са роби. Не знам защо са тук, с какво се занимават, нито къде отиват, но няма съмнение, че са в доста изпаднало положение. Както и ние впрочем. Старият ни познат — побойникът, дете е горе на хълма, е господарят. Ние останалите сме роби.

— Роби! — възкликна Мика ужасен, тази дума го прониза по-силно от болката в главата. — Това е отвратително и недопустимо. Робите трябва да бъдат освободени.

— Без нравоучения, моля ти се. Опитай се да бъдеш реалист, макар и да боли. Тук има само двама роби, които трябва да бъдат освободени, ти и аз. Тия хора тук изглеждат добре приспособени към установеното положение и не виждам причина да го променяме. Няма да се захвана с някакви си аболиционистични кампании, додето не видя за двама ни изход от тая бъркотия, а и за после не обещавам. Тая

планета е просъществувала дълго време и без мен, и най-вероятно ще продължи да съществува и след като вече ме няма.

— Страхливец! Твой дълг е да се бориш за Истината и Истината ще те направи свободен.

— Пак чувам онези главни букви — изпъшка Джейсън. — Единствената сила, която може да ме освободи в момента, това съм аз. Може да звучи като лоша поезия, но е точно така. Положението тук е тежко, ала не непоносимо, затова слушай и възприемай. Господарят, името му е Ч'ака, изглежда, отиде на лов или нещо такова. Не е далеч и скоро ще се върне, затова ще се опитам да ти представя схемата набързо. Стори ми се, че разпознавам езика, и бях прав. Той е някаква недодялана форма на есперанто, езика, на който говорят всички светове Теридо. Този видоизменен език плюс обстоятелството, че тукашните хора едва са надхвърлили нивото на каменната епоха, са достатъчно убедително доказателство, че им липсва какъвто и да било контакт с останалата част от галактиката, макар да се надявам и на обратното. Някъде на планетата може би има разменно тържище и ако е така, по-нататък ще го намерим. В момента имаме достатъчно други грижи, но поне езика им можем да говорим. Тия хора са прибавили много нови звуци, а от други са се отказали; въвели са дори звуков апостроф, от който никой език няма нужда, но с малко усилия смисълът може да се улови.

— Аз не говоря есперанто.

— Тогава се научи. Доста лесен език е, дори в тоя изкривен вариант. Сега мирувай и ме слушай. Тези същества са роби по рождение, те не умеят да бъдат други. Сред тях съществува някаква йерархия в смисъл, че по-силните прехвърлят работата си на по-слабите, когато Ч'ака не гледа. Именно Ч'ака е големият ни проблем и трябва да узнаем още доста неща, преди да се заловим с него. Той е водач, защитник, баща и върховен властелин за тая сган, осигурява й храна и, изглежда, си разбира от работата. Затова за известно време се постарай да бъдеш послушен роб.

— Роб! Аз? — Мика цял настръхна и се помъчи да се изправи. Джейсън го бутна на земята, но малко по-силно, отколкото бе нужно.

— Да. И ти, и аз. Това е единственият начин да оцелеем в тая обстановка. Ще правим същото като всички останали. Ако се

подчиняваме на заповедите, има голяма вероятност да останем живи, докато намерим изход от тая каша.

Отговорът на Мика бе заглушен от силен рев откъм дюните, възвестяващ завръщането на Ч'ака. Робите припряно се надигнаха, грабнаха вързопите си и застанаха в разгъната редица на разстояние един от друг. Джейсън помогна на Мика да се изправи и да омотае краката си в парчета кожа, после го накара да се облегне на него и така двамата се дотъртриха до редицата. Щом всички застанаха по местата си, Ч'ака скрита най-близкия до него и робите бавно тръгнаха напред, като предпазливо оглеждаха земята под краката си. Джейсън нямаше представа какъв е смисълът на този ритуал, но не се интересуваше, само и само да ги оставеха на мира, него и Мика. Стигаше му усилието да крепи ранения си спътник изправен. Добре, че Мика събра достатъчно сили, за да продължи да се движи.

Един от робите посочи надолу, извика и редицата спря. Беше твърде далеч от тях и Джейсън не можа да схване причината за вълнението, но човекът приклекна и взе да дълбае дупка с къса заострена пръчка. След секунди измъкна от земята нещо кръгло, голямо почти колкото юмрук. Размаха го над главата си и се завтече да го отнесе на Ч'ака. Той го пое, захапа го и щом робът се обърна да иде на мястото си, го дари с як ритник. Редицата отново тръгна напред.

Още два пъти се натъкнаха на загадъчните находки и Ч'ака тутакси изяждаше намереното. Едва когато засити глад си, се зае да събира храна за другите. Следващия път повика един роб и хвърли предмета в грубо изплетения кош на гърба му. От този миг нататък робът с коша вече вървеше току пред господаря си, който не го изпускаше от поглед и строго следеше всичко намерено да попадне в коша. Джейсън се чудеше какво събират, но във всеки случай ставаше за ядене, за което го подсети гневен спазъм в стомаха.

Робът, който вървеше до Джейсън, извика и посочи към пясъка. Щом спряха, Джейсън пусна Мика да приседне и с интерес се загледа как робът взе да рие със своята пръчица земята около едно тънко зелено стъбълце. Изрови нещо сбръчкано и сиво, вероятно корен или грудка, от което растяха зелени листа. То се стори на Джейсън не поапетитно от скален отломък, но робът очевидно бе на друго мнение, защото дори си позволи дързостта да подуши корена. Ч'ака се развика гневно срещу това провинение и когато робът пусна находката си в

коша при останалите, получи такъв силен ритник, че едва доуцуква до мястото си в редицата.

Скоро след това Ч'ака обяви почивка и робите се скупчиха около него, докато той ровеше в кошата. Извикваше всекиго при себе си и му даваше по един или повече корени според някаква своя система за оценка на заслугите. Кошът почти се беше изпразнил, когато насочи тоягата си към Джейсън.

— К'е nam h'vas vi? — попита той.

— Mia namo estas Jason, mia amiko estas Mikah.

Джейсън отговори на правилен есперанто, който Ч'ака явно добре разбираше, защото изръмжа и взе да рови в кошата. Маскираното му лице ги заразглежда — Джейсън усети острия поглед на скритите очи. Тоягата отново се насочи към него.

— Откъде идете? Вашият кораб ли изгоря и потъна?

— Да, нашият. Идваме много отдалеч.

— От другата страна на океана? — Очевидно това бе най-голямото разстояние, достъпно за представите му.

— Точно тъй, от другата страна на океана. — Джейсън не бе в настроение да изнася лекция по астрономия. — Кога ще ядем?

— Личи, че си богат човек в твоята страна, имаш кораб, обувки. Сега твоите обувки са мои. Тук си роб. Мой роб. И двамата сте мои роби.

— Щом казваш, роб съм ти — неохотно се съгласи Джейсън. — Но дори робите трябва да ядат. Къде е храната?

Ч'ака взе да тършува из кошата, додето намери най-спаружения корен, раздели го на две и хвърли парчетата пред Джейсън.

— Бъдете по-работливи и ще получите повече.

Джейсън вдигна половинките от земята и ги изтри доколкото можа от пясъка. Подаде едното парче на Мика и предпазливо ухапа другото. Имаше вкус на тръпчив восък. Доста усилия му струваше да преглътне тая гадост, но изяде корена докрай. Без съмнение това бе храна, макар и непълноценна, и щеше да му даде малко сили, додето намери нещо по-добро.

— За какво си говорихте? — попита Мика, дъвчейки своя дял.

— Надлъгнахме се. Той ни смята за свои роби и аз се съгласих. Но това е само временно — побърза да добави Джейсън, когато видя как лицето на Мика се зачерви от гняв и той понечи да се надигне.

Джейсън го бутна да седне. — На непозната планета сме, ти си ранен, нямаме храна и вода, нито някаква представа как да оцелеем тук. Единственият ни шанс да останем живи е засега да се подчиняваме на Грозника. Щом му е драго да ни нарича свои роби, така да бъде.

— По-добре да умра свободен, отколкото да живея в окови!

— Я стига глупости! По-добре да живеем в окови и да се научим как да се отървем от тях. По този начин на края може да се окажем свободни и живи вместо свободни, но мъртви, а това е далеч по-привлекателен вариант. Сега мълчи и яж. Нищо не можем да предприемем, докато не се оправим.

През остатъка от деня редицата продължи да претърсва пясъчната пустош и освен че помагаше на Мика да върви, Джейсън откри на два пъти крено, както наричаха ядливите корени. По здрач походът приключи и те с облекчение се строполиха на пясъка. При разпределението на храната получиха малко по-голяма порция, очевидно като признание за усърдието на Джейсън. И двамата бяха изтощени и щом се стъмни, мигом заспаха.

На следващата сутрин една случка наруши еднообразието на похода. В търсенето на храна винаги се движеха успоредно на невидимия бряг и един роб вървеше по билото на дюните, които скриваха морето от погледа. Изглежда, робът бе видял нещо интересно, защото скочи от височинката и възбудено размаха ръце. Ч'ака тронаво изтича по дюните, замени няколко думи със съгледвача и сетне по обичая си го отпрати с ритник.

Джейсън го наблюдаваше с нарастващо любопитство — Ч'ака свали от гърба си обемиестия вързоп и го разгъна, сетне извади отвътре майсторски изработен арбалет, отвори съваемия приклад и натегна тетивата. Тая сложна конструкция изглеждаше съвсем не на място в едно тъй примитивно робовладелско общество и на Джейсън му се прииска да я разгледа по-отблизо. Ч'ака изрови от вързоба една стрела и я постави в улея на арбалета.

Робите седяха мълчаливо на пясъка, а господарят им се сниши и тръгна покрай дюните, после, очевидно избрал подходящо място, се просна по корем и така продължи напъряко през билото, додето изчезна от поглед. Няколко минути по-късно иззад дюните долетя предсмъртен крясък и всички роби се завтекоха да видят какво става. Джейсън остави Мика да лежи и се озова сред първите, които излязоха на брега.

Спряха на почитателно разстояние и взеха шумно да хвалят изстрела и да сипят възторжени възгласи по повод ловната сполука на Ч'ака. Джейсън трябваше да признае, че тия комплименти бяха заслужени. Голямо косматото земноводно лежеше на мокрия пясък. От дебелия му врат стърчеше перестият край на стрелата, тънка струя кръв се размиваше в прииждащите вълни.

— Месо! Месо! Днес ще има месо!

— Ч'ака уби розмаро! Ч'ака е велик!

— Ура за Ч'ака, нашия покровител! — побърза Джейсън да влезе в тон с останалите. — Кога ще ядем?

Без да обръща никакво внимание на робите, господарят тежко се отпусна на дюната, за да си поеме дъх след уморителното преследване. Миг по-късно отново натегна тетивата на арбалета, приближи се до звяра и с помощта на ножа си изтръгна стрелата от туловището му. Постава я отново в улея, а от нея продължаваше да капе кръв.

— Съберете дърва за огън — нареди той. — А ти, Описвени, поработи с ножа.

Ч'ака отново се оттегли на дюната и насочи арбалета към роба, който по негова заповед се приближи до плячката. Ч'ака бе оставил ножа си забит в животното. Описвени го издърпа и започна методично да отделя месото от кожата. Работеше напрегнато под зоркия поглед на Ч'ака и насочения към гърба си арбалет.

— Доверчива душа е нашият началник — промърмори Джейсън и се присъедини към останалите да търси дърва за огъня.

Ч'ака държеше оръжията, но явно се боеше, че може да го убият. Ако се опиташе да вдигне ножа срещу него, вместо кротко да си върши възложената му работа, Описвени щеше да получи стрела в тила. Хитро измислено.

Събраха достатъчно съчки за огъня и когато Джейсън се върна със своя наръч, убитото животно вече бе насечено на едри късове. Ч'ака изрита робите далеч от огъня, порови във вързопа и измъкна ново чудновато устройство. Заинтригуван, Джейсън приближи на безопасно разстояние и застана сред първата редица зяпачи. Никога досега не бе виждал толкова първобитно запалително устройство, но се досещаше как действа. Рамо, закрепено на пружина, се удряше о кремък в стоманена пластина, изхвърчаха искри, които Ч'ака улавяше в чашка с прахан, а сетне ги раздухваше и се получаваше пламък.

Откъде ли бяха попаднали тук арбалетът и запалителното устройство? Те очевидно принадлежаха на по-развито общество от това на дивите номади, разсъждаваше Джейсън. Ето първите свидетелства, че на планетата може да има народ с по-високо ниво на култура. По-късно, докато останалите пируваха с пърленото месо, той дръпна Мика настрана и сподели с него догадките си.

— Все още има надежда. И дума не може да става, че тия невежи диваци са изработили арбалета или механичната запалка. Трябва да открием откъде са се взели и да се доберем някак дотам. Зърнах стрелата, която Ч'ака изтегли, и мога да се закълна, че е стоманена.

— Това важно ли е според теб? — озадачен попита Мика.

— Означава, че на планетата има индустриално общество и то евентуално може да осъществява междузвезден контакт.

— Тогава да попитаме Ч'ака откъде ги е взел и да тръгваме незабавно. Ще се свържем с властите, ще им обясним положението и ще получим транспорт до Касилия. Този път няма да те поставям под арест.

— Колко любезно от твоя страна! — подхвърли Джейсън и присмехулно повдигна вежди. Мика бе просто невъзможен и той реши да провери дали няма да открие пролука в бронята му от морални догми, в която се бе обвил тъй плътно. — Няма ли да изпиташ угризения, че ме водиш към смъртта? Нали сме заедно в бедата, а и аз ти спасих живота.

— Искрено ще скърбя, Джейсън. Макар да носиш порока у себе си, злото не ти е присъщо. При подходящо възпитание би могъл да станеш полезен за обществото. Но моята лична скръб не бива да променя хода на събитията. Забравяш, че си извършил престъпление и трябва да си понесеш наказанието.

Ч'ака гръмко се оригна в черупковия си шлем и викна на робите:

— Стига ядохте, прасета такива! Ще затлъстеете! Увийте месото и да вървим. Още е светло и можем да продължим да събираме крено. Мърдайте!

Редицата отново се строи и пое бавния си поход през пустинята. Откриха още от ядливите корени и спряха за малко да напълнят меховете си от един извор, бълбукащ сред пясъка. Слънцето се сниши. Купчина облаци погълна слабата му топлинка. Джейсън се огледа и потрепера; после забеляза движещите се точки на хоризонта. Сръга

Мика, който вървеше все тъй отпуснат с цялата си тежест върху рамото му.

— Май пристига компания. Чудя се как тия се вместват в програмата.

Безчувствен към всичко наоколо освен към мъчителната болка, Мика не им обърна никакво внимание, но което бе по-странно, робите и самият Ч'ака също не реагираха. Точките се уголемиха и вече ясно се различаваше, че са редица като тяхната, заета с подобно занимание. Напредваха бавно, заболи глави в пясъка, следвани от самотния силует на господаря си. Двете редици постепенно приближаваха една към друга, все тъй успоредно на бреговата линия.

Край дюните се издигаше ниска скална маса и веднага щом стигнаха до нея, робите на Ч'ака спряха и с въздишки на облекчение се отпуснаха върху пясъка. Скалите очевидно бележеха някаква граница; Ч'ака отиде до тях, подпря крак на един от камъните и впери поглед към отсрещната редица. Те също спряха при скалите и насядаха на земята: двете групи се гледаха вяло, без никакъв интерес и единствено у господарите им пролича някакво оживление. Другият робовладелец спря на десетина крачки от Ч'ака и размаха над главата си страховит каменен чук.

— Мразя те, Ч'ака! — ревна той.

— Мразя те, Фасимба! — прозвуча отговорът.

Очевидно това бе началото на официалната размяна на поздравии, която продължи с още няколко гръмогласни обиди и размахване на оръжия. Едва тогава двамата мъже започнаха да разговарят спокойно. Облеклото на Фасимба бе също тъй нелепо и всяващо страх като това на Ч'ака, различаваше се само по някои детайли. Вместо в охлювена черупка главата на Фасимба бе скрита в череп от земноводното, което тук наричаха розмаро, освежен с няколко допълнителни зъба и рога. Различията между двамата мъже бяха незначителни и опираха по-скоро до декорацията им и модела на въоръжението. Явно и двамата бяха робовладелци с еднакво обществено положение.

— Убих днес розмаро, второто за десет дни — съобщи Ч'ака.

— Твоята ивица от брега е добра. Има много розмаро. Къде са двамата роби, които ми дължиш?

— Аз да ти дължа роби?

— Дължиш ми, и то двама. Не се прави на глупак. Аз ти измъкнах стрелите от д'зертано. Единият роб, с който ми плати, умря, а другия още не си ми го дал.

— Ще ти дам. И без това извадих от океана двама нови роби.

— Нали това ти казвам, твоята ивица е добра.

Ч'ака тръгна сред робите си и спря пред нахалника, когото бе осакатил предишния ден с ритника си. Изправи го грубо и го блъсна към отсрещната група.

— Ето ти един добър роб — рече той и му изпрати стоката с ритник.

— Мършав ми се вижда, не ми харесва.

— Не, само мускули е. Работи здравата. Не яде много.

— Ти си лъжец!

— Мразя те, Фасимба!

— Мразя те, Ч'ака! А другият къде е?

— И него си го бива. Непознат от океана. Ще ти разправя смешни истории, добре се труди.

Джейсън се извърна тъкмо навреме, за да избегне цялата сила на ритника, но все пак той бе достатъчно мощен, за да го събори на пясъка. Преди да се вдигне на крака, Ч'ака бе сграбчил Мика за рамото и го потътри през невидимата разделителна линия към другата група роби. Фасимба се наведе над него и го заразглежда, като го подритваше с шипа на ботуша си.

— Не ми изглежда добър. Има голяма дупка на главата.

— Работлив е — рече Ч'ака. — И дупката почти зарасна. Много е силен.

— Ще ми дадеш ли друг, ако тоя умре? — със съмнение в гласа попита Фасимба.

— Ще ти дам. Мразя те, Фасимба!

— Мразя те, Ч'ака!

Двамата господари наредиха на робите си да станат и ги подкараха обратно натам, откъдето бяха дошли. Джейсън извика на Ч'ака:

— Чакай, не продавай приятеля ми. Като сме заедно, работим по-добре. Можеш да се отървеш от някой друг...

Робите го зяпнаха смаяни, а Ч'ака се извърна рязко към него и надигна тоягата си.

— Затваряй си устата. Ти си роб. Ако още веднъж ми кажеш какво да правя, ще те убия!

Джейсън си замълча, тъй като стана ясно, че нищо повече не може да стори. Мъчеха го известни угризения за съдбата на Мика: дори и раната му да оздравееше, той несъмнено не беше от тия, дето умееха да се примиряват с неизбежните трудности на робския живот. Тъй или иначе, Джейсън направи каквото можа, за да го спаси. Дошло бе време най-сетне да се погрижи и за себе си. Повървяха още малко, преди да се стъмни. После спряха за нощувка. Джейсън се настани зад ниско възвишение, където намери малко завет от вятъра, и разгъна парчето опърлено месо, което бе запазил от обедния пир. Беше жилаво и мазно, но във всеки случай по-добро от почти несмилаемото крено, което явно бе основна част от местното меню. Загложга шумно костта и в тоя миг до него се доближи един от робите.

— Дай ми малко от твоето месо — жаловито помоли той и едва като чу тънкия глас, Джейсън разбра, че пред него стои момиче. Но всички роби изглеждаха толкова еднакви със сплъстените си коси и кожените наметки! Откъсна парче месо.

— Вземи. Седни и го изяж. Как ти е името? — Бе решил в замяна на щедростта си да изкопчи малко информация от момичето.

— Иджале.

Все още права, тя заръфа месото, което стискаше здраво в юмрука си, а с другата си ръка взе да се чеше по рошавата глава.

— Откъде си? Винаги ли си живяла... така? — Как да попиташ един роб дали винаги е бил роб?

— Не съм оттук. Първо бях при Бул'ваджо, после при Фасимба, а сега съм собственост на Ч'ака.

— Кой е Бул'ваджо? Някой като нашия господар Ч'ака ли?

Тя кимна, без да престава да дъвче.

— А тия д'зертано, от които Фасимба измъква стрели, те какви са?

— Ти май не си много наясно — рече тя, като довърши месото и облиза мазните си пръсти.

— Достатъчно съм наясно, за да измъкна месо, когато ти нямаш никакво. Тъй че не ми се отплащай с подигравка. Кой са тия д'зертано?

— Всички знаят кои са — сви рамене тя в недоумение и затърси меко място в пясъка, където да седне. — Живеят в пустинята.

Разкарват се в каро. Миришат на лошо. Имат много хубави неща. Един от тях ми даде истинско съкровище. Нали няма да ми го вземеш, ако ти го покажа?

— Няма да го пипна. Само искам да погледна какво умеят да изработват. Ето ти още месо. Покажи ми сега твоето съкровище.

Иджале взе да рови в някакъв невидим джоб сред гънките на кожата и измъкна нещо в стиснатия си юмрук. Протегна гордо ръка напред и разтвори дланта си. На оскъдната светлина Джейсън различи стъклено червено мънисто.

— Нали е много хубаво? — попита тя.

— Да, хубаво е — съгласи се Джейсън и за миг го бодна искрено съчувствие, додето гледаше малката дрънкулка. Прадедите на момичето бяха пристигнали на тази планета с космически кораби и огромни научни познания. Откъснати от цивилизацията, потомците им бяха деградирали до това си състояние: почти лишени от разум роби, способни да ценят най-много от всичко някакво си безполезно стъкълце.

— Ами хайде — рече Иджале и легна по гръб в пясъка. Разтвори част от кожата и понечи да запретне другите към кръста си.

— Спокойно — каза ѝ Джейсън. — Месото беше подарък, не е нужно да плащаш за него.

— Не ме ли искаш? — попита тя изненадано и отново покри голите си крака. — Значи не ме харесваш? Грозна съм, така ли?

— Прекрасна си — излъга Джейсън. — Да речем, че аз съм твърде уморен.

Дали девойката бе грозна или прекрасна? Не беше ясно. Немитата ѝ разчорлена коса почти изцяло скриваше лицето ѝ, а онова, което се виждаше от него, бе покрито с дебел слой мръсотия. Устните ѝ бяха разранени, а на едната ѝ буза имаше червена драскотина.

— Нека да остана с теб тази нощ, нищо че си твърде стар и не ме искаш. Мзил'кази постоянно ме иска, но той ми причинява болка. Ето го там.

Мъжът, когото тя посочи, ги наблюдаваше от безопасно разстояние и още повече се отдалечи, когато Джейсън вдигна поглед към него.

— Не се бой от Мзил — успокои я Джейсън. — С него си уредихме отношенията още първия ден, когато пристигнах. Сигурно

си забелязала цицината на главата му.

Той се пресегна за камък и мъжът, който ги наблюдаваше отдалеч, бързо побегна.

— Ти ми харесваш. Пак ще ти покажа моето най-хубаво нещо.

— И аз те харесвам, но недей ми го показва сега. Ще се разглезя от толкова много хубави неща наведнъж. Лека нощ.

5.

На следващия ден Иджале не се отдели от Джейсън — подреди се до него, когато пое на обичайния утринен поход за събиране на крено. Джейсън се възползваше от всяка възможност да я разпитва и към обед бе успял да изтръгне малкото, което тя знаеше за живота отвъд тази гола крайбрежна равнина. Океанът бе загадка, изхвърляше животни за ядене, риба, а от време на време и човешки трупове. Понякога в далечината се виждаха и кораби, но за тях не се знаеше нищо. От другата страна територията им граничеше с пустиня, още по-негостоприемна и от тази, в която влачеха жалкото си съществуване — необятни голи пясъци, населени единствено от д'зертано с техните загадъчни каро. Тия последните, изглежда, бяха животни или пък някакви механични транспортни средства; според смътното описание на Иджале можеха да са и двете. Океан, брегова ивица и пустиня — това съставляваше целия им свят и тя не можеше да си представи, че отвъд съществува нещо друго.

Но Джейсън знаеше, че не е така — арбалетът бе достатъчно доказателство и той бе твърдо решен да открие откъде се е взел. За тази цел трябваше да се освободи от робството, щом настъпеше подходящ момент. Бе се приучил пъргаво да избягва тежкия ботуш на Ч'ака; работата не беше тежка и храна имаше достатъчно. В положението си на роб не бе обременен с никакви отговорности — трябваше само да изпълнява заповедите на господаря — и това му даваше възможност да опознае донякъде планетата, тъй че щом си тръгнеше оттук, нямаше да е съвсем неподготвен.

По-късно през деня в далечината се зададе друга редица роби и Джейсън очакваше да се повтори изпълнението от предишния ден. Но остана приятно изненадан. При вида на другата група Ч'ака внезапно избухна в ярост, която подплаши робите му и те се разбягаха в разни посоки. Господарят им взе да подскача, да крещи гневно и да удря с тоягата по дебелията си кожена броня, а когато стигна до пълно

изстъпление, се втурна да бяга. Джейсън го последва, силно заинтригуван от новия обрат на нещата.

Групата роби насреща им също се разпръсна и сред тях изникна подобна фигура с тежко въоръжение и броня. Двамата вождове се устремиха бясно един към друг и Джейсън беше сигурен, че ще си строят главите, като се сблъскат. В решителния миг обаче те забавиха темпото, след което взеха да се дебнат в кръг и да си разменят кресливи ругатни.

— Мразя те, М'шика!

— Мразя те, Ч'ака!

Думите бяха същите, но в озверения тон тоя път нямаше и следа от официалност.

— Ще те убия, М'шика! Пак си навлязъл в територията ми с твоите мърши!

— Лъжец си ти, Ч'ака! Тая земя е открай време моя.

— Аз трябваше открай време да съм те убил!

Ч'ака скочи и стовари тоягата си тъй силно, че сигурно щеше да разсече на две мъжа насреща си, ако го бе улучил. М'шика бе подготвен за нападението и отскочи назад, като се засили за ответен удар, но Ч'ака лесно му се изплъзна. После пак продължиха енергично да размахват тоягите, но те свистяха само във въздуха и пострадал нямаше, додето неочаквано двамата мъже се вкопчиха един в друг и борбата започна не на шега.

Търкаляха се на земята, ръмжаха свирепо, дърпаха се яростно. При ръкопашния бой тежките тояги вече не вършеха работа, заместиха ги с ножовете и дългите бивни по наколенниците: едва сега Джейсън разбра защо му са тия бивни на Ч'ака. Беше бой без правила — всеки се стараеше с всички сили да убие противника си, но кожената броня ги затрудняваше в тая им цел. Борбата продължаваше. Пясъкът бе осеян с изпотрошени животински зъби, захвърлени оръжия и парчета кожа. В един миг двамата мъже се разделиха, за да си поемат дъх, но тутакси пак се нахвърлиха един върху друг.

Пръв взе надмощие Ч'ака. Той заби ножа си в пясъка, претърколи се и го захапа за дръжката. После притисна ръцете на М'шика, засили глава надолу и успя да открие пролука в бронята му. М'шика изкрещя и се изтръгна от хватката, а когато стъпи на крака,

цялата му ръка бе обляна в кръв. Ч'ака скочи срещу него, но раненият успя да грабне тоягата си навреме, за да се предпази.

Тръгна заднишком, като се препъваше, с ранената си ръка успя да посъбере разхвърляните оръжия и побягна в отстъпление. Ч'ака го погна на няколко крачки, като крещеше възхвали за собствената си сила и умения, а противника си обсипваше с подигравки за малодушието му. Джейсън забеляза в пясъка да се въргала къс и остър рог от някакво морско животно и побърза да го вземе, преди Ч'ака да се е обърнал.

Щом прогони врага си и той се скри от поглед, Ч'ака внимателно прегледа бойното поле и прибра всички още годни оръжия. Макар още да беше светло, той обяви края на работния ден и започна да раздава дажбите крено.

Джейсън седна и замислено задъвка храната си. Иджале, облегната на рамото му, току го разклащаше, докато се чешеше яростно. Въшките бяха неизбежна напаст; те се криеха в гънките на зле оцавените кожи и нападаха човешката плът, привлечени от топлината ѝ. Джейсън също не бе пощаден и скоро установи, че вече се чеше в унисон с нея. Сърбежът сякаш отприщи гнева, който бавно и неусетно се бе трупал у него.

— Отслужих си моето — рече внезапно той и скочи на крака. — Край с робството. Накъде да тръгна към пустинята, за да открия д'зертано?

— Натам, ще стигнеш след два дни път. Как ще убиеш Ч'ака?

— Няма да го убивам. Просто се махам. Достатъчно дълго търпях гостоприемството и ритниците му.

— Не бива да правиш това — уплашено възкликна тя. — Ще загинеш.

— Ч'ака не може да ме убие, като ме няма.

— Всеки може да те убие. Такъв е законът. Избягалите роби ги убиват.

Джейсън отново седна на пясъка, отхапа от креното си и се зае да разсъждава над този факт.

— Ти ме убеди да остана още малко. Нямам особено желание да убивам Ч'ака, макар че той ми открадна ботушите. Просто не виждам как ще ми помогне неговата смърт.

— Колко си глупав! Нали като убиеш Ч’ака, ти ще станеш новият господар. Тогава можеш да правиш каквото си искаш.

Разбира се. Сега, като му го каза тя, социалната схема изглеждаше съвсем ясна. Понеже тук имаше роби и робовладелци, Джейсън бе останал с погрешното впечатление, че те принадлежат към различни слоеве на обществото, докато всъщност съществуваше само една класа, в която управляваше простият закон „кой кого“. Трябваше отдавна да се досети за това, още когато забеляза колко внимава Ч’ака да не допусне никого близо до себе си и как всяка нощ изчезва в някакво незнайно скривалище, за да не го нападнат. Това бе един вид свободно предприемачество, доведено до абсолютна крайност, поради което всеки бе враг на всекиго и социалното положение на човека зависеше от силата на ръцете и от бързината на рефлексите му. Ако някой се отделише от стадото, се поставяше извън обществото и съответно ставаше негов враг, поради което рискуваше да бъде убит от първия срещнат. От всички тия разсъждения следваше, че той наистина трябва да убие Ч’ака, за да вземе преднина. Все още нямаше желание да го стори, но знаеше, че трябва.

Тази вечер Джейсън внимателно проследи с поглед Ч’ака, когато той неусетно се отдели от другите, и запомни посоката, в която тръгна. Естествено, робовладелецът щеше да направи няколко кръга, преди да се скрие, но с малко късмет Джейсън можеше да го намери. И да го убие. Не го привличаха твърде среднощните покушения и преди да се озове на тази планета, винаги бе смятал, че само страхливец може да убие спящ човек. Ала необикновените обстоятелства изискват необикновени похвати, а в открит бой той нямаше никакви шансове срещу тежко въоръжения си противник. Значи щеше да прибегне към ножа като таен убиец... по-точно към подострения рог.

Успя да подремне някъде до след полунощ, после безшумно се измъкна изпод кожените си покривала. Иджале го усети, че тръгва нанякъде; той видя отворените ѝ очи на светлината на звездите, но тя нито помръдна, нито отрони дума. Все тъй безшумно той мина между телата на заспалите роби и изчезна в мрака сред дюните.

Не беше лесна работа да се открие Ч’ака в тъмната пустиня, но Джейсън не се отказваше. Наоколо имаше ровове и пясъчни ридове и всички те трябваше да бъдат претърсени. Робовладелецът сигурно спеше в някоя падинка и постоянно бе нащрек.

Ч'ака бе взел специални предпазни мерки срещу евентуално покушение, това стана ясно на Джейсън едва като чу звъна на камбанката. Беше слаб, почти недоловим звук, но той мигом замръзна на мястото си. Някаква тънка нишка се докосваше до ръката му и когато се отдръпна от нея, отново се раздаде слабият звън. Изруга се наум за глупостта си, задето чак сега си спомни за шумовете, които се чуваха сутрин откъм леговището на Ч'ака. Явно се заобикаляше нощем с жици, които звънтяха при всяко доближаване на човек до тях. Джейсън бавно и безшумно се оттегли в рова отзад.

Чу се тропот и се появи Ч'ака, размахал тоягата си високо над главата. Насочи се право към Джейсън. Той с отчаяна бързина се претърколи настрани и тоягата се стовари върху пясъка до него. После рипна и с всичка сила побягна надолу по урвата. Под краката му отхвърчаха камъчета — той знаеше, че подхлъзне ли се, е мъртъв, ала нямаше друг изход освен да бяга. Тежко въоръженият Ч'ака не можеше да го догони и Джейсън успя да се задържи на крака, докато остави своя преследвач зад гърба си. Ч'ака взе да реве и да ругае яростно, но вече нищо не можеше да му стори. Задъхан, Джейсън намери прикритие в тъмнината.

Направи бавен кръг около заспалия бивак. Знаеше, че шумът ще разбуди робите, затова постоя известно време настрани, треперейки в предутринния студ, и едва тогава се осмели да пропълзи обратно под кожата. Небето започна да просветлява, а той лежеше буден и се питаше дали е бил разпознат. Не му се вярваше.

Когато червеното слънце се появи на хоризонта, Ч'ака изскочи иззад дюнните, побеснял от гняв.

— Кой го направи? — изрева той. — Кой дойде нощес? — Втурна се помежду им, като хвърляше изпепеляващи погледи наляво и надясно изпод шлема си. Никой не смееше да шавне. — Кой го направи? — кресна отново той, когато наближи до Джейсън.

Петима роби мълчаливо посочиха Джейсън, а Иджале потрепера и се отдръпна от него.

Като изруга предателските им души, Джейсън скочи и побягна, за да се спаси от размаханата тояга. В ръка държеше подострения рог, но знаеше, че е по-разумно да не влиза в открит двубой с Ч'ака. Трябваше да намери друг начин. Хвърли поглед назад и видя, че врагът

му го преследва, но в този миг едва не се препъна в протегнатия крак на един роб.

Те всички бяха против него! Всички бяха един срещу друг, затова ничия ръка не го защити. Побягна настрани от робите и се изкачи на една дюна, като се вкопчваше в жилавата трева на стръмния ѝ склон. Щом стигна до билото, се обърна и ритна пясък в лицето на Ч'ака. Но оня успя да се приведе и задрънча войнствено с оръжията си. Джейсън отново трябваше да побегне. Ч'ака хукна след него, силно задъхан.

Джейсън вече чувстваше умора, а това означаваше, че е настъпил моментът за контранападение. Робите бяха останали далеч назад и битката щеше да е само между тях двамата. Както пълзеше по каменистия склон, той внезапно се обърна и скочи към врага си. Ч'ака не бе подготвен за такова нещо и в изненадата си успя само да вдигне тоягата срещу Джейсън. Той се наведе и избегна удара, после издебна Ч'ака в миг, когато бе изгубил равновесие, и го дръпна за ръката, с която държеше тоягата. Тежковъоръженият мъж се стовари с лице върху камъните и Джейсън тутакси се метна на гърба му, вкопчи се в брадата, подаваща се изпод огърлицата от зъби върху шлема му, и я задърпа. За един миг, продължил сякаш безкрайно, главата на Ч'ака остана протегната назад и тогава Джейсън заби острия рог в меката плът на шията. Гореща кръв оплиска ръката му, Ч'ака се разтърси страховито под тялото му и умря.

Джейсън се изправи, внезапно обезсилен. Беше сам с жертвата си. Около тях свиреше студеният вятър, който гонеше пясъка и вледеняваше потта по тялото му. Въздъхна тежко, отри окървавените си ръце в пясъка и започна да съблича мъртвеца. Черупковият шлем бе стегнат с дебели ремъци около главата и когато ги освободи, видя, че Ч'ака е бил доста над средната възраст. Брадата му бе прошарена, а косата напълно бяла; лицето и оплешивяващата му глава бяха болезнено бели от постоянното носене на шлема.

Отне му доста време да свали цялата броня и всичко останало и да го навлече на себе си, но най-сетне се справи. Под кожата и окачените по тях бивни краката на Ч'ака бяха обути в ботушите на Джейсън — мръсни, но здрави, и Джейсън щастлив ги издърпа. Когато накрая вдигна шлема от пясъка и го нахлузи на главата си, все едно че Ч'ака се бе преродил. Трупът на пясъка бе просто още един мъртъв роб. Джейсън изкопа плитък гроб, хвърли вътре тялото и го зарови.

После, нарамил оръжията, меховете и арбалета и с тоягата в ръка, закрачи обратно към замрелите в очакване роби. Щом го зърнаха, те мигом се изправиха и образуваха редица. Джейсън видя Иджале да се взира тревожно в него и да се мъчи да открие кой е човекът под маската.

— Един на нула за гостуващия отбор — извика той, а тя му отправи бърза плаха усмивка и се извърна. — Кръгом и обратно в посоката, от която дойдохме. За вас изгрява нов ден, роби. Знаем, че още не вярвате, но ви чакат големи промени.

Подсвирна и тръгна зад редицата, загризал първото намерено крено.

6.

Вечерта накладоха огън на брега и Джейсън седна, предвидливо обърнал гръб към морето. Свали шлема, от който го заболяваше главата, и повика Иджале.

— Щом Ч'ака нареди, аз се подчинявам.

Тя изтича бързо към него, просна се на пясъка и запретна кожата си.

— Ама че мнение имаш за мъжете! — избухна Джейсън. — Седни. Само исках да поговорим. А името ми е Джейсън, а не Ч'ака.

— Да, Ч'ака — отвърна тя, като стрелна изкосо откритото му лице и сетне отвърна поглед.

Той изпъшка и бутна към нея коша с крено.

— Виждам, че няма да е лесно да се променят старите навици. Каж ми, ти или някой от другите имате ли желание да бъдете свободни?

— Какво е това свободни?

— Е, ти всъщност отговори на въпроса ми. Да си свободен означава да не си роб, нито робовладелец. Да можеш да отидеш където си поискаш и да правиш каквото желаеш.

— Не искам такова нещо — потрепера тя. — Че кой ще се грижи за мен? Как ще си намирам крено? За него трябва много хора заедно. Самичък човек ще умре от глад.

— Ако си свободна, можеш да се сдружиш с други свободни хора и заедно да събирате крено.

— Голяма глупост. Та нали, който го намери, ще иска да го изяде, щом няма господар — да го накара да раздели креното с другите. Ще го изяждам.

Джейсън потърка наболата си брада.

— Всички искаме да ядем, ала това не значи, че трябва да бъдем роби. Но, както виждам, ако тук не настъпят радикални промени, май няма да ми се удаде никого да освободя. Затова ще е по-разумно да взема всички предохранителни мерки на Ч'ака, та да остана жив.

Той взе тоягата си и се отдалечи в тъмнината, като безшумно обиколи лагера, додето си намери удобна могила със заоблени склонове. Опипом извади от торбата телове със стоманените звънци, които се обаждаха при всяко докосване, и ги опъна наоколо. Защитен така, легна в центъра пред алармената паяжина и прекара нощта неспокойно, в напрегнато очакване звънциите да дръннат.

На сутринта пак тръгнаха на поход. Стигнаха до граничните скали и робите спряха, но Джейсън ги подкара да продължат напред. Те му се подчиниха охотно, защото се надяваха скоро да се разрази двубой за владение над новата територия. Надеждите им се оправдаха, когато малко по-късно насреща им отдясно се зададе другата редица роби. От тях се отдели една фигура и се втурна напред.

— Мразя те, Ч'ака! — викна Фасимба, само че този път със съвсем неподправена омраза в гласа. — Ще те убия, задето си влязъл на моя земя!

— Много бързаш — викна му в отговор Джейсън. — А, да, мразя те, Фасимба, прощавай, че забравих протокола. Не ми трябва твоята земя и старият договор или каквото е там, още важи. Само искам да си поговорим.

Фасимба спря, все още изпълнен с подозрение и готов да замахне с каменния си чука.

— Имаш нов глас, Ч'ака — отбеляза той.

— Защото съм нов Ч'ака. Старият Ч'ака сега тори маргаритките. Искам да си взема един роб от теб и после си тръгваме.

— Ч'ака го биваше за боец. Значи и ти добре се биеш. — Той сърдито размаха чука. — Но не колкото мене.

— Ти си върхът, Фасимба. Девет от десет роби искат теб за господар. Нека се разберем сега и да си вода хората. — Той се вгледа в редицата приближаващи роби, като се опитваше да разпознае Мика. — Искам си обратно роба с дупката на главата. Вместо него ще ти дам двама, които си избереш. Какво ще кажеш?

— Бива си я сделката. Вземи най-добрия от моите, а аз ще взема двама от твоите. Само че оня с дупката го няма вече. Взех си белята с него. Все дърдореше. Кракът ме заболя да го ритам. Добре че се отървах.

— Уби ли го?

— Аз не хабя робите. Изтъргувах го с д'зертано срещу стрели. Искаш ли стрели?

— Този път не, Фасимба. Но благодаря за сведението. — Бръкна в коша и извади отвътре едно крено. — Ето, вземи да хапнеш.

— Откъде си намерил отровно крено? — попита Фасимба с неприкрит интерес. — Откога търся...

— Не е отровно, става за ядене, доколкото изобщо тези боклуци може да се ядат.

— Ама че си смешен, Ч'ака — изкикоти се Фасимба. — Давам ти една стрела за отровното крено.

— Печелиш — отвърна Джейсън и пусна креното на земята помежду им. — Но пак ти казвам, че на креното нищо му няма.

— И аз така ще кажа, ако искам да го дам на някого. Хубава работа ще ми свърши. — Той метна една стрела настрани в пясъка, грабна плода и се отдалечи.

Когато Джейсън вдигна стрелата, видя, че е почти изядена от ръжда в средата, а пукнатината е умело замаскирана с глина.

— Чудесна е! — извика той след отдалечаващия се робовладелец. — Почакай само, докато приятелят ти изяде креното.

Върнаха се обратно към скалната маса, а подозрителният Фасимба ги проследи крадешком, додето не се увери, че прекосяват границата и се връщат в своята територия.

После поеха дългия си поход към пустинята във вътрешността. Тъй като по пътя търсеха крено, нужни им бяха три дни да стигнат до целта си. Джейсън подкара редицата в нужната посока, но когато морето се скри зад гърба им, вече почти изгуби представа накъде отиват. Не сподели обаче колебанията си с робите и те уверено продължиха напред по маршрута, който очевидно им бе добре познат. По пътя събраха и изядоха значително количество крено, откриха два извора, от които напълниха меховете си с вода, и забелязаха някакво животно, сгушено край една дупка, но Джейсън, за тяхно огромно, макар и безмълвно разочарование, не успя да го улучи с арбалета. На третия ден сутринта той забеляза на хоризонта линията, отвъд която започваше пустинята, и още преди пладне стигнаха до вълнисто море от сиво-синкав пясък.

Краят на онова, за което бе свикнал да мисли като за пустиня, го стъписа. Под краката им все още имаше чакъл и пясък, тук-там растяха

хилави храсти и трева, както и животворното крено. Тази зона бе обитавана от животни и хора и колкото и безмилостни да бяха условията, животът не бе невъзможен. В пустошта, ширнала се напред, не се забелязваха никакви признаци на живот, нито изглеждаше възможно да има такъв и все пак без съмнение тъкмо там бе местонахождението на д'зертано. Това означаваше, че колкото и безкрайно да изглежда пространството пред тях — а Иджале вярваше, че в действителност е точно така, — отвъд имаше плодородни земи. А също и планини, ако мержелеещите се сиви върхове по хоризонта не бяха просто облаци.

— Къде можем да открием д'зертано? — попита Джейсън най-близкия роб, но той само направи гримаса и обърна глава в другата посока.

Джейсън си имаше проблем с дисциплината. Робите изобщо не изпълняваха нарежданията му, ако не ги ритнеше. Бяха така обработени, че за тях заповед, непридружена с ритник, просто не бе заповед, а неохотата му да прилага физически наказания се възприемаше като проява на слабост. Някои от по-едрите и яки мъже вече го мереха с поглед. Опитите му да подобри живота на робите бяха осуetyавани от самите роби. Джейсън изруга полугласно тъпотата на тези създания и ритна роба с върха на ботуша си.

— Ще ги намериш там, до голямата скала — последва мигновено отговорът.

Посочи към някаква тъмна грамада в далечината и когато приближиха, Джейсън видя, че естествената скала бе надстроена с тухли и камъни на височина колкото среден човешки ръст. Зад такава преграда можеше да се крият доста много хора, а той не искаше да рискува ценните си роби и още по-ценната си кожа. При вика му редицата спря и робите насядаха на пясъка, а той остана прав, на няколко крачки пред тях, като се оглеждаше изпитателно наоколо и въртеше тоягата в ръце.

Фактът, че зад стената имаше невидими наблюдатели, се доказва от появата на един мъж, който заобиколи зад ъгъла ѝ и тръгна бавно към Джейсън. Облечен беше в широка наметка и в ръка носеше кошница. Когато измина половината от разстоянието, което го делеше от Джейсън, седна по турски в пясъка и остави кошницата до себе си. Джейсън внимателно се огледа във всички посоки и реши, че е в

относителна безопасност. Нямахте укрития, където можеха да се спотаяват въоръжени мъже, а от сам човек той не се боеше. Стиснал тоягата, се приближи на три хвърлея до непознатия.

— Добре дошъл, Ч'ака — каза онзи. — Боях се, че вече няма да те видим след онази малка... неприятност.

Остана седнал, докато говореше, и леко подръпваше рядката си брада. Черепът му бе обръснат и беше също тъй обветрен и загорял като лицето му, най-забележителното в което бе величественият клюновиден нос, подпрял ръчно изработени слънчеви очила. Бяха издялани от кост и прилепваха плътно към лицето, а отпред бяха с напречни прорези. Предназначението им очевидно бе да предпазват и бездруго слабия взор на мъжа, а бръчиците около очите му също показваха, че той е доста възрастен и не представлява заплаха за Джейсън.

— Искам нещо — заяви Джейсън с безцеремонния маниер на Ч'ака.

— Нов глас и нов Ч'ака, аз те приветствам с добре дошъл. Дъртият беше мръсно псе и се надявам, че е умрял в мъки от ръката ти. А сега седни, приятелю Ч'ака, и пий с мен.

Той отвори кошницата и извади отвътре каменен съд и две груби каменни чаши.

— Откъде взе отровното питие? — попита Джейсън, припомнил си местните обноски. Този д'зертано беше хитрец; моментално позна по гласа на Джейсън, че под старата външност се крие нова личност. — Как се казваш?

— Едипон — отвърна старецът и без да се обижда, отново прибра в кошницата си каменните съдове. — Какво е това, дете искаш? Само да е в разумни граници. Винаги имаме нужда от роби и сме готови да търгуваме.

— Искам роб, който е при вас. Търгувам го с двама.

Седналият мъж се усмихна студено зад прикритието, закрепено на носа му.

— Не е необходимо да говориш с граматични грешки като крайбрежните варвари. По изговора ти отгатвам, че си образован човек. Кой е робът?

— Онзи, когото скоро си получил от Фасимба. Той принадлежи на мен.

Джейсън изостави лингвистичните преструвки и застана още повече нащрек, като не спираше да оглежда пустите пясъци наоколо. Тоя съсухрен дъртак явно бе много по-умен, отколкото изглеждаше на пръв поглед, и Джейсън трябваше да внимава с него.

— Само това ли искаш? — попита Едипон.

— В момента не се сещам за друго. Дай ми този роб, а после ще си поговорим делово.

В смеха на Едипон прозвучаха доста неприятни нотки и Джейсън отскочи назад, когато старецът пхна два пръста в устата и изсвири пронизително. Разнесе се шумолене по пясъка и когато Джейсън се извърна, сякаш от самата пустиня изпълзяха някакви мъже с дървени щитове, които влачеха по пясъка. Бяха шестима, въоръжени с тояги, и Джейсън се прокле за глупостта, че прие среща с Едипон на място, избрано от другия. Замахна с тоягата към него, но старецът вече пъргаво припикаше към прикритието на стената. Джейсън изрева гневно и се втурна срещу най-близкия от мъжете. Онзи посрещна удара с щита си, но от силата му залитна назад и падна. Джейсън продължи да тича напред, ала друг от групата размаха тояга насреща му. Нямаше как да го заобиколи, затова се хвърли с всичка сила срещу него, а нанизите му от зъби и нокти страховито дрънчаха. Мъжът бе повален, Джейсън разцепи щита му и нямаше да спре дотук, но в този миг приближиха останалите и той трябваше да насочи вниманието си към тях.

Беше кратък и ожесточен бой, в който Джейсън раздаде малко повече удари, отколкото получи. Бе повалил двама от нападателите, а третият стискаше пукнатата си глава, но ето че той самият също се озова на земята надделян. Повика робите си на помощ и изруга, тъй като те изобщо не помръднаха от пясъка, докато враговете връзваха ръцете му с въже и смъкваха въоръжението и бронята от тялото му. Един от тях махна на робите и те покорно се запътиха напред към пустинята. Помъкнаха и ръмжащия от ярост Джейсън в същата посока.

В стената, откъм страната на пустинята, имаше широк отвор и щом се озова вътре, Джейсън мигом забрави гнева си. Насреща му беше онова каро, за което му бе говорила Иджале — нямаше никакво съмнение, че е същото. Сега разбираше защо за нейното необразовано око не бе лесно да различи дали нещото е животно, или не. Превозното средство бе поне десет метра дълго и по форма напомняше лодка.

Отпред бе увенчано с огромна и очевидно изкуствена животинска глава със святащи стъклени очи, покрита с космата кожа и нанизана от зъби. Увито бе в кожи, от които се подаваха не особено реалистични крака — във всеки случай едно шестгодишно хлапе от цивилизовано общество никога не би се заблудило. Подобен примитивен камуфлаж можеше да убеди невежите роби, но също така всяко цивилизовано хлапе веднага щеше да познае, че нещото е превозно средство, щом видеше шестте големи колела отдолу. Бяха изработени от някакво еластично вещество и имаха дълбоки нарязани. Двигател не се виждаше, но Джейсън едва не викна от радост при острата миризма на изгорели газове. Очевидно причудливото на вид приспособление се движеше благодарение на изкуствен източник на енергия, продукт на местна промишленост или закупуван от чуждопланетни търговци. И двете вероятности обещаваха възможност за измъкване от тази безименна планета.

Някои от робите се гърчеха в ужас пред непознатото чудовище, затова ги изпратиха с ритници по стълбата, водеща в карото. Четирима от пазачите, които бяха усмирили и вързали Джейсън, го отнесоха на палубата и го хвърлиха там, а той остана да си лежи кротко, като разглеждаше с интерес видимите елементи на пустинния механизъм. В предния край на палубата стърчеше вертикално стълбче и един от мъжете надяна на него нещо като румпел. Щом това возило се направляваше с предните колела, вероятно задните бяха задвижващите, затова Джейсън се примъкна по палубата, за да погледне към кърмата. Там бе разположена каюта с ширината на палубата, без прозорци и само с една вградена врата, по която се виждаха най-различни ключалки и резета. Над покрива на каютата се виеше черен дим, който не оставяше никакво съмнение, че това е машинното отделение.

— Тръгваме — викна Едипон и размаха мършави ръце. — Вдигнете мостчето. Нарсизи, застани отпред да направляваш карото. Сега всички се молете, защото влизам в храма и ще отправя зов към свещените сили да ни отведат до Путл'ко. — Той пое към каютата, после спря и посочи едного от мъжете с тоягите. — Еребо, мързеливец такъв, сети ли се да напълниш чашата на боговете този път, защото и те ожадняват?

— Напълних я, напълних я — измърмори Еребо, дъвчейки крено.

След като приключи с подготовката, Едипон хлътна в прохода и дръпна зад себе си завеса, която го скри. Разнесе се тракане и тропот, додето отваряше ключалките и резетата, за да влезе в машинното отделение. След няколко минути от комина се вдигна черен облак мазен пушек и вятърът го разнесе. Измина почти час, преди свещените сили да се наканят да задвижат возилото; възвестиха готовността си с пицене и пуфтене, издишвайки бяла пара във въздуха. На фона на тоя шум четирима от робите изкрещяха и припаднаха, а по вида на останалите личеше, че биха предпочели да са мъртви.

Джейсън имаше известен опит с примитивни машини, затова свистенето от предпазния клапан на котела не го изненада. Подготвен бе и за разтърсването, предизвестяващо бавното потегляне на возилото в пустинята. От огромното количество пушек и от парата, която бълваше изпод кърмата, съдеше, че двигателят не е кой знае колко съвършен, ала макар и примитивен, успяваше да движи карото и огромния му товар през пясъка с бавна, но постоянна скорост.

Робите продължиха да надават писъци и неколцина се опитаха да скочат през борда, но бяха повалени с тояги. Облечените в широки наметки д'зертано вървяха сред пленниците и грубо изливаха черпаци тъмна течност в гърлата им. Някои от тях се проснаха в безсъзнание или вече мъртви, но по-скоро наистина бяха в безсъзнание, защото едва ли д'зертано щяха да ги убият, след като си бяха дали толкова труд да ги хванат. Джейсън вярваше в това, но ужасените роби нямаха утехата на неговите философски съждения, затова се съпротивляваха, въобразявайки си, че се борят за живота си.

Когато дойде редът на Джейсън, той, въпреки убеждението си, също не се остави покорно на д'зертано и успя да ухапе няколко пръста и да ритне един човек в корема, преди да седнат върху него, да стиснат носа му и да наляят една доза от парещата течност в гърлото му. Испита болка и замайване, насили се да повърне, но оттам нататък вече нищо не си спомняше.

7.

— Пийни още малко — каза гласът. Върху лицето на Джейсън се плисна студена вода и част от нея се процеди в гърлото му; задави го и той се разкашля. В гърба му убиваше нещо твърдо, китките го боляха. Паметта му бавно започна да се възвръща — схватката, залавянето и противната течност, която го накараха да изпие насила. Когато отвори очи, видя над главата си мъждукаща жълта лампа, повесена на верига. Примигна срещу нея и се помъчи да събере сили да се привдигне. Познато лице затули светлината. Джейсън присви очи и изстена:

— Ти ли си, Мика... или сънувам кошмари?

— Не можеш да избегнеш правосъдието, Джейсън. Да, аз съм и се каня да ти задам няколко сериозни въпроса.

Джейсън отново простена.

— Наистина си ти. Дори и в кошмар не биха ми хрумнали подобни фрази. Но преди въпросите няма ли да ме въведеш малко в ситуацията? Сигурно знаеш нещичко, тъй като по-отдавна си роб на д'зертано. — Джейсън си даде сметка, че болката в китките му е от тежки железни окови. През тях минаваше верига, закована за дебела греда, върху която бе облежната главата му. — Защо са тия вериги и какво представлява местното гостоприемство?

Мика подмина въпроса на Джейсън и упорито се върна към своята тема.

— Когато те видях за последен път, беше роб на Ч'ака, а тази вечер те докараха с другите роби и докато беше в безсъзнание, те приковаха към гредата. До мен имаше свободно място, казах им, че ще се грижа за теб, ако те поставят тук. Така и направиха. А сега трябва да ми кажеш нещо. Преди да те съблекат, видях, че носиш бронята и шлема на Ч'ака. Къде е той, какво стана с него?

— Аз — Ч'ака! — изграчи Джейсън и се разкашля от дразнещата сухота в гърлото си. Надигна купата с вода и жадно пи. — Много си отмъстителен, Мика, стари разбойнико. Къде ти остана философията, дето проповядва да си подложим и другата буза? Не ми разправяй, че

си намразил тоя човек само защото те дрънна по главата и ти разцепи черепа, а после те продаде като добитък. В случай че си размишлявал над тая несправедливост, можеш да бъдеш доволен, защото със злия Ч'ака е свършено. Погребан е в пустошта и след като всички кандидати бяха пресяти, аз получих службата му.

— Ти си го убил?

— С една дума, да. И не мисли, че беше лесно, защото всички предимства бяха на негова страна, а аз имах само своята природна находчивост, която за щастие се оказа достатъчна. В един момент цялата работа висеше на косъм, защото, когато се опитах да го убия в съня му...

— Какво си направил? — прекъсна го Мика.

— Промъкнах се при него през нощта. Нали не смяташ, че нормален човек би се изправил срещу такова чудовище лице в лице? Макар накрая пак така да стана, тъй като се беше оградил с хитроумно приспособление, за да се варди от нощни гости. Накратко, бихме се, аз победих и станах Ч'ака, въпреки че царуването ми не бе нито дълго, нито достойно. Тръгнах по дирите ти и стигнах чак до пустинята, където коварно бях пленен от един дърт хитрец на име Едипон; той не само ме понижи в ранг, но ми и отне всички роби. Това е моята история. А сега ми разправи твоята: къде сме, какво става тук...

— Убиец! Робовладелец! — процеди Мика и се отдръпна далеч от него, всъщност колкото му позволяваше веригата, осъдително насочил пръст към Джейсън. — Към позорните ти деяния ще бъдат добавени още две обвинения. Чак ми прилошава, като си помисля, че изпитах съчувствие към теб и поисках да ти помогна. И все пак ще ти помогна, но само за да останеш жив, та да те върна на Касилия за процес и екзекуция.

— Харесва ми този пример на справедливо и безпристрастно правосъдие: процес и екзекуция. — Джейсън отново се разкашля и пресуши купата с вода. — Никога ли не си чувал, че подсъдимият е невинен до доказване на вината му? Върху тоя постулат се гради цялата юриспруденция. И от къде на къде ще ме съдиш на Касилия за деянията ми на тази планета, където те не са престъпления? Все едно да отведеш канибал от племето му и да го екзекутираш за антропофагия.

— И какво нередно би имало в това? Да се яде човешка плът, е толкова гнусно престъпление, че потръпвам само при мисълта за него. Естествено, всеки, който върши това, трябва да бъде екзекутиран.

— Ако се промъкне през задната ти врата и изяде някой твой роднина, разбира се, имаш основание да искаш наказанието му. Но не и ако той върши същото като останалите веселяци от племето си, тоест похапва си вкусно печено от своя враг. Не схващаш ли очевидния аргумент: за човешкото поведение може да се съди само в контекста на средата? Поведението е относителна категория. Канибалът в своето общество е също тъй високо морален, както богомолецът в Твоето.

— Богохулник! Престъплението си е престъпление! Съществуват морални закони, които стоят над човешкото общество.

— А, не, няма такива. Точно тук се пропука твоята средновековна етика. Всички закони и идеи са исторически и относителни, не абсолютни. Те са в сила за конкретното време и място; извадени от контекста, губят своето значение. В контекста на това диво общество аз действах по най-почтения начин. Предприех покушение срещу господаря си, а това е единственият начин едно амбициозно момче да напредне в тоя суров свят. Без съмнение и въпросният Ч'ака тъй е получил длъжността си. Покушението не успя, но победих в двубоя и резултатът е пак същият. След като завзех властта, започнах да се грижа добре за робите си, макар те, естествено, да не го оцениха, защото не искаха грижите ми: искаха мястото ми, такъв е местният закон. Единственото ми истинско провинение е, че не се справих със задълженията си на робовладелец и не ги оставих до края на живота си да маршируват нагоре-надолу покрай брега. Вместо това тръгнах да те търся. Бях заловен и отново станах роб. Така ми се и пада за моята глупост.

Вратата се отвори с трясък и в мрачното помещение нахлу ослепителна дневна светлина.

— Ставайте, роби! — кресна един д'зертано.

Раздаде се хор от стенания и тътрене на крака, когато всички наоколо се раздвижиха. Едва тогава Джейсън видя, че е прикован заедно с още двацет роби към дългата греда, издялана очевидно от стъблото на гигантско дърво. Мъжът на челното място на гредата, изглежда, бе нещо като главен, защото взе да ругае и да буди

останалите с ритници, а щом всички се изправиха, започна да раздава команди с властен глас:

— Живо, живо! Който превари, той ще яде! И не си забравяйте канчетата. Който няма канче, цял ден няма да яде и да пие. И да се трудим дружно днес, всеки да напряга мускули. Друг начин няма. За всички се отнася, особено за вас, новите. Срещу дневна дажба труд получавате дневна дажба храна...

— Млъкни, бе! — извика някой.

— И всички ще са доволни — продължи мъжът невъзмутимо. — Сега всички заедно... Едно... наведи се, хвани здраво гредата... две... повдигни я от земята. И... три... изправи се, излизаме през вратата!

Повлякоха се навън и студеният утринен вятър прониза Джейсън през пирийския му костюм и остатъците от кожените одежди на Ч'ака. Мъжете, които го плениха, бяха отскубнали зъбите и ноктите, пришити отгоре, но под кожата не бяха ровили и не бяха открили ботушите му. Това бе единственият светъл лъч, озаряващ безнадеждния мрак на сегашната му съдба. Джейсън се помъчи да се зарадва и на тази нищожна утеха, но изпитваше единствено студ. Трябваше да промени това положение колкото е възможно по-скоро — вече бе отслужил своето като роб на тая западнала планета, роден бе за по-добра орис.

По заповед робите пуснаха гредата до стената в двора и седнаха върху нея. Подадоха смирено канчета като покаяли се грешници и получиха по един черпак хладка супа от друг роб, който буташе пред себе си варел на колелца и бе прикован към него. Апетитът на Джейсън мигом изчезна, щом опита буламача. Беше супа от крено и сварени, грудките бяха още по-гадни на вкус — не беше допуснал, че това е възможно. Ала сега най-важно бе да оцелее, затова изгълта блудкавата супа.

Като приключиха със закуската, минаха през портата и се озоваха в друг ограден двор. Заинтригуван от картината пред очите си, Джейсън забрави за негодите. В средата на двора имаше голям скрипец, към който първата група роби вече прикрепваха края на своята греда. Групата на Джейсън и други две групи също поставиха гредите си и превърнаха скрипеца в колело с четири радиални лъча. Разнесе се викът на един надзирател, робите изпъшкаха и натиснаха гредите с цялата си тежест, додето те потрепераха и започнаха да се въртят, и бавно задвижиха колелото.

Щом се заеха с тая еднообразна дейност, Джейсън насочи вниманието си към грубия механизъм. Един вертикален вал, който излизаше от скрипеца, въртеше скърцащо дървено колело, а то на свой ред привеждаше в движение серия от кожени ремъци. Някои от тях се губеха през отвори в голяма каменна постройка, а най-здравият от всички ремъци въртеше рамото на някаква помпа. Това му изглеждаше крайно неефикасен начин за изпомпване на вода, тъй като някъде наблизо все трябваше да има естествени извори и езера. Острата миризма, която изпълваше двора, му бе някак позната и Джейсън тъкмо стигна до извода, че едва ли водата е предметът на общите им усилия, когато от основната тръба се разнесе гъргорене и миг по-късно избликна гъста черна струя.

— Петрол, разбира се — гласно изрече Джейсън. Ала надзирателят го стрелна свирепо и размаха заплашително камшика си, тъй че той отново се отдаде на тласкането.

Това беше тайната на д'зертано и източникът им на енергия. Над околните стени се издигаха хълмове, а малко по-надалеч се виждаха планини. Ала пленените роби бяха докарвани до тук упоени, за да не разберат в каква посока се намира това тайно място, нито колко дълго са пътували до него. В охраняваната долина те се бяхтеха да изпомпват суров нефт, с който техните господари пояха огромните си пустинни возила. Но наистина ли използваша суров нефт за тях? Петролът вече бликаше в обилна струя, отвеждана по открит улей в същата постройка, накъдето отиваха и ремъците. Що за варварска дяволия се извършваше там? От масивния комин върху сградата излизаха кълба черен дим, а от различните отвори в стената струеше такава воня, че го заболя главата.

В мига, когато се досети какво става в постройката, се отвори една охранявана врата и отвътре излезе Едипон, секнейки внушителния си нос в някакъв парцал. Скърцащото колело се завъртя и когато Джейсън отново се озова откъм неговата страна, му извика:

— Хей, Едипон, ела насам. Искам да говоря с теб. Аз съм бившият Ч'ака, в случай че не ме разпознаваш без униформа.

Едипон му хвърли бегъл поглед, сетне се извърна и продължи да се занимава с носа си. Очевидно робите не предизвикваха никакъв интерес у него, независимо какво положение са заемали преди това.

Надзирателят се приближи с крясъци, размахал камшика си. Бавното въртене на колелото отдалечи Джейсън, но той викна през рамо:

— Чуй ме... Знам много неща и мога да ти помогна.

В отговор Едипон само извърна гръб, а камшикът на надзирателя изсвистя.

Време беше да пусне в ход тежката артилерия.

— По-добре ме чуй, защото знам, че което идва най-напред, е най-добро. Оо! — Това последното беше неволна реакция на удара от камшика.

Думите на Джейсън не носеха никакъв смисъл за робите и надзирателя, който вече вдигаше камшика си за нов удар, но ефектът им върху Едипон бе такъв, сякаш бе стъпил върху въглен. Той потрепера, закова се на място, извърна се и дори отдалеч Джейсън забеляза, че мургавото му лице бе станало пепеляво.

— Спрете колелото! — кресна Едипон.

Тази неочаквана команда стресна всички и най-сетне привлече вниманието им. Зяпналият в почуда надзирател отпусна камшика си, робите с препъване се спряха и колелото замря с финален стон. В неочакваната тишина отекваха само стъпките на Едипон, който се бе затичал към Джейсън. Спря на крачка от него, озъбен, сякаш готов да хапе.

— Какво каза ти? — изхриптя той срещу Джейсън, а пръстите му стиснаха дръжката на ножа в пояса.

Джейсън се усмихна. Мъчеше се да изглежда спокоен. Забележката му бе попаднала в целта, но ако не действаше предпазливо, ножът на Едипон също щеше да попадне в целта — в корема на Джейсън. Очевидно бе засегнал най-болната тема тук.

— Ти ме чу какво казах. И едва ли ще искаш да го повтори пред всички тези непознати хора. Знам какво става тук, защото идвам от едно далечно място, където постоянно вършим същото. Мога да те науча как да получаваш повече от най-доброто и как да накарате вашите каро да работят по-добре. Само ме освободи най-напред от тая греда и ме отведи някъде, където да си побъбрим.

Мислите на Едипон ясно се изписаха по физиономията му. Той прехапа устни, впери яден поглед в Джейсън и попипа острието на ножа си. Джейсън му отвърна с невинна усмивка и забарабани весело с пръсти по гредата, сякаш отброяваше секундите в очакване да бъде

освободен. Но въпреки привидното му хладнокръвие по гърба му се стичаше студена пот. Залагаше ва банк на интелигентността на Едипон, с надеждата, че любопитството на стареца ще надделее над инстинктивното му желание да запуши устата на роба, който знаеше толкова много за тяхната тайна; разчиташе той да си каже, че един роб винаги може да бъде убит и че няма да е от загуба най-напред да го поразпита. Любопитството взе връх и Едипон отново пхна ножа в калъфа, а Джейсън изпусна въздишка на облекчение. Този път беше отишъл до крайност, дори за професионален комарджия като него; обичаше високите залози, но не и да залага чак собствения си живот.

— Освободете го от гредата и ми го докарайте — нареди Едипон и възбудено се отдалечи. Останалите роби наблюдаваха с ококорени очи суматохата, която настъпи, докато докарат ковача да отреже Джейсъновата верига от общата греда.

— Какво правиш? — попита Мика и един от пазачите го перна силно с опакото на ръката си.

Джейсън само се усмихна и допря пръст до устните си, когато откачиха веригата му и го поведоха. Беше се освободил от оковите, и то завинаги, стига да успееше да убеди Едипон, че го бива за нещо повече от черен труд.

В стаята, където го заведоха, за пръв път на тази планета забеляза някакъв стремеж към по-уютна обстановка. Мебелите бяха грижливо изработени, украсени тук-там с резба, а леглото бе застлано с тъкана покривка. Едипон бе застанал прав до една маса и барабанеше с пръсти по лакираната ѝ повърхност.

— Оковете го — нареди той на пазачите и те закачиха веригата му на дебела халка, която стърчеше от стената. Веднага щом стражите излязоха, Едипон застана пред Джейсън с изваден нож.

— Казвай каквото знаеш или ще те убия на минутата.

— Моето минало е отворена книга за теб, Едипон. Идвам от земя, където познаваме всички тайни на природата.

— И как се казва тая земя? Да не си шпионин от Апсала?

— Няма как да съм такъв, защото за пръв път чувам това название — отвърна Джейсън, като се опитваше да прецени доколко му стига умът на Едипон и съответно колко откровен да бъде с него. Но моментът не бе подходящ да се заплита в лъжи относно

географията на планетата. Най-добре щеше да е да му съобщи малка доза от истината.

— Ако ти кажа, че съм дошъл от друга планета, от друг свят в небето сред звездите, ще ми повярваш ли?

— Може би. Съществуват легенди, че нашите предци са дошли от друг свят, от звездите, но аз винаги съм ги смятал за религиозни щуротии, на които вярват само жените.

— В тоя случай жените са прави. Планетата ви е заселена от хора, които са кръстосвали с корабите си небето, както вие кръстосвате пустинята с вашите каро. Народът ви го е забравил и е изгубил някогашните си научни познания и достижения, но в други светове те са се запазили и развили.

— Това е лудост!

— Съвсем не. Това е наука, макар неведнъж двете понятия да са били смесвани. Ще ти докажа, че съм прав. Сам знаеш, че не е възможно да съм бил в загадъчната ви сграда, както и че никой не би ми доверил тайните ви. Въпреки това се обзалагам, че мога точно да опиша какво става вътре. И не защото съм видял инсталацията, а защото знам какво трябва да се направи с петрола, за да се получат нужните продукти. Искаш ли да чуеш?

— Говори — подкани го Едипон, като приседна на ръба на масата и запремята ножа в ръце.

— Не знам как наричате инсталацията, но в нея се извършва фракционна дестилация. Суровият нефт се влива в някакъв резервоар и оттам вие го изпомпвате в реторта — голям съд, който можете да затворите херметически. След като го запечатате, запалвате под него огън и се опитвате да загреете петрола равномерно. От него се освобождава газ и вие го отвеждате в тръба през кондензатор, а оттам вече струи течността, чрез изгарянето на която се движат вашите каро.

Очите на Едипон все повече се разширяваха, докато Джейсън говореше, а накрая едва не изскочиха от орбитите му.

— Демон! — просъска той и взе да пристъпва към Джейсън, стиснал ножа. — Не може да си видял това през каменните стени. Само семейството ми е виждало какво става вътре, никой друг... Мога да се закълна!

— Не се впрягай, Едипон. Казах ти, че в моята родина това го вършим открай време. — Той се закрепил стабилно на един крак, готов

да ритне ножа с другия, в случай че старецът не се усмиреше. — Не ми е нужно да ти крада тайните. Там, откъдето идвам, те не са никакви тайни. Познати са на всеки фермер, който сам си вари алкохолните питиета, за да се отърве от данъци. Обзалагам се, че дори мога да ти дам съвети за някои подобрения, колкото и да не ти се вярва. Как контролирате температурата на течността? Имате ли термометри?

— Какво е това термометри? — попита Едипон, за миг забравил ножа, увлечен от техническата дискусия.

— Както си и мислех. Чудотворното ви сокче може да стане много по-качествено, ако открием тук някой, който да може да духа стъкло. Макар че ще е още по-лесно, ако използваме биметална лента, увита на серпантина. Вие се опитвате да отделите фракциите със загряване, но ако не поддържате равномерна и балансирана температура, винаги ще имате налице нечиста смес. За вашите двигатели са ви необходими най-летливите фракции, течностите, които завират първи, като газолин и бензин. След това повишавате температурата и получавате керосин за лампите си и тъй нататък, додето с катрана, който се добива в края на поточната линия, можете да правите настилки на пътищата си. Как ти звучи това?

Едипон си бе наложил да се овладее, но подскачащият мускул на бузата му издаваше, че вътрешно е все така напрегнат.

— Това, което описа, е вярно, макар че грешиш в някои подробности. Но аз не се интересувам от термометри, нито от подобряване на операцията. За семейството ми тя е била достатъчно добра поколения наред, добра е и за мен.

— Сигурно дори я намирате за много свършена.

— Все пак можеш да направиш нещо и да получиш възнаграждение в замяна — продължи Едипон. — Ние умеем да бъдем и щедри, когато е нужно. Виждал си нашите каро и си се возил на тях. Видя ме и как влизам в храма да се моля на свещените сили да ни задвижат. Можеш ли да ми кажеш каква е тая сила, дето движи каро?

— Надявам се, че това е последният изпит, Едипон, защото вече злоупотребяваш с възможностите ми за екстраполация. Като оставим настрана разните храмове и свещени сили, бих казал, че онова, което отиде да свършиш в котелното, имаше много малко общо с молитви. Съществуват различни начини да се задвижват тези превозни средства, но нека си помислим за най-простия. Вътрешното горене е изключено.

Съмнявам се, че имате технология за поддръжката му. Остава парата. Да, предпазният вентил, как забравих за него! Влизаш, заключваш вратата, разбира се, после отваряш няколко вентила, докато горивото се стече в карбуратора, и го запалваш. Може би има манометър, а може и просто да чакаш предпазният вентил да изпусне, за да се увериш, че имаш достатъчно налягане от парата. Не е съвсем безопасно, защото един запушен вентил може да вдигне цялото чудо над планината. И тъй, след като дойде парата, завърташ вентил, за да я вкараш в цилиндрите, и цялата чудесия се задвижва. Остава ти само да се наслаждаваш на пътешествието, но разбира се, трябва да се грижиш в котела постоянно да постъпва вода, налягането да не спада, огънят ти да е добре поддържан, лагерите да са смазани и всичко останало...

Джейсън млъкна смаян, тъй като Едипон привдигна наметката над мършавите си колене и затанцува из стаята, като се въртеше и подскачаше. Във възбудата си заби ножа в масата, втурна се към Джейсън, хвана го за раменете и го разтърси тъй силно, че веригата му издрънча.

— Знаеш ли какво направи ти? — попита той развълнуван. — Знаеш ли какво каза?

— Знам, естествено. Това означава ли, че изкарах изпита и че най-после ще ми повярваш? Прав ли бях?

— Не мога да кажа прав ли си или не. Никога не съм виждал отвътре дяволските кутии на Апсала. — Той продължи да танцува из стаята. — Ти знаеш повече от мен за техния... Как му викаше?... Двигател. Аз цял живот отправям проклетия към народа на Апсала, който пази тайната от нас. Но ти ще ни я разкриеш. Ще си построим свои двигатели и ако на тях им трябва от силната вода, скъпо и прескъпо ще плащат за нея.

— Би ли ми обяснил по-разбрано — помоли Джейсън. — Никога не съм чувал нищо по-объркано в живота си.

— Ще ти покажа, човече от далечния свят, а ти ще ни разкриеш тайната на апсалците. Виждам над Путл'ко да изгрява зората на нов ден.

Той отвори вратата и викна стражите и сина си Нарсизи. Нарсизи пристигна тъкмо като освобождаваха веригата на Джейсън от халката и той разпозна в него заспалия на вид д'зертано, който помагаше на Едипон в управлението на тромавото каро.

— Дръж веригата му, синко, и бъди готов да убиеш с тоягата си този роб, ако се опита да избяга. Но иначе не искам да го нараняваш, защото е много ценен за нас. Елате!

Нарсизи дръпна веригата, но Джейсън заби пети в пода и не помръдна. Погледнаха го смаяни.

— Нека изясним някои неща, преди да тръгнем. Човекът, който ще възвести новия ден за Путл'ко, не може да е роб. Това трябва да ви е ясно. Ще измислим нещо с веригите или с пазачите, за да сте сигурни, че няма да избягам, но за робство повече и дума да не става.

— Но... ти не си един от нас, следователно трябва да си роб.

— Току-що създадох трета категория във вашия социален порядък: служител. Макар и по неволя, аз съм ваш служител, при това висококвалифициран и трябва да се отнасяте към мен с подобаващо уважение. Сами разсъдете. Ако убиете роб, губите много малко, защото можете да го заместите с друг. Но какво ще стане, ако убиете мен? Размазан по тоягата, мозъкът ми няма да ви свърши никаква работа.

— Тоя иска да каже, че не мога да го убия ли? — попита Нарсизи баща си, като вече изглеждаше не просто сънен, но и озадачен.

— Не, не иска да каже това — отвърна Едипон. — Мисълта му е, че ако го убием, няма кой да ни свърши работата, която той ще свърши за нас. Но на мен предложението не ми харесва. Има само роби и робовладелци. Всичко друго противоречи на обществения ред. Той обаче ни заварва притиснати помежду сатано и пясъчната буря, затова ще трябва да му позволим известна свобода. Доведи сега роба... тоест служителя... и да видим ще може ли да изпълни нещата, които обеща. Ако не може, ще имам удоволствието лично да го убия, защото никак не ми се нравят неговите революционни идеи.

Отидоха до заключена и охранявана сграда с огромни врати, които се отвориха и зад тях се появиха масивните силуети на седем каро.

— Погледни ги! — възкликна Едипон и подръпна носа си. — Колко са прекрасни със своята величествена конструкция! Вдъхват страх в сърцата на враговете ни, носят ни свободно през пясъците, качват на гърба си огромен товар. Обаче само три от проклетите дяволии могат да се движат.

— Проблеми в двигателя, а? — безгрижно подхвърли Джейсън.

Едипон изруга под носа си и ги поведе към един вътрешен двор, където бяха поставени четири огромни черни кутии, изрисувани с мъртвешки черепи, кръстосани кости, фонтани от плиснала кръв и разни кабалистични символи, от мрачни по-мрачни.

— Онези негодници от Апсала прибират от нас силната вода, а в замяна нищо не ни дават. Е, да, дават ни да използваме двигателите им, но след няколко месеца тия пуцини спират и не щат да работят повече. Тогава трябва да ги караме обратно в града, за да ги разменяме срещу нови и да плащаме още и още.

— Хубавичко ви дерат — рече Джейсън, като разглеждаше запечатаните кожуси на моторите. — А защо не ги отворите и не ги поправите сами? Едва ли е много сложно.

— Това означава смърт! — задавено изрече Едипон и двамата д'зертано уплашено се отдръпнаха от кутиите само при мисълта какво може да им се случи. — Опитахме да сторим това по времето, когато баща ми беше още жив, защото не сме суеверни като робите и знаем, че това са човешки, а не божии творения. Ала коварните змии от Апсала прикриват тайните си много хитро. При опит да се отворят кутиите, отвътре изпълзява ужасна смърт и изпълва въздуха. Всеки, който диша този въздух, умира, покрит от огромни мехури и в страшни мъки. Когато това се случи с хората ни, търговецът от Апсала само се засмя, а после още повече вдигнаха цената.

Джейсън заобиколи една от кутиите, като я разглеждаше с интерес, а Нарсизи се тътреше подире му, хванал другия край на веригата. На височина сандъкът надвишаваше ръста му, а дължината му бе два пъти по толкова. От два противостоящи отвора излизаше масивен вал, към който вероятно се монтираха колелата. През един страничен отвор се виждаха вградени ръчки и два малки цветни диска, а над тях три фуниеvidни отвора, изрисувани като усти. Като се вдигна на пръсти, Джейсън можа да разгледа и горната повърхност, но там имаше само един осажден отвор, към който очевидно се прикрепяше ауспухът. Имаше само още един мъничък отвор отзад и никакви други контролни механизми по нелепо разкрасения контейнер.

— Започвам да схващам картината в общи линии, но трябва да ми кажете как действат с механизмите.

— Преди това ще умреш! — викна Нарсизи. — Само семейството ми...

— Я да млъкнеш! — със същия тон му отвърна Джейсън. — Не забравяй, че служителят не е роб. А и тук няма тайни. Отгоре на всичко само като гледам това чудо, сигурно знам за него повече от теб. През тези три отвора влизат масло, вода и гориво; подавате запалването през някой от отворите, вероятно през този, опушения, и отваряте една от клапите за приток на гориво; друга се използва, за да накарат мотора да се движи по-бавно или по-бързо, а третата служи за подаването на вода. Дисковете са някакви индикатори. — Нарсизи пребледня и отстъпи назад. — Затова кротувай сега, докато си поговоря с татко ти.

— Така е, както казваш — потвърди Едипон. — Устите постоянно трябва да се пълнят и не дай боже да останат празни. Тогава моторът спира. Оттук се пали, както сам се досети, и когато зеленият палец излезе напред, този лост може да се завърти, за да приведе карото в движение. Следващият е за по-висока или по-ниска скорост. Последният е под знака на червения палец. Когато посочи напред, ръчката трябва да се завърти и да се държи така, докато палецът не се прибере. От отвора на гърба излиза бяла пара. Това е всичко.

— Горедолу както очаквах — измърмори Джейсън и почука с пръст по стената на контейнера, която дрънна на кухо. — Дават ви само най-ограничени механизми за управление, колкото да можете да го движите, за да не разгадате основните принципи на конструкцията. Без теорията никога няма да знаете за какво точно служат ръчките или че зеленият индикатор светва, когато имате работно налягане, а червеният, когато нивото на водата спадне. Хитро скроено. И целият мотор — запечатан в контейнер и зареден с предохранително устройство, за да не ви хрумва сами да боравите с него. По звука при почукване може да се съди, че стената е двойна. Според вашето описание в празнината е вкаран във втечен вид някакъв боен газ. Всеки, който се опита да отвори контейнера, ще се откаже завинаги, след като помирише от него. Но не може да няма начин да се проникне вътре и да се ремонтира двигателят. Те едва ли възнамеряват да ги изхвърлят след неколкмесечна употреба. Като имам предвид равнището на технологията, смятам, че ще открия всички трикове и други капани, заложили вътре. Приемам службата.

— Отлично. Започвай тогава.

— Чакай малко, шефе. Трябва да научиш още някои неща за наемния труд. Около сключването на трудовия договор съществуват редица условия и аз с удоволствие ще те осветля по този въпрос.

8.

— Не разбирам защо ти е дотрябвал другият роб — хленчеше Нарсизи. — Нормално е да искаш жена, също и свое жилище. Баща ми ти даде разрешението си. Но той каза също, че само аз и братята ми трябва да ти помагаме, за да не се разкрие тайната на никой друг.

— Тогава изприпкай да вземеш разрешение от баща си робът Мика да ми бъде даден за помощник. Можеш да му обясниш, че той идва от същия свят, откъдето съм и аз, и че за него вашите тайни са детски игрички. Ако на баща ти му трябва още аргументи, кажи му, че ми е нужна помощ от опитен човек, който умее да борави с инструменти и да изпълнява точно инструкции. Ти и братята ти сте пълни с идеи как трябва да се свърши това или онова, а дребните неща оставяте на грижата на боговете и имате навика да блъскате с чука, когато нещо не стане, както ви се иска.

Нарсизи се оттегли намръщено и продължи да мърмори, а Джейсън се наведе да се стопли над нафтовата печка, като обмисляше плана си за действие. Бе изгубил почти цял ден, за да подложи дървени трупчета под контейнера и да го премести в пясъчната долина, далеч от петролния кладенец. За експеримента, при който в резултат на най-малка грешка можеше да се освободи облак от бойно отровно вещество, бе нужно открито пространство. И Едипон се бе убедил в логиката на това предложение, макар много да му се щеше цялата операция да се извърши при пълна секретност зад затворени врати. Бе дал разрешение едва когато издигнаха високи прегради от кожи, тъй че мястото да се охранява. За щастие кожите образуваха и удобен заслон срещу вятъра.

След дълги спорове свалиха дрънчащите вериги и окови от ръцете на Джейсън и ги заместиха с по-леки вериги на краката. Сега Джейсън тътреше крака, като ходеше, но пък ръцете му бяха напълно свободни и положението му доста се облекчи в сравнение с преди, макар че един от братята постоянно държеше насочен към него арбалет. Сега трябваше да си набави инструменти и да придобие

представа за техническите познания на тези хора, а за тази цел вероятно щеше да му се наложи да води нова битка, докато изтръгне съкровенията им тайни.

— Хайде — подкани той пазача си. — Да идем при Едипон и да пораздразним отново язвата му.

След началния си ентузиазъм водачът на д'зертано вече не бе тъй опиянен от проекта.

— Дадох ти жилище — изръмжа той на Джейсън, — а също и робиня, която да ти готви. Разреших на другия роб да ти помага. Никакви молби повече! Ти какво искаш, да ми източиш кръвта ли?

— Хайде да не драматизираме прекалено. Просто са ми нужни инструменти, за да продължа работата си. Пусни ме в работилницата, или както я наричате там, за да преценя как решавате проблемите си с механиката и да се заловя с оная вълшебна кутия в пустинята.

— Входът в работилницата е забранен.

— Днес прегазихме сума правила, защо да не довършим работата с още няколко? Хайде, води ме, ако обичаш.

Пазачите с неохота отвориха вратите на рафинерията пред Джейсън. То бяха тревожни погледи, то беше дрънкане на ключове! Отвътре изникна някакъв възрастен д'зертано, вонящ на петролни изпарения, който влезе в разгорещен спор с Едипон, но най-сетне волята на шефа надделя. Отново окован и пазен като опасен престъпник, Джейсън бе отведен от придружителите си с мъка на сърце в тъмната вътрешност на постройката, но онова, което видя там, силно го разочарова.

— Крайно примитивни — заключи кисело той и ритна сандъчето с ръчно изработени груби инструменти. Всичко наоколо беше сякаш от някаква неолитна машинна епоха. Дестилационната реторта бе несръчно изработена от медна ламарина. Течове имаше навсякъде, също и от запоените ръбове на ръчно изработената тръба. Повечето от инструментите бяха ковашки чукове и клещи за загряване на метални листове и оформянето им върху наковалнята. Единственото, което зарадва сърцето на Джейсън, бяха пробивният чук и стругът — те се свързваха с ремъците, задвижвани от робите. Резачката на струга бе от някакъв твърд минерал, който добре режеше кованото желязо и нисковъглеродната стомана. Още по-приятна изненада бе винторезът

към главата, с него се изработваха масивните гайки и болтове, прикрепващи колелата на карото към валовете.

И по-зле можеше да бъде. Джейсън отдели настрана най-малките и най-удобни инструменти за следващата сутрин. Почти се беше стъмнило и този ден не можеше повече да се работи.

Въоръжената процесия потегли по обратния път и двама стражи го отведоха в съвсем малка стаичка, която щеше да бъде така нареченото му жилище. Тежкото резе от външната страна на вратата се хлопна и той се потърси от острата миризма на керосин, през чиито гъсти изпарения едва проникваше светлината на лампата.

Иджале се бе привела над малката нафтова печка и готвеше нещо в глинен съд. Вдигна очи и се усмихна плахо на Джейсън, после отново се обърна бързо към печката. Джейсън приближи, подуши и направи отвратена гримаса.

— Какъв пир! Супа от крено, последвана от прясно крено и салата от крено. Утре ще се погрижа да разнообразим менюто.

— Ч'ака е велик — прошепна тя, без да вдига поглед. — Ч'ака е силен...

— Името ми е Джейсън. Изгубих службата на Ч'ака, когато ми свалиха униформата.

— Джейсън е велик и силен. Той омагьосва д'зертано и ги подчинява на волята си. Неговата робиня му благодари.

Той повдигна брадичката ѝ и при нямото покорство в очите ѝ потрепна.

— Хайде да се откажем от тия робски истории. И двамата сме заедно в бедата и заедно ще се измъкнем от нея.

— Ние ще избягаме, знам го. Ти ще избиеш всички д'зертано, ще освободиш робите си и отново ще ни отведеш у дома — да ходим отново на походи за крено и да забравим за това ужасно място.

— На някои момичета лесно може да им се угоди. В общи линии това имах предвид, с изключение на обстоятелството, че щом избягаме оттук, ще тръгнем в съвсем друга посока, колкото може по-далеч от твоята креноядна пасмина.

Иджале го слушаше внимателно, като с едната ръка бъркаше супата, а с другата се чешеше яростно. Джейсън установи, че и той също се чеше, а от разранената му кожа се виждаше, че го е правил доста усърдно, откакто се озова на тази негостоприемна планета.

— А, всичко си има граници! — избухна той и взе да думка по вратата. — Това място наистина е далечен отзвук от цивилизацията, каквато я познавам аз, но не виждам причина да не получим всичките възможни удобства. — От външната страна на вратата затракаха вериги и резета, тя се откряна и Нарсизи подаде печалната си физиономия.

— Защо крещиш? Какво има?

— Трябва ми вода. В изобилие.

— Че ти имаш вода колкото щеш — рече учуден Нарсизи и посочи каменната делва в ъгъла. — Ще ти стигне за няколко дни.

— По твоите стандарти, приятелче, не по моите. Нужно ми е голямо количество, поне десет пъти по толкова, още сега. И сапун, ако се намира такъв във варварската ви страна.

Започна се дълъг спор, но Джейсън най-сетне успя да обясни, че водата му трябва, за да изпълни един религиозен култ, та да е сигурен, че работата му на следващия ден ще спори. Водата пристигна в най-разнообразни съдове, заедно с плитко канче, пълно със силен течен сапун.

— Давай сега — потри ръце Джейсън. — Имам изненада за теб. Събличай се.

— Да, Джейсън — усмихна се щастливо Иджале и легна по гръб.

— Не бе! Ще се къпеш. Не знаеш ли какво е баня?

— Не — отвърна тя и потрепера. — Май е нещо страшно.

— Идвай тук и сваляй дрехите — нареди той и взе да рови в една дупка на пода. — Това ще послужи като канал. Сипах малко вода вътре и тя се източи.

Водата бе топла, ала Иджале продължаваше да се гуши до стената и да трепери, докато той я обливаше. Взе да пищи, когато втри сапуна в косата ѝ, но Джейсън не спря да я къпе, само запуши устата ѝ с една ръка, за да не довтасат стражите. Натърка и своята коса със сапун и усети освежаващ, приятен гъдел по главата си. Сапунът влезе в ушите му и той осъзна, че вратата се е отворила, едва когато чу пресипналите викове на Мика. Той стоеше на прага, сочеше го обвинително с пръст и цял се тресеше от гняв, а Нарсизи надничаше зад рамото му, пламнал от любопитство при гледката на тоя непознат култов обичай.

— Пълна деградация! — крещеше Мика, — Насилваш това бедно създание да се подчинява на волята ти, унижаваш го. Разсъблякъл си бедната жена и гледаш голотата ѝ, макар да не сте свързани в законен съюз. — И той закри очи пред гледката. — Ти си зъл, Джейсън! Истински демон на злото и трябва да бъдеш изправен пред правосъдието...

— Марш! — ревна Джейсън, обърна Мика с лице към вратата и с един от отработените ритници на Ч'ака го прати навън. — Единственото зло тук е гадното ти съзнание, извратен досаднико! Не виждаш ли, че къпя момичето за пръв път в живота му и трябва да ми дадеш медал, задето въвеждам хигиена сред аборигените, а не да ми врешиш!

Изтласка ги и двамата през вратата и викна на Нарсизи:

— Този роб исках, но не точно сега. Заклучи го някъде през нощта и ми го доведи утре. — Сетне тръшна вратата и си напомни да вземе отнякъде резе, за да може да я затваря и отвътре.

Иджале трепереше. Джейсън я изплакна и ѝ даде чисто парче кожа да се изсуши. Тялото ѝ, освободено от пластовете мръсотия, сега изглеждаше младо и силно, със стегнати гърди и широк ханш. После си припомни обвиненията на Мика, смутолеви сърдито нещо на себе си, обърна се с гръб и започна да се търка. Остатъка от водата използва да изпере дрехите си. Непривичното усещане за чистота отново повдигна духа му и той вече си тананикаше, когато духна лампата и продължи да се бърше в тъмното. После легна, зави се с кожите и тъкмо взе да прави планове за сутринта, когато топлото тяло на Иджале се притисна до неговото, мигновено прогонвайки всички мисли за механика и двигатели.

— Тук съм — съвсем ненужно го извести тя.

— Да — промърмори той и се прокашля, защото му бе трудно да говори. — Всъщност аз нямах това предвид с банята...

— Не си чак толкова стар. Каква е причината тогава? — попита го тя смаяна и оскърбена.

— Разбери, просто не искам да се възползвам... — Смути се и млъкна.

— Как тъй? Да не би да си от тези, дето не харесват жените? — Тя се разплака и Джейсън усети как тялото ѝ се разтърсва от хлипане.

— Ами... когато си в Рим... — избъбра той и плъзна ръка по гърба ѝ.

* * *

За закуска пак имаше крено, но Джейсън се чувстваше тъй добре физически, че не се раздразни. Беше розов и чист и не го сърбеше дори наболата брада. Пирийският му костюм, изтъкан от метални нишки, бе изсъхнал почти веднага след изпирането, тъй че носеше и чисти дрехи. Иджале все още не се бе съвзела напълно от травмата, свързана с първата ѝ баня, но изглеждаше доста привлекателна, с чиста кожа и измита, дори посресана коса. Трябваше да ѝ намери някакво парче плат, защото щеше да е жалко да пропилее целия си снощен труд, като ѝ позволи да навлече отново зле оцавените кожи.

Все тъй в добро настроение, викна на стражите да отворят вратата и пое в студеното утро към работното си място. Мика беше вече там, дрънчеше с веригите си, мърляв и сърдит. Джейсън му отправи най-приятелската си усмивка, но тя само сипа сол в моралните рани на касилеца.

— И за него вериги на краката — нареди Джейсън. — И побързайте. Днес ни чака важна работа. — Той се обърна към запечатания в контейнера двигател и потърка нетърпеливо ръце.

Контейнерът бе изработен от тънък метал и не можеше да крие много тайни. Джейсън внимателно изчегърта част от боята и откри заварен шев, където се съединяваха ръбовете. След като го почуква известно време, с ухо, притиснато към метала, се увери, че кожухът представлява точно онова, за което го бе взел при първия оглед: двустенен метален контейнер, изпълнен с течност. Пробиеше ли го, беше мъртъв. Единственото му предназначение бе просто да скрие тайните на двигателя, нямаше други функции. И все пак трябваше да се справи с него, за да ремонтира мотора. Всъщност задължително ли беше? Конструкцията бе приблизително кубична и кожухът покриваше само пет от страните. Ами шестата, основата?

— Умник си ми ти, Джейсън — похвали се сам и коленичи да разгледа отблизо конструкцията.

Цялата бе заобиколена от широк фланец, очевидно чугунен, закрепен с четири големи болта. Предпазният кожух изглеждаше заварен към основата, но сигурно имаше и по-здрави, замаскирани връзки, защото не поддаде дори след като той внимателно отстрани част от припоя. Явно отговорът беше в шестата страна.

— Насам, Мика — извика той, а мъжът неохотно се отдели от топлината на печката и се потътри към него. — Ела по-близо да разгледаш това средновековно устройство, а междувременно ще се правим, че разговаряме за работата. Готов ли си да ми сътрудничиш?

— Не желая, Джейсън. Боя се, че и мен ще омърсиш с допира си, както стори с други.

— И без това не си особено чист...

— Нямам предвид физически.

— Аз пък това имам предвид. Добре ще ти дойде една баня с шампоан. Не ме е грижа за състоянието на душата ти. Нея можеш да изчистиш, когато сам решиш. Но стига да се съгласиш да действаме заедно, ще измисля как да се измъкнем оттук и да се доберем до града, където е създаден този двигател, защото ако има начин да излетим от тази планета, ще го намерим само в града.

— Зная го и все пак се колебая.

— Трябва да се правят дребни жертви в името на голямото добро. Нали целта на това пътешествие беше да ме изправиш пред правосъдието. Няма да я постигнеш, ако останеш да гниеш до края на дните си като роб.

— Изкусен си като дявол, щом речеш да подлагаш на изпитание съвестта ми. Но онова, което казваш, е истина. Ще ти помогна, за да можем да избягаме.

— Чудесно. На работа тогава. Вземи Нарсизи и го накарай да намери поне три яки пръта, като оня, към който бяхме приковани в бригадата по изпомпването. Докарайте ги тук и донесете няколко лопати.

Робите домъкнаха прътовете само до преградните кожени стени, защото Едипон не ги пускаше отвъд, така че Джейсън и Мика трябваше сами да ги завлекат до контейнера. Д'зертано, които изобщо не се занимаваха с физически труд, искрено се развеселиха при поканата на Джейсън да им помогнат. Джейсън изкопа канали под машината и намести в тях прътовете. След това, редувайки се с Мика,

изровиха пясъка под контейнера и той увисна над дупката, поддържан само от прътовете. Джейсън се пъкна вътре и разгледа дъното му. Беше съвършено гладко, без никакви издатини.

Той отново изстърга много внимателно боята около ръбовете. Там здравият метал свършваше и започваше припоят. Когато изчегърта и него, установи, че към ръбовете е заварена ламарина, която притяга основата.

— Големи дяволи са тия апсаланци — промърмори на себе си и продължи да чопли припоя с острието на нож. Когато освободи единия край, той бавно издърпа ламарината, след като се убеди, че тя не е фиксирана никъде другаде и няма да му поднесе неприятни изненади. Излезе леко и Джейсън я пусна в дупката. Вътрешната ѝ повърхност бе гладка и твърда.

— За днес достатъчно — отсече Джейсън, като излезе от дупката и си отърси ръцете. Почти се бе стъмнило вече. — Свършихме добра работа и сега искам да помисля, преди да продължа нататък. Дотук шансът беше на наша страна, но занапред едва ли ще е все тъй лесно. Дано си взел куфара си, Мика, защото се пренасяш при мен.

— Никога! В това гнездо на греха!

Джейсън го изгледа студено и му заговори, като при всяка дума го мушкаше с пръст в ребрата, за да му втълпи казаното по-сигурно:

— Пренасяш се при мен, защото е важно за плановете ни. И ако престанеш да ми натякваш за моите морални слабости, аз също няма да споменавам твоите. Тръгвай сега.

Съжителството с Мика Самон се оказа доста тежко изпитание. Той накара Джейсън и Иджале да се оттеглят до отсрещната стена, да се обърнат с гръб и да обещаят да не поглеждат към него, докато се изкъпе зад параван от кожи. Те изпълниха исканията му, но Джейсън не пропусна малкото си отмъщение: размиваше Иджале с шеги и двамата постоянно се кискаха, та Мика да си помисли, че се смеят на него. Параванът от кожи остана и след къпането, а Мика дори го подсили, преди да се оттегли да спи зад него.

На следващата сутрин под уплашените погледи на пазачите си Джейсън се зае с основата на контейнера. Бе мислил по въпроса през по-голямата част от нощта и веднага подложи теориите си на проверка. Притискайки силно ножа, успя да издълбае дълбочък жлеб в метала. Той не беше тъй мек като припоя, но, изглежда, бе някаква проста

сплав с голямо съдържание на олово. Какво ли можеше да се крие под него? Като си служеше внимателно с острието на ножа, успя да провери цялото дъно. Дебелината на метала беше равномерна, с изключение на две места: бяха в средата на правоъгълната основа, еднакво отдалечени от ръбовете. Като дълбаеше и чегърташе, откри две сходни по форма повърхнини, големи приблизително колкото главата му.

— Мика, слез в дупката и погледни тези неща. Какво представляват според теб?

Мика почеса брадата си и почука с пръст.

— Все още са покрити от метала. Не съм много сигурен...

— Не те карам да бъдеш много сигурен. Кажете просто на какво ти приличат.

— Ами на големи гайки, естествено. Завинтени с резба към болтове. Само че са много големи...

— Такива и трябва да бъдат, ако държат целия метален кожух. Струва ми се, че се приближаваме до разкриването на загадката. Но сега трябва да сме по-внимателни от всякога. Все още не мога да повярвам, че тайната е толкова проста. Ще направя дървен шаблон на гайката и ще се погрижа да бъде изработен съответен гаечен ключ. Докато ме няма, ти стой тук долу и отстрани метала от болта и резбата на бурмите. Можем да поразсъждаваме над всичко това, но рано или късно все ще трябва да рискувам и да развия една от тия гайки. От друга страна, ми е много трудно да забравя за отровния газ.

Изработването на гаечния ключ бе голямо изпитание за местните възможности и всички старци, удостоени със званието майстор-тенекеджия, се събраха на дискусия по въпроса. Един от тях беше добър ковач и след ритуално жертвоприношение и серия молитви пъкна дебела желязна пръчка в огъня, а Джейсън взе да надува меха, додето тя се нажежи до бяло. С много чукане и ругатни пръчката доби форма на грубоват гаечен ключ с отворен край и вдадена глава, която да захване хлътналите гайки. Джейсън се увери, че отворът е малко потесен, според инструкциите му, и отнесе незакаления ключ отново в работилницата, където го изпили до точния размер. След като бе отново нагрял и закален в масло, се получи инструмент, за който Джейсън се надяваше, че ще му свърши работа.

Едипон, изглежда, отблизо бе следил работния процес, защото се озова до машината, когато Джейсън се върна с готовия гаечен ключ.

— Бях долу — съобщи той — и видях гайките, които сатанинските апсаланци са скрили под плътен метал. Кой би подозирал! Още ми се струва невъзможно метал да бъде скрит в друг метал. Как са го направили?

— Много лесно. Основата на двигателя е поставена във форма, в която е излят стопеният покриващ метал. Точката му на топене трябва да е много по-ниска от тази на стоманата на мотора, тъй че тя не е пострадала. В града имат повече познания за технологията на металите от вас и са разчитали на невежеството ви.

— Невежество! Ти обиждаш...

— Вземам си думите назад. Искях да кажа, те са вярвали, че номерът им ще мине. Но тъй като не мина, в крайна сметка те излизат глупавите. Това задоволява ли те?

— Какво ще предприемеш сега?

— Ще сваля гайките, след което има всички шансове отровният кожух да бъде освободен и просто повдигнат.

— Прекалено опасно е, за да го правиш ти. Онези вампири може да са измислили и други клопки. Ще изпратя някой по-силен роб да ги отбие, а ние ще наблюдаваме от разстояние. Неговата смърт ще е без значение.

— Трогнат съм от твоята загриженост за здравето ми, но колкото и да ми се ще да се възползвам от предложението ти, няма да мога. След наблюденията стигнах с мъка на сърце до извода, че ще трябва лично да свърша тази работа. Отвиването на гайките изглежда много лесно и точно това ме кара да се съмнявам... Ще си отворям очите на четири за допълнителни уловки, а това само аз мога да направя. Сега предлагам да се оттеглиш с твоите здравеняци на по-безопасно място.

По въпроса за оттеглянето никой не се поколеба: по пясъка бързо затупкаха крака и Джейсън остана сам. Кожените завеси плющяха на вятъра; друг шум не се чуваше. Джейсън си плю на дланите, потрепера леко, но се овладя и се смъкна в дупката. Гаечният ключ обхвана плътно едната от гайките, оголена от метала от прилежния Мика. Нещо в тия гайки никак не му харесваше, но не можеше да схване какво точно. Все пак съмнението му беше достатъчно.

— Мика — извика, но му се наложи да викне още два пъти, преди помощникът му предпазливо да подаде глава иззад кожата. — Притичай до рафинерията и ми донеси един от техните болтове с резба и гайка към нея. Какъвто и да е размер, няма значение.

Джейсън посгръ ръцете си на печката, докато Мика се върна с омаслен болт. С жест го отпрати да иде при останалите. Когато влезе отново в дупката, приближи този болт до апсаланския и едва не извика от радост. Резбата на болта върху двигателя вървеше под малко по-различен ъгъл: където при единия се спускаше, при другия се издигаше. Апсаланският болт бе нарязан с обратна, лява резба.

Из галактиката съществуваха толкова културни и технически различия, колкото бяха и планетите, но едно от малкото общи неща помежду им, наследено от земните предци, беше еднородната резба. Джейсън никога преди не се бе замислял по този въпрос, ала когато си припомни наум опита си на различни планети, даде си сметка, че в това отношение навсякъде беше едно и също. Винтовете влизаха в дърво, болтовете влизаха в резбовани отвори, а гайките се надяваха върху болтовете с въртеливо движение по посока на часовниковата стрелка. Отвиваха се в посока, обратна на часовниковата стрелка. В ръцете му бяха грубите гайка и болт на д'зертано и когато ги опита, видя, че се подчиняват на общото правило. Но не и болтът на двигателя: трябваше да го завърти по посока на часовниковата стрелка, за да го отвие.

Пусна на земята гайката и болта на д'зертано, захвана с гаечния ключ грамадния крепителен болт и внимателно го завъртя в посоката, която му се струваше съвсем неестествена — сякаш го затягаше, вместо да го разхлабва. Той поддаваше бавно, най-напред на четвърт оборот, после на половин. Малко по малко издадената резба изчезваше, додето дойде на едно ниво с гайката. Сега тя се въртеше лесно и след минута падна в дупката. Запрати и гаечния ключ долу, после бързо се измъкна навън. Подуши въздуха, готов да побегне при най-беглата следа от миризма на газ, но такава нямаше. Втората гайка се отвъртя също тъй лесно като първата и без пагубни последствия. Джейсън пхна остро длето помежду горния кожух и основата, където бе отстранил заварката, напъна го и контейнерът леко се разклати, теглен надолу от собствената си тежест.

Отиде при входа на кожената ограда и викна към останалите:

— Можете да идвате. Работата е почти свършена.

Всички се изредиха да слязат в дупката и да видят стърчащите болтове, като зацъкаха одобрително, щом Джейсън после натисна длетото и им показа, че кожухът е освободен.

— Остава дребната задача кожухът да се повдигне — съобщи им той, — но съм сигурен, че ще е погрешно просто да го грабнем и да го дръпнем нагоре. Такава бе първоначалната ми идея, но сглобилите това чудо са подготвили лоша изненада за наивника, който би се заловил да затяга гайките, вместо да ги разхлабва. Докато разберем каква е тя, ще действаме много внимателно. Имате ли тук някъде големи ледени блокове, Едипон? Сега е зима, нали?

— Лед? Зима? — измънка Едипон, неподготвен за тая внезапна промяна на темата. Потърка зачервения връх на дългия си нос. — Естествено, че е зима. Лед... Трябва да има лед по високите езера в планините. По това време на годината те винаги са заледени. Но за какво ти е лед?

— Донеси го и ще ти покажа. Да бъде насечен на хубави плоски блокчета, които да мога да наредя едно върху друго. Няма да вдигам кожуха нагоре, а ще спусна надолу мотора, за да го извадя от него.

Додето робите сваляха лед от далечните езера, Джейсън постави здрава дървена рамка на земята около машината и пъхна заострени метални клинове под кожуха; след това закрепил клиновете към рамката. Ако сега спуснеха двигателя в ямата, кожухът щеше да остане отгоре, подпрян върху клиновете. Джейсън изгради фундамент от лед под мотора и после издърпа поддържащите пръти. Докато ледът се топеше, машината щеше бавно да слиза в ямата.

Времето беше студено и ледът отказваше да се топи, затова Джейсън нареди около дупката пушещи нафтови печки. Вътре взе да капе вода, а отворът между кожуха и основата се разшири. Топенето продължи през целия ден и през голяма част от нощта. Изморени и със зачервени очи, Джейсън и Мика надзираваха снижаването на двигателя и когато д'зертано се върнаха призори, машината почиваше извадена в калния вир на дъното на ямата.

— Онези от Апсала са опасни хитреци, но и Джейсън динАлт не е вчерашен — тържествуващо възкликна той. — Виждате ли тая дяволия върху двигателя? — И той посочи към херметически затворен контейнер от дебело стъкло с размерите на малък варел, пълен с

маслена зеленикава течност; беше здраво закрепен върху омекотени подпорки. — Ето я уловката. Гайките, които свалих, бяха върху резбованите краища на два вала, те прикрепят кожуха, само че не са свързани пряко с него, а са съединени с напречен вал, който минава над варелчето. Ако бях затегнал някоя от гайките, вместо да я разхлабя, напречният вал щеше да се огъне и да счупи стъклото. Давам ви възможност от един опит да отгатнете какво би станало тогава.

— Отровната течност!

— Именно. Двустенният кожух също е пълен с нея. Предлагам да се изкопае дълбока дупка в пустинята, кожухът и варелчето да бъдат заровени и забравени. Не мисля, че по двигателя ни очакват нови изненади, но въпреки това ще работя предпазливо.

— Можеш ли да го поправиш? Знаеш ли каква е повредата? — Едипон трепереше от радостна възбуда.

— Още не. Не съм го разгледал достатъчно. Но от пръв поглед се убедих, че е проста работа, все едно да откраднеш крено от слепец. Конструкцията на двигателя е елементарна и тромава като вашата петролна рафинерия. Ако бяхте вложили в проучване и усъвършенстване поне една десета от енергията, която изразходвате да криете придобивките си от конкуренцията, вече щяхте да летите с реактивни самолети.

— Прощавам ти оскърблението, защото ни направи услуга. А сега ще ремонтираш този мотор, както и останалите. Нов ден настъпва за нас!

Джейсън се прозя.

— За мен пък точно сега настъпва нова нощ. Имам да си наваксам доста сън. Гледай да уговориш синовете си да избършат водата от двигателя, преди да е ръждясал. Като се върна, ще видя какво мога да направя, за да го накарам да заработи отново.

9.

Доброто настроение на Едипон се запази и Джейсън се възползва от него, за да откопчи колкото е възможно повече отстъпки. Като намекна, че са възможни нови клопки по двигателя, лесно си осигури разрешение да продължи работа на първоначалната площадка, вместо в някоя от затворените, охранявани постройките. Един навес им осигуряваше подслон от лошото време, конструираха тестов стенд, на който да качват двигателите, докато Джейсън ги ремонтира. Беше с уникален дизайн, построен изцяло според изискванията на Джейсън. Не му бе трудно да наложи мнението си, тъй като освен Мика, никой от присъстващите не бе виждал стенд през живота си.

Повредата на първия двигател беше счупен лагер и Джейсън направи нов, като стопи метала на оригиналния и го изля на място. Когато развинти главата на масивния единствен цилиндър, зяпна смаяно при вида на луфта около буталото; можеше да си пъхне юмука между него и стената на цилиндъра. Постави пръстени в цилиндъра, удвои компресията и мощността на двигателя. Щом Едипон видя с каква скорост преустроеният двигател задвижи карото му, прегърна Джейсън и му обеща голяма награда. Наградата се оказа всекидневна порция от малко парче месо, което да разнообразява монотонността на гозбите от крено, както и удвоена охрана, за да варди ценното притежание. До този момент храната им се състоеше единствено от крено и Джейсън потръпна, когато трябваше да признае пред себе си, че е започнал да привиква към блудкавия плод.

Джейсън си имаше собствени планове и се занимаваше с изработката на инструменти, които нямаха нищо общо с ремонта на двигателите. Додето попълваше колекцията си, се зае междуременно да набира помощници.

— Какво би направил, ако ти дам тояга? — попита един намусен роб, на когото помагаше да дотърти пън до работилницата. Нарсизи и брат му не можеха да ги чуят, защото се бяха отдалечили, отегчени от еднообразното всекидневно дежурство.

— Че какво да правя с тоягата — изръмжа робът със сбърчено чело и зяпнала уста от усилието да мисли.

— Нали това те питам. И не спирай да дърпаш, докато мислиш. Не искам пазачите да забележат нещо.

— Ако имам тояга, ще убивам! — оповести възбудено робът, като стисна пръсти около въображаемото мечтано оръжие.

— А мен ще убиеш ли?

— Ако имам тояга, като нищо, не си много едър.

— Но нали ако аз ти дам тоягата, ще бъда твой приятел? Тогава няма ли да поискаш да убиеш другиго?

Идеята беше тъй нова и непозната за роба, че той спря стъписан и озадачено се зачеса по главата, додето Нарсизи не го плесна с бича, за да го подсети да работи. Джейсън въздъхна и си намери нов роб, върху който да изпробва програмата си за спазаряване.

Отне му известно време, но в крайна сметка идеята плъпна сред робите. От д'зертано можеха да очакват само убийствен труд и ранна смърт. Джейсън им предлагаше нещо друго — оръжия, възможност да убият господарите си и евентуално да продължат да убиват, когато тръгнеха към Апсала. Трудно им бе да схванат идеята, че трябва да са задружни, за да постигнат тази цел, и че не бива да погубват Джейсън, нито да се изтребват един друг, щом се видят с тояги. Беше, меко казано, съмнителен план и вероятно щеше да се провали дълго преди да потеглят към града. Но така или иначе бунтът щеше да ги освободи от робство, дори и да се разбягаха след това. При този петролен кладенец имаше по-малко от петдесет д'зертано, все мъже, додето жените и децата им живееха в друго поселище по-навътре сред хълмовете. Нямахше да е особено трудно да ги избият или прогонят; и още преди да са успели да доведат подкрепления, Джейсън и робите бегълци щяха да са изчезнали. Само един фактор липсваше във всичките му планове, но новото попълнение роби разреши и този проблем.

— Щастливи дни — засмя се той и доволно потърка ръце, сетне отвори вратата към стаята си. Пазачът бутна и Мика след него и заключи вратата. Джейсън я залости с резето отвътре, после махна на Мика и Иджале да дойдат до малкото прозорче в отсрещния ъгъл.

— Днес пристигнаха нови роби — съобщи им той. — Един от тях е от Апсала, наемник или войник, когото са пленили по време на

схватка. Ясно му е, че няма да го оставят кой знае колко дълго жив, та да успее да се измъкне оттук, и затова прие с благодарност всичките ми предложения.

— Не разбирам от мъжки приказки — заяви Иджале и тръгна към печката.

— Това ще го разбереш — каза Джейсън и я хвана за рамото. — Войникът знае къде е Апсала и ще ни отведе дотам. Дойде време да се замислим как да се махнем от това място.

Тези думи привлякоха изцяло вниманието на Иджале, както и на Мика.

— И как ще стане? — пошепна възбудено тя.

— Имам си планове. Сдобих се с достатъчно лостове и пили и мога да проникна във всяко помещение, както и с известно количество оръжия, ключ към оръжейната и як роб на моя страна.

— Какво възнамеряваш да правиш? — попита Мика.

— Да организирам робски бунт в най-добрия стил. Робите ще се вдигнат срещу д'зертано, може би и армията ще ни помогне, но във всеки случай ще се измъкнем.

— Ти говориш за революция! — ревна Мика, ала Джейсън мигом скочи и го събори на пода.

Иджале го хвана за краката, докато Джейсън му затискаше устата.

— Какво ти става? Да не искаш до края на живота си да останеш тук и да ремонтираш двигатели? Прекалено усърдно ни пазят, за да успеем да се измъкнем без чужда помощ, затова са ни нужни съюзници. Имаме ги подръка — робите.

— Революция — пробъбра Мика с усилие изпод пръстите, които затискаха устата му.

— Естествено, че е революция. Тия нещастници и бездруго няма никога да получат по-добър шанс за оцеляване. Сега те са третиранни като добитък, биват здраво налагани или убивани по нечий каприз. Не е възможно да ти е мъчно за д'зертано, всеки от тях е поне десетократен убиец. Виждал си как пребиват хора до смърт. Нима смяташ, че са добрички и не заслужават да им дойде революция до главата?

Мика се поотпусна и Джейсън леко отмести ръката си, готов отново да запуши устата на касилеца, ако гласът му се извисеше по-

силно от шепот.

— Разбира се, че не са добри — рече Мика. — Те са зверове в човешки облик. В сърцето ми няма милост за тях. Напротив, смятам, че трябва да бъдат изтрети от лицето на вселената като Содом и Гомор. Но това не бива да става чрез революция. Сама по себе си революцията е голямо зло.

Джейсън изстена.

— Опитай се да го обясниш на две трети от съществуващите правителства, тъй като са дошли на власт именно по този начин, чрез революция. Добри, либерални, демократични правителства, появили се благодарение на група младежи с оръжия и изпълнени с желание да променят съществуващите порядки с цел да ги направят по-изгодни за себе си. Как иначе да се освободиш от властниците, които са те яхнали, щом няма начин да ги отстраниш законно, чрез гласуване? Щом не можеш да ги премахнеш с гласа си, премахваш ги с оръжие.

— И дума не може да става за някаква кървава революция!

— Добре де, без революция — каза Джейсън, като стана и отри ръцете си с отвращение. — Ще сменим названието. Какво ще кажеш да го наречем затворнически бунт? Не, и това няма да ти хареса. Сетих се: освобождение! Ще снемем веригите от тези бедни създания и ще им дадем възможност да се върнат в земите си, откъдето бяха отвлечени. Дребният факт, че робовладелците ги смятат за своя собственост и ще се почувстват оцетени, не би трябвало да те тревожи. И тъй, ще се присъединиш ли към мен в това освободително движение?

— То пак си е революция?

— То е каквото аз го нарека! — избухна Джейсън. — Или ще се подчиниш на плана ми, или ще избягаме без теб. Това ти го обещавам.

Той отиде и си сипа малко супа, додето гневът му се уталожил.

— Не мога да постъпя така... не мога — промърмори Мика, взирайки се в супата си като оракул в кристалната си топка, търсец съвет в нея.

Джейсън му обърна гръб.

— Внимавай да не свършиш като него — предупреди той Иджале. — Вярно, няма особена опасност, защото произхождаш от общество, което е здраво стъпило на земята, или, ако трябва да съм точен, в гробищата. Твоят народ схваща само конкретните факти, при

това единствено най-очевидните, и дори прости абстракции като „доверие“ не са по силите на ума ви. А този мрачен клоун разсъждава с абстракции на абстракциите и колкото са по-нереални, толкова повече си ги харесва. Обзалагам се, че е в състояние да се разтревожи от въпроса, колко ангели могат да танцуват на главичката на една топлийка.

— Не се тревожа — намеси се Мика, — но е истина, че от време на време разсъждавам по този въпрос. Това е проблем, на който не може да се махне с лека ръка.

— Видя ли го?

Иджале кимна.

— Щом и той, и аз грешим, значи ти единствен си прав — заключи тя и кимна, доволна от мисълта си.

— Много мило, че го казваш — усмихна се Джейсън. — При това е вярно. Нямам претенции, че съм безпогрешен, но поне мога да схвана разликата между абстракциите и реалните факти по-добре, отколкото вас двамата, да не говорим, че и по-умело се справям с тях — потупа се той по рамото. — Разпускам съвещанието на клуба на почитателите на Джейсън динАлт.

— Твоята арогантност е чудовищна! — възкликна Мика.

— Я мирувай!

— Преди падението идва гордостта. Ти си зловреден идолопоклонник и безбожник.

— Много добре.

— Съжалявам, че и за минута ми е минало през ума да ти помагам и да те подкрепям, докато вършиш грях. Вече се боя за собствената си душа, която се оказа слаба и не устоя на изкушението. Колкото и да ми е мъчно, аз трябва да изпълня дълга си. — Той отиде до вратата, задумка силно по нея и закрещя: — Стража! Стража!

Джейсън запрати канчето си на пода, понечи да се втурне към вратата, но се подхлъзна на разсипаната супа и падна. Докато се изправи, резето от външната страна на вратата щракна и тя се отвори. Ако можеше да стигне до Мика, преди идиотът да е отворил уста, щеше да му я затвори завинаги или поне щеше да го просне в безсъзнание, преди да е станало късно.

Ала вече бе твърде късно. Нарсизи подаде глава и примигна сънено. Мика, застанал в най-драматичната си поза, посочи към

Джейсън.

— Хванете този човек и го арестувайте. Обвинявам го в кроежи за революция и кървав терор!

Джейсън отстъпи назад и се спусна към торбата с личните си принадлежности, откъдето измъкна чук със здрава оловна глава.

— Предателят си ти! — кресна Джейсън на Мика и се втурна към Нарсизи, който още предъвкваше замислено думите на касилеца. Но колкото и да изглеждаше заспал, рефлексите му си бяха добри, защото не само успя сръчно да отбие с щита си удара на Джейсън, а го и удари силно с тоягата си по ръката и премазаните му пръсти изтърваха тежкия чук на пода.

— Я вие двамата елате с мен. Баща ми най-добре знае какво да прави с вас — заключи Нарсизи, като бутна Джейсън и Мика пред себе си в коридора. Заключи вратата, извика един от братята си да застане на стража пред нея и подкара пленниците. Те едва тътреха окованите си крака — Мика с достойнство като мъченик, а Джейсън кипящ от гняв и скърцащ със зъби.

Едипон никак не беше наивен, що се отнася до робските бунтове, и претегли ситуацията още преди Нарсизи да успее да му я предаде.

— Очаквах това и не съм изненадан — закова той злобно святкащите си очи върху Джейсън. — Знаех, че ще дойде момент, в който ще се опиташ да се вдигнеш срещу мен, и тъкмо затова позволих на другия да ти помага и да изучи уменията ти. Както и предполагам, той те предаде, за да заеме твоята длъжност, и аз му я давам от този момент.

— Предал съм го? Аз не го направих за лична изгода — взе да протестира Мика.

— Само от най-чисти мотиви — изсмя се студено Джейсън. — Не вярвай нито дума на тоя набожен мошеник, Едипон. Никаква революция не замислям. Той го каза само за да ми отнеме службата.

— Ти ме клеветиш най-безсрамно, Джейсън! Аз никога не лъжа. Ти наистина замисляш революция. Каза ми...

— Тишина и двамата! Или ще наредя да ви пребият до смърт. Робът Мика предаде роба Джейсън. А дали робът Джейсън е замислял революция или не, е без всякакво значение. Помощникът му нямаше да го изобличи, ако не беше сигурен, че може да върши неговата работа, а за мен единствено това е важно. Твоите идеи за работническа класа ме

притесняват, Джейсън, и аз с удоволствие ще ги унищожа заедно с теб. Оковете го при робите! Мика, давам ти жилището на Джейсън, а също и неговата жена и докато си гледаш работата добре, няма да те убивам. Върши я по-дълго както трябва и ще живееш дълго.

— Само от най-чисти мотиви, нали така каза, Мика — извика Джейсън, докато го изтикваха от стаята.

* * *

Падението от върховете на властта беше главоломно. След половин час китките на Джейсън бяха отново стегнати в окови и той бе прикован към стената в едно тъмно помещение, пълно с други роби. Оковите на краката му също останаха — и те да му напомнят за новото му положение. Веднага щом вратата се затвори, той взе да дрънка с веригите си и да ги разглежда на светлината на далечната лампа.

— Какво става с революцията? — пошепна робът, окован до него.

— Много смешно, ха-ха — отвърна Джейсън и се приближи, за да види по-добре човека: беше съвсем разноглед. — Май че си ми познат. Не беше ли ти новият роб, с когото говорих днес?

— Същият. Казвам се Снарби, отличен войник, майстор на пиката, тоягата и кинжала. Имам записани седем убийства и още две под съмнение. Можеш сам да провериш в общината.

— Помня те, Снарби, а също тъй помня, че ти знаеш пътя за Апсала.

— Доста съм пообиколил.

— Тогава революцията не се отменя. Всъщност тя вече започва, но искам малко да я поогранича. Вместо да освобождаваме всички тези роби, какво ще кажеш да избягаме само двамата?

— Най-добрата идея след изобретяването на мъченията! Изобщо не ни трябва тия тъпащи, само ще ни се пречат. Действай бързо и с малко хора, това е моят принцип.

— И моят също — съгласи се Джейсън и бръкна в ботуша си. Бе успял да пхне там най-хубавата си пила и едни клещи, докато Мика го предаваше. Нападението срещу Нарсизи беше просто за прикритие.

Джейсън сам бе изработил пилата след много опити да добие и да закали стомана. Отлепи глината, с която бе замаскирал прореза в оковите на краката си, доизпили го и след три минути веригите лежаха на пода.

— Ти магьосник ли си? — пошепна Снарби.

— Механик. Обаче на тази планета двете неща се покриват. — Той се огледа наоколо, но изтощените роби спяха до един и не бяха чули нищо.

Уви парче кожа около пилата, за да заглуши шума, и започна да пили една брънка във веригата, за която бяха вързани оковите на ръцете му.

— Снарби — изрече тихо, — на една и съща верига ли сме с теб?

— Да, минава през оковите за ръцете и държи цялата тая редица роби. Другият ѝ край е прекаран през дупка в стената.

— Най-добрият вариант. Ще изпиля една брънка и тогава и двамата сме свободни. Гледай да измъкнеш веригата през оковите на ръцете си и да я поставиш внимателно на пода, та този до теб да не разбере какво става. Засега ще си носим оковите на ръцете. Нямаме време да се занимаваме с тях, но едва ли ще ни пречат много. Пазачите влизат ли тук през нощта да проверяват робите?

— Откакто съм тук, не се е случвало. Сутрин ни будят, като дърпат веригата.

— Тогава да се надяваме, че няма да се случи тъкмо тази нощ, защото ще ни трябва доста време. Готово! — Пилата беше протрила желязото. — Хвани сега единия край на тази брънка, а аз другия и да се опитаме да я разтворим.

Напънаха се безмълвно, докато отворът стана достатъчно голям и брънката се изплъзна от веригата. Пуснаха безшумно веригата на земята и на пръсти тръгнаха към вратата.

— Има ли пазач отвън? — попита Джейсън.

— Не ми се вярва. Няма достатъчно хора, за да вардят всички роби.

Вратата обаче не поддаде, когато я натиснаха. Джейсън надникна в ключалката на слабата светлина, после сви презрително устни.

— Тия идиоти са оставили ключа в ключалката.

Той свали най-коравата кожа от облеклото си, поизгледа я с длан и я пхна в процепа под вратата, като остави само крайчеца ѝ откъм

своята страна. После избута леко ключа през ключалката и той тупна глухо на земята отвън. Когато издърпа кожата обратно, ключът лежеше точно в средата ѝ. Вратата се отключи безшумно. Миг по-късно те вече бяха отвън и се взираха напрегнато в тъмното.

— Да бягаме! Бързо да се махаме оттук! — рече Снарби, но Джейсън го стисна за гърлото и го дръпна назад.

— Никой ли няма капчица разум на тая планета?! Как ще стигнем до Апсала без храна и вода? А дори и да намерим, как ще носим толкова голямо количество? Ако искаш да останеш жив, изпълнявай каквото ти кажа. Най-напред ще заключа тая врата, за да не би някой да се измъкне случайно и да провали бягството ни. После ще си намерим транспорт и ще си тръгнем оттук, както подобава. Съгласен ли си?

В отговор се чу само глухо мучене — Джейсън разхлаби пръстите си и пусна малко въздух в дробовете на мъжа. Мученето трябва да означаваше съгласие, защото той заприпка след Джейсън по тъмните пътеки между постройките.

Не представляваше особена трудност да се измъкнат от заградения район на рафинерията, тъй като малцината пазачи внимаваха повече някой да не влезе отвън. Също тъй лесно се приближиха откъм задната страна до оградената с кожени стени работна площадка и се прокраднаха вътре през мястото, където Джейсън предварително бе срязал кожите и после ги бе пришил с тънък конец.

— Седни тук и не пипай нищо, иначе ще бъдеш прокълнат за цял живот — изкомандва той треперещия Снарби.

После се запромъква към входа отпред, стиснал чук в ръка. Със задоволство видя, че пазачът, един от тримата синове на Едипон, се е облегал на един кол и дреме. Джейсън леко повдигна единия край на шлема му и го дрънна веднъж с чука: стражът заспа още по-дълбоко.

— Сега можем да се заловим за работа — каза той на Снарби, като се върна при него.

Щракна с механичната запалка и поднесе пламъка към фитила на един фенер.

— Какво правиш? — запита ужасено Снарби. — Те ще ни видят... ще ни убият... избягали роби...

— Дръж се за мен, Снарби, и далеч ще стигнеш! Оттук стражите не могат да видят светлината. Проверил съм го и тъкмо по тази причина избрах това място. А сега, преди да тръгнем, трябва да свършим една работа. Ще построим каро.

Не им се наложи да започват от нулата, но думите на Джейсън съвсем не бяха пресилени. Най-скоро префасонираният и най-могъщ двигател още стоеше на стенда — един факт, който оправдаваше нощните рискове. Сред боклуците наоколо се валяха колела от каро — прикрепиха с болтове две от тях към машината, докато беше още на стенда. Когато поставиха и трето колело, стендът заприлича на триколесна подвижна платформа, задвижвана от парен двигател. А той точно това и представляваше, защото Джейсън от самото начало го беше замислил така. Подпорните крачета бяха свалени също тъй лесно, както прикрепиха колелата. Не случайно опитът за бягство бе заемал приоритетно място във всичките му планове.

Снарби домъкна каменните стомни с масло, вода и гориво, а Джейсън напълни резервоарите. Запали огън под котлето и натовари малките запаси крено, които бе успял да отдели от дажбите. Всичко това отне време; скоро щеше да се зазори, а те трябваше да са тръгнали преди това и Джейсън нямаше за кога повече да отлага решението си.

Не можеше да остави Иджале тук, а ако отидеше да я вземе, нямаше как да откаже и на Мика. Все пак този човек му бе спасил живота, въпреки всичките си идиотщини оттогава насам, заради които Джейсън доста си изпати. Вярваше, че съществува морален дълг, когато ти спасят живота, но вече започваше да се пита докъде се простира този дълг. Отговори си, че в случая с Мика дългът силно е намалал, ако не е вече надплатен. Но може би още един последен път...

— Наглеждай двигателя — поръча на Снарби. — Аз ще се върна колкото може по-скоро.

— Какво искаш от мен? Да остана сам с тая дяволска машина? Не мога! Тя ще ме изгори и погълне!

— Дръж се като голям човек, Снарби, нищо че умът ти е бебешки. Тази браква е изработена от хора, а след това ремонтирана и подобрена от мен. Дяволите нямат пръст в нея. Гори петрол, за да произвежда пара, която минава през тази тръба, бута този прът, а той задвижва колелата и ни подкарва. От мен толкова за теорията на

парната машина. Но ето нещо, което може би ще разбереш по-добре: аз и само аз мога да те измъкна жив и здрав оттук. Ето защо ще седиш тук и ще правиш каквото ти казвам, иначе ще ти строша кратуната. Ясно ли е?

Снарби кимна, без да обели дума.

— Чудесно. От теб се иска само да седиш тук и да гледаш тоя малък зелен диск, виждаш ли го? Ако изскочи, преди да съм се върнал, завърти тая ръчка насам. Запомни ли? Така предпазният вентил няма да гръмне й да събуди всичко живо, а освен това ще ни остане пара да потеглим.

Джейсън мина пред все още безмълвния часовой и се отправи назад към рафинерията. Вместо с тояга или с кинжал, бе въоръжен със сабя от закалена стомана, която бе успял да изработи под носа на пазачите. Те преглеждаха всичко, което изнасяше от обекта, тъй като работеше и вечер в стаята си, но не обръщаха внимание на изработеното от него, защото беше недостъпно за мозъците им. Освен сабята носеше със себе си и торбичка с примитивни бомбички, познати още в древността. Бе напълнил малки чирепчета с най-възпламеняемата от всички фракции на петрола и ги бе увил в парцалчета, напоени със същата течност. От вонята му се завиваше свят, но се надяваше те да си изкупят усилията в нужния момент. Ала само се надяваше, защото не ги беше изпробвал. Когато се наложеше, щеше да запали външната им обвивка и да ги хвърли. Глината се разбиваше при удара и фитилът запалваше съдържанието. На теория.

Влизането в охраняваната зона се оказа също тъй лесно като излизането и Джейсън усети, че го бодва разочарование. Подсъзнателно му се бе искало да се появи някаква пречка, за да се оттегли с чиста съвест и да избяга сам. В подсъзнанието си очевидно не копнееше да спаси момичето и собствения си върл враг, при това с цената на кожата си. Но вече бе в сградата, където бе жилището му, и надзърташе иззад ъгъла, за да види дали пред вратата не е застанал пазач. Имаше часовой и изглежда, дремеше, но внезапно трепна и се събуди. Не беше чул нищо, а сбърчи подозрително нос, усетил острата миризма на бомбичките, и преди Джейсън да успее да се скрие зад ъгъла, го забеляза.

— Кой е там? — извика пазачът и се затича към него.

Нямаше как да се измъкне безшумно от тая ситуация, затова скоочи с ответен вик, насочил сабята напред. Пазачът я погледна смаяно, очевидно за пръв път зърваше подобно оръжие, и в следващия миг острието се заби в гърлото му. Издъхна с гъргорещ стон, който събуди спящите в сградата и някъде отвътре се чуха гласове. Джейсън прескочи трупа и заотваря многобройните резета и ключалки по вратата. Някъде далеч вече се чуваше тропот от тичащи крака, когато я отвори и нахълта в стаята.

— Излизайте бързо, бягаме! — извика той и бутна замаяната Иджале към вратата. С огромно удоволствие изрита и Мика навън, където той се сблъска с Едипон, размахал тояга. Джейсън се втурна помежду им, удари Едипон зад ухото с дръжката на сабята и рязко дръпна Мика, за да го изправи на крака.

— Бягайте бързо на площадката за ремонт на двигателите — нареди той на все още недоумяващите си спътници. — Там имам готово каро, с което ще избягаме.

Най-сетне двамата побегнаха тромаво. Зад гърба им се чува викове и се зададе тичаща група от въоръжени д'зертано. Джейсън взе лампата в коридора и поднесе пламъка към една от своите бомбички. Обвивката ѝ пламна и той я запрати назад към преследвачите си, преди да му е изгорила ръцете. Бомбичката се удари в стената и се разби: във всички посоки потече възпламеняема течност, ала пламъкът загасна.

Джейсън изруга и извади нова, защото, ако бомбичките не действаха, с него беше свършено. Д'зертано се поколебаха за миг — явно не им се щеше да стъпят в разлятата „силна вода“, и в този момент той метна втората запалителна бомба. Тази пламна както трябва и оправда надеждите на създателя си, а освен това подпали и първата и коридорът се изпълни със завеса от пламъци. Като затуляше с ръка пламъка на лампата да не угасне, Джейсън хукна след Мика и Иджале.

Тревогата все още не бе обхванала цялата сграда. Джейсън залости вратата отвън. Додето успееша да я разбият и да се съвземат от бъркотията, те щяха да са далеч от постройките. Вече нямаше нужда от лампата — само щеше да го издаде — и той я духна. От пустинята долетя пронизителен вой.

— Онзи направи белята — изпъшка Джейсън. — Това е предпазният вентил на парния двигател.

Блъсна се в Мика и Иджале, които се щураха объркани в тъмното, отново срита Мика от чисто озлобление към цялото човечество и ги поведе в главоломен спринт към работната площадка.

Измъкнаха се невредими главно благодарение на повсеместната бъркотия. Д'зертано явно за пръв път бяха подложени на нощно нападение, защото те така тълкуваха онова, което ставаше, и само тичаха безцелно нагоре-надолу и крещяха. Горещата сграда и изпадналият в безсъзнание Едипон, чието тяло бе изнесено навън, още повече увеличиха масовото вълнение и безредие. Всички д'зертано бяха вдигнати на крак от воя на предпазния вентил, който все още изпускаше безценна пара в небето.

В общото объркване бягащите роби останаха незабелязани; водени от Джейсън, те заобиколиха въоръжения пост пред стените и се отправиха право към работната площадка. Стражите ги видяха едва когато пресичаха тичешком голото пространство пред нея и след известно колебание се втурнаха да ги гонят. Джейсън съзнаваше, че води врага право към скъпоценното си парно возило, но нямаше друг избор. Във всеки случай машината оповестяваше твърде гръмка присъствието си и ако не успееше да стигне до нея навреме, цялата пара щеше да иде на вятъра и те щяха да се озоват в капан. Прескочи поваления пазач пред входа и бегом се отправи към машината. Снарби се бе сгушил зад едното колело, но сега нямаше време да му обръща внимание. Джейсън скочи на платформата и мигом завъртя предпазния вентил. Внезапно настана зловеща тишина.

Продължи припряно да затваря другите вентили и хвърли поглед на индикатора: не беше останала пара да изминат и десет метра. Когато д'зертано нахлуха през входа на площадката, нададоха яростни викове при вида на нелегалното каро. Джейсън пъкна в карбуратора края на една от саморъчните си бомбички, подпали я и я метна към тях. Гневните крясъци прераснаха в ужасени писъци, когато езиците на огъня плъзнаха към преследвачите и ги принудиха да се оттеглят в суматоха. Джейсън се втурна след тях и ускори бягството им с още една бомбичка. Стори му се, че се отдалечиха чак до стените около рафинерията, но не можеше да бъде сигурен дали не се промъкват към него в тъмнината.

Забърза обратно към карото, почука застиналия манометър и отвори широко захранването с гориво. После му хрумна да заякчи с

жица предпазния вентил, тъй като подсиленото котле щеше да задържи повече пара, отколкото количеството, за което бе първоначално приспособено. След като свърши с това, оставаше му само да чака, защото нищо не можеше да се направи, докато отново не се набереше налягане. Д'зертано щяха да се организират и някой щеше да ги поведе в повторна атака срещу работната площадка. Ако дотогава налягането се повишеше достатъчно, имаха шанс да избягат. Ако ли не...

— Мика... и ти, Снарби, тъй страхливецо, застанете зад платформата и бутайте — изкомандва Джейсън.

— Какво става? Да не си започнал революцията? Ако е така, никаква помощ няма да ти оказвам...

— Бягаме оттук, ако нямаш нищо против. Само аз, Иджале и човекът, който ще ни показва пътя. Не е задължително да идваш с нас.

— Ще дойда. Няма нещо престъпно в бягството от тези варвари.

— Много любезно, че го казваш. А сега бутай. Искам паромобилът да застане в средата, далеч от стените и насочен към пустинята. Тръгваме по долината, нали така, Снарби?

— По долината, да, това е посоката. — Джейсън със задоволство отбеляза, че гласът му още е пресипнал от това, дето го бе стискал за гърлото.

— А сега го спрете тук и всички се качвайте. Хванете се за прътовете, които съм монтирал отстрани, та да не изхвъркнете от друсането... ако изобщо тръгнем, разбира се.

Джейсън бързо огледа работилницата, за да се увери, че е взел всичко необходимо, после неохотно се качи на карото. Духна фенера и останаха в пълен мрак, докато чакаха да се повиши налягането; единствено лицата им се осветяваха от трепкащия пламък в горивната камера. Нямахше как да преценят времето; всяка секунда сякаш продължаваше цяла вечност. Стените на площадката скриваха пространството отвън и само за няколко минути въображението им насели нощта с настъпващи към тях орди, пълзящи към кожената преграда, готови да се нахвърлят върху им, да ги смажат.

— Да бягаме! — предложи Снарби и се опита да скочи от платформата. — Тук сме като в капан, никога няма да се измъкнем.

Джейсън го дръпна грубо и го просна долу с един удар, после блъсна няколко пъти главата му в дъските, додето го умири.

— Изпитвам съчувствие към този нещастен човек — сурово изрече Мика. — Ти си истински звяр, Джейсън, щом го наказваш заради естествените му чувства. Прекрати садистичното си изстъпление и се присъедини към моята молитва!

— Ако тоя нещастен човек, когото така окайваш, си беше изпълнил задачата и бе наглеждал котлето, вече да сме далеч оттук и в безопасност. А щом ти е останал достатъчно дъх за молитви, вкарай го в по-полезна употреба и духай в горивната камера! Не с пожелания, молитви и божествена намеса ще се измъкнем оттук, а с напора на парата.

Отекна дрезгав боен вик, подет от много гърла, и група д'зертано нахлуха през входа на площадката. В същия миг кожената стена отзад се свлече и оттам се появиха други въоръжени мъже. Неподвижното каро се оказа между двете групи нападатели, които се смееха тържествуващо. Джейсън изруга, запали четири бомбички отведнъж и метна в двете посоки по две. Преди още да се разбият, се хвърли към предпазния вентил и го отвори; със силно свистене карото се разтърси и потегли. За миг нападателите бяха задържани от лумналите пламъци, после гневно се разкрещяха при вида на отдалечаващото се каро. Въздухът засвистя от многобройните стрели на арбалетите, но повечето бяха неточно изстреляни и само няколко се удариха в платформата.

С всяко завъртане на колелата скоростта се увеличаваше и когато се блъснаха в стената, кожата се раздраха шумно. Виковете зад гърба им отслабваха все повече и повече, а пламъците се губеха в далечината. Карото се понесе из долината с главоломна скорост, подскачайки по неравностите. Джейсън все още бе вкопчен в лоста на кормилото, затова извика на Мика да го смени.

— Хващай здраво този лост и заобикаляй всичко, което е достатъчно голямо, та да се забелязва.

Щом предаде управлението, Джейсън се върна обратно при мотора и затвори вентила; постепенно скоростта намаля, после машината напълно спря. Иджале изстена, а Джейсън имаше чувството, че всеки сантиметър от тялото му е смазан от ударите на тежки чукове. Нямаше и следа от преследвачите; щеше да мине поне час, преди да успеят да съберат достатъчно пара за карото си, а пеша изобщо не биха могли да ги догонят при тяхната висока скорост, фенерът, който бе

използвал допреди малко, бе изчезнал по време на лудешкото препускане, тъй че той изрови друг, изработен от него самия.

— Ставай, Снарби! — изкомандва. — Аз ви освободих всички от робството, сега е твой ред да показваш пътя, както ми беше обещал. Така и не успях да направя фарове за паромобила, затова ще трябва да вървиш пеша отпред с този фенер и да избираш хубав и равен път.

Снарби се смъкна долу, залитайки, и тръгна пред тях. Джейсън отвори малко вентила, а Мика поведе машината подир апсаланеца. Иджале пропълзя и се настани до Джейсън, трепереща от студ и уплаха. Той я погали по рамото.

— Спокойно — каза й. — Оттук нататък пътешествието ни ще бъде истинско развлечение.

10.

Бяха изминали шест дни, откакто напуснаха Путл'ко, и запасите им вече почти се изчерпваха. Но като излязоха от планините, земята стана по-плодородна, а из вълнистите тревни пампаси течаха достатъчно потоци и се въдеха достатъчно диви животни, така че нямаше да останат жадни и гладни. По-критично беше положението с горивото — този следобед Джейсън бе отворил последната стомна. Спряха няколко часа преди мръкване, защото прясното им месо се бе свършило; Снарби взе арбалета и отиде да убие нещо за тенджерата. Понеже беше единственият, който въпреки дефекта в зрението си умееше донякъде да си служи с това тромаво бойно пособие и познаваше местния дивеч, възложиха тази задача на него. Като посвикна с карото, страхът му от него намаля и самочувствието му порасна, защото единодушно бе признат за ловеца на групата. Ето и сега се носеше арогантно във високата до колене трева, праметнал арбалета през рамо, и си подсвиркуваше през зъби. Джейсън го наблюдава известно време и отново почувства нарастваща тревога.

— Не се доверявам аз на този кривоглед наемник, нямам му вяра и за пукната пара — измърмори той.

— На мен ли говореше? — попита Мика.

— Не, но мога и на теб да го кажа. Забеляза ли нещо интересно в местността, която прекосяваме, нещо по-различно?

— Нищо. Това е пустош, в която не е стъпвал човешки крак.

— Тогава трябва да си сляп, защото през последните два дни аз видях доста неща, макар че като теб не разбирам нищо от гори. Иджале — извика той и тя вдигна глава от котлето, в което притопляше рядка яхния от последното им крено. — Зарежи тоя буламач. Колкото и да му се стараеш, си остава все така безвкусен, а ако Снарби има късмет, ще вечеряме печено месо. Каж ми, забеляза ли нещо странно или по-различно в местността, през която минахме днес?

— Нищо странно, просто следи от човешко присъствие. На два пъти минахме покрай места, където тревата бе утъпкана, а клонките

пречупени, сякаш оттам преди два-три дни, а може би и по-отдавна е минало каро. А на едно място някой си бе палил огън, но не ще да е било скоро.

— Значи така, нямало какво да си види — подхвърли Джейсън с повдигнати вежди. — Е, Мика, увери ли се как безкрайните походи за събиране на крено развиват наблюдателността и чувството за ориентация?

— Аз не съм дивак. Не можеш да очакваш от мен да забелязвам такива неща.

— Научих се да не очаквам от теб почти нищо освен неприятности. Само че сега ще ми е нужна помощта ти. Това ще е последната нощ на Снарби като свободен човек, независимо дали се досеща, или не. Не искам той да стои на пост, затова ти и аз ще се редуваме.

— Нищо не разбирам — избъбри смаян Мика. — Как така последната му нощ като свободен човек?

— Дори на теб трябваше да ти е станало ясно вече, след като си запознат с обществените порядки на тази планета. Какво смяташ, че ще правим, когато пристигнем в Апсала? Ще следваме Снарби като овце, поведени на заколение ли? Нямам идея какво замисля той, но знам, че има някакъв план. Когато го попитам за града, ми отговаря само с общи приказки. Разбира се, той е наемник, който няма как да знае много подробности, но сигурно му е известно повече отколкото ми казва. Твърди, че ни остават още четири дни път до града. Според мен не може да са повече от един или два. Смятам утре да го хвана и да го вържа. Ще измисля някакви вериги за Снарби, за да не може да се измъкне, и ще отида да поразузная към града.

— Ти ще оковеш този нещастен човек и ще го превърнеш в роб без никакво основание!

— Не се каня да го превръщам в роб, само ще го окова та да съм сигурен, че няма да ни вкара в някоя клопка, за да извлече полза. Това подобро каро е много ценно и може да изкуши когото и да било от местните, а ако продаде и мен като роб механик, ще спечели цяло състояние.

— Не желая да слушам! — разгневи се Мика. — Ти осъждаш човека без никакви доказателства, само въз основа на дребнавите си подозрения. Не съди, за да не бъдеш съден. Освен това си лицемер,

защото си спомням как твърдеше, че човек е невинен до доказване на противното.

— Обаче този човек е виновен, ако искаш да знаеш, виновен, задето е член на това пропаднало общество, с други думи, той винаги ще действа по съответния начин в съответния момент. Нищо ли не научи за тези хора?... Иджале! — Тя доволно дъвчеше крено и очевидно не слушаше спора им, но щом я повика, вдигна очи към него. — Кажи си и ти мнението. Скоро ще пристигнем на място, където Снарби има приятели или хора, които ще му помогнат. Как мислиш, че ще постъпи?

— Ще поздрави познатите си. Може би те ще му дадат крено. — Тя се усмихна, доволна от отговора си, и пак отхапа от плода.

— Нямах предвид това — търпеливо обясни Джейсън. — Какво ще стане, когато приятелите му видят нас тримата и карото?

Тя се надигна разтревожена.

— Не бива да ходим с него. Ако той има свои хора там, те ще се бият с нас, ще ни заробят, ще ни вземат карото. Веднага трябва да убиеш Снарби.

— Кръвожадна хиена... — подзе Мика с обвинителен тон, но млъкна, щом видя, че Джейсън посяга към един тежък чук.

— Още ли не разбираш? — попита Джейсън. — Като вържа Снарби, просто ще се подчиня на местния етикет. Същото е като да отдадеш чест в армията или да не се храниш с пръсти в изискано общество. Всъщност дори се показвам малко мекушав, тъй като според местния обичай би трябвало да го убия, преди да ни е причинил ядове.

— Не може да бъде! Не вярвам на ушите си. Не можеш да осъдиш човек въз основа на догадки.

— Не го осъждам — възрази Джейсън с растящо раздражение. — Просто искам да съм сигурен, че няма да ни създаде неприятности. Не е нужно да си съгласен с мен, за да ми помагаш, просто не ми се пречкай. И тази нощ ще застанеш след мен на пост. Онова, което ще сторя утре, ще легне на моите плещи и няма да е твоя грижа.

— Той се връща — прошепна Иджале и миг по-късно Снарби се появи от високата трева.

— Ударих серво — обяви гордо той и пусна животното пред тях. — Като го нарежа, ще излязат хубави пържоли и месо за печене. Ще си похапнем тази вечер.

Изглеждаше съвършено невинен и безобиден; единственото гузно нещо у него бе шарещият му поглед, но това можеше да се отдаде на кривогледството. За миг Джейсън се запита дали преценката му е правилна; после си припомни къде се намира и съмненията му изчезнаха. Снарби нямаше да извърши престъпление, ако се опиташе да ги убие или пороби; щеше просто да постъпи като всеки обикновен варварин робовладелец. Джейсън взе да търси из кутията с инструменти нитове, с които да затегне оковите на краката му.

Вечеряха сито и по здрач другите си легнаха и бързо заспаха. Джейсън, уморен от пътуването и натезал от храната, се насили да остане буден, като се опитваше да улови всеки сигнал за опасност и вътре в лагера, и отвън. Когато съвсем му се доспа, взе да крачи наоколо, додето студът не го прогони обратно до все още топлото котле. Над него звездите бавно се движеха и когато една по-ярка достигна зенита, прецени, че е вече полунощ или малко по-късно. Разтърси Мика и го събуди.

— Сега е твой ред. Дръж си очите и ушите отворени и не забравяй да го наглеждаш тоя — посочи той към притихналия Снарби. — Ако има нещо съмнително, събуди ме веднага.

Сънят дойде моментално и Джейсън почти не мръдна, додето първите лъчи на зората не докоснаха небето. Виждаха се само най-ярките звезди, а от тревата наоколо се вдигаше мъгла. До себе си зърна сгушените тела на двама спящи; по-далечният се размърда в съня си и Джейсън разбра, че това е Мика.

Измъкна се изпод кожата, които му служеха за завивка, и разтърси раменете на касилеца.

— Как можа да заспиш! — избухна той. — Нали трябваше да си на пост!

Мика отвори очи и примигна с величествена самонадеяност.

— Бях на пост, но призори Снарби се събуди и предложи да ме смени. Не можех да му откажа.

— Какво не си могъл? След всичко, което ти казах...

— Точно заради това. Не мога да обявя невинен човек за виновен и да бъда твой съучастник в несправедливостта. Ето защо го оставих на пост.

— Оставил си го на пост! — Джейсън едва не се задуши от гняв. — Тогава къде е той? Да го виждаш на пост?

Мика огледа внимателно лагера и се увери, че освен тях двамата и пробуждащата се Иджале нямаше никой друг.

— Май си е тръгнал. Той доказа, че не е достоен за доверие, и в бъдеще няма да го оставяме на пост.

Джейсън се засили за ритник, после се сети, че няма време за подобни удоволствия, и хукна към паромобила. Като никога механичната запалка задейства от първия път и Джейсън запали котела. Той избуча весело, но едно почукване по индикатора показва, че горивото е на свършване. В стомната трябваше да има още — колкото да ги отведе на безопасно място, преди да ги е сполетяла бедата, замислена от Снарби... Ала стомната беше изчезнала.

— Това е то — горчиво изрече Джейсън, след като претърси нервно карото и цялата околност. „Силната вода“ бе потънала вдън земя заедно със Снарби, който въпреки страха си от парната машина очевидно бе научил достатъчно от наблюденията си и знаеше, че тя не може да помръдне без ценната течност.

Първоначалният гняв на Джейсън бе заместен от чувство на празнота и потиснатост. Имаше достатъчно опит с Мика, за да е наясно, че не може да му поверява нищо важно, още по-малко, когато ставаше дума за етика. Видя го, че гризе парче студено печено, и се възхити на невъзмутимото му спокойствие.

— Не се ли тревожиш, че отново обрече всички ни на робство? — попита го Джейсън.

— Направих онова, което беше правилно. Нямах друг избор. Трябва да живеем като морални същества, иначе ще паднем до нивото на животните.

— А когато живееш с хора, които се държат като животни, как ще оцелееш?

— Ти си избрал да живееш като тях, Джейсън — заяви той високопарно. — Гърчиш се от страх, но въпреки това си неспособен да избегнеш съдбата си. А аз живея като човек с убеждения, който знае кое е правилно и кое не и не позволява съзнанието му да бъде замъглено от дребнавите нужди на всекидневието. Когато живее по този начин, човек може да умре щастлив.

— Тогава умри щастлив! — изръмжа Джейсън и посегна към сабята си, но веднага се отказа и добави мрачно: — Зле ми става, като си помисля, че съм се опитвал да ти обяснявам някои неща за реалния

начин на живот тук, при положение че ти изобщо не проумяваш реалността, нито ще я проумееш, докато си жив. Ти се опираш на собствените си схващания и те са твоята реалност, за теб те са поздравяват от земята, по която стъпваш.

— По изключение сме на едно мнение, Джейсън. Опитах се да ти отворя очите за истинската светлина, но ти се извъръщаш и не желаете да я видиш. Пренебрегваш Извечния Закон за сметка на моментните потребности и заради това си прокълнат.

Манометърът на котела изсъска и изскочи, но нивото на горивото беше на абсолютната нула.

— Закусвай по-бързо, Иджале — каза Джейсън. — Няма какво повече да стоиш до тая машина. Горивото свърши и тя е безполезна.

— Ще приготвя вързоп с най-нужното и ще избягаме пеша.

— Не, и дума не може да става. Снарби познава тази околност и е наясно, че призори ще открием бягството му. Каквато и беда да ни готви, тя вече е на път и пеша няма да можем да избягаме. Затова по-добре да си спестим силите. Ала за нищо на света няма да вземат моя ръчно изработени свръхмощен паромобил! — прибави той с неочаквана възбуда, като грабна арбалета. — Отдръпнете се назад и двамата. Те ще ме заробят заради моите умения, но няма да получат безплатни образци в притурка. Ако желаят да притежават такова возило, ще трябва да си платят за него!

Джейсън се дръпна назад, легна на тревата и се прицели в котела. Улучи го с третата стрела. Малки парчета метал и дърво се посипаха като дъжд наоколо. В далечината се чува викове и лай на кучета. Когато се изправи, видя група мъже, които се приближаваха през високата трева към него в редица, а като дойдоха по-наблизо, зърна и едрите им кучета, вързани на каишки. Макар явно да бяха изминали доста път, продължаваха да тичат равномерно — опитни бегачи в облекла от тънка кожа, всеки нарамил със лък и пълен колчан със стрели. Разгънаха се в полукръг и щом стигнаха на един хвърлей до тримата непознати, спряха. Поставиха стрели на лъковете си и зачакаха напрегнато, додето най-последно Снарби се дотътри, почти носен от двама други бегачи.

— Сега вие принадлежите... на Хертуг Персон... и сте негови роби... — съобщи Снарби. Беше твърде изтощен и не забелязваше какво става наоколо. — Какво се е случило с карото? — извика той,

когато най-сетне видя пушещата развалина, и щеше да се строполи на земята, ако не го крепяха отстрани. Очевидно новите роби не бяха тъй ценни след загубата на машината.

Снарби с препъване се приближи до паромобила и тъй като никой от войниците не пожела да му помогне, се залови сам да събира останките от разните части и инструментите на Джейсън. Щом ги сви на вързоп, пехотинците се увериха, че контактът с тези предмети не е опасен, и неохотно се съгласиха да ги носят. Единият от войниците, облечен също както останалите, явно ги командваше и когато им даде знак да се връщат, те се скупчиха около тримата пленници и с насочени лъкове ги принудиха да се изправят.

— Идвам, идвам — рече Джейсън, като гризеше голям кокал. — Но нека първо си довърша закуската. Виждам пред себе си безброй блюда от крено, затова възнамерявам да се нахраня свястно за последен път.

Войниците останаха озадачени и се обърнаха към офицера си за заповеди.

— Кой е този? — попита той Снарби, като посочи към Джейсън. — Има ли причина да не го убия?

— Не бива да го правиш — викна стреснато Снарби и лицето му преbledня. — Той е същият, който построи дяволската кола и знае всичките ѝ тайни. Хертуг Персон ще го принуди с мъчения да построи нова.

Джейсън избърса пръстите си в тревата и се изправи.

— Добре, господа, да вървим. А пътем някой може би ще ми обясни кой е Хертуг Персон и какво има да става занапред.

— Аз ще ти обясня — изпъчи се Снарби, когато пое напред. — Той е Хертуг на персоните. Аз съм се бил за персоните и те ме познават. Срегнах се със самия Хертуг, всичко ми повярва. Персоните са много влиятелни в Апсала и държат във владение важни тайни, но не са толкова силни като трозелиго, които държат тайните на каро и джетило. Знаех, че мога да поискам висока цена от персоните, ако им занеса тайната на каро. И ще го направя. — Той приближи лице до Джейсън с яростна гримаса. — Ти ще им кажеш тайната. Аз ще им помогна да те измъчват, докато я кажеш.

Както вървяха, Джейсън протегна крак, препъна Снарби и го просна в цял ръст на земята, а после мина по тялото на предателя.

Никой от войниците не обърна внимание на този инцидент. Просто продължиха нататък. Снарби се изправи и затича след тях, бълвайки злостни ругатни. Джейсън почти не ги чуваше, защото и бездруго си имаше достатъчно грижи.

11.

Гледана откъм заобикалящите я хълмове, Апсала приличаше на горящ град, бавно отмиван в морето. Едва когато приближиха, стана ясно, че пушекът излиза от многобройните комини, малки и големи, които стърчаха над сградите, и че градът започваше от самия бряг, тъй като бе разположен върху няколко острова сред плитка лагуна. Откъм страната на океана имаше пристанища с големи морски кораби, а край бреговете откъм сушата — лодки, с които вероятно плаваха из каналите. Джейсън нетърпеливо обходи с поглед околността — търсеше да види космодрум или някакви други белези на междузвездна култура, но не откри нищо. После пътеката изви встрани към морето и хълмовете скриха гледката.

Край каменен кей бе спрял среден по размери плавателен съд, който очевидно чакаше тях. Пленниците бяха навързани един за друг за ръцете и краката и хвърлени в трюма. Джейсън намери един процеп в дъските, прилепи очи до него и по време на краткото им пътуване подробно разказваше на спътниците си за всичко, каквото виждаше — уж за да ги осведомява, но всъщност повече заради себе си, защото звукът на собствения му глас винаги го ободряваше и му вдъхваше смелост.

— Пътешествието ни е вече към края си и пред нас се открива романтичният и древен град Апсала, прочут с противните си обичаи, винаги готовите на убийство аборигени и архаичните си санитарни съоръжения, чиято основна клоака, изглежда, е каналът, в който корабът ни навлиза сега. От двете ни страни има острови; по-малките са осеяни с тъй разнебитени и жалки хижи, че в сравнение с тях бърлогите на дивите зверове приличат на дворци; по-големите острови, изглежда, представляват крепости, тъй като всеки един е ограден със стени и опасан с бодлива тел, обърнал войнствен лик към света. В град с такива размери не може да има много крепости, затова съм склонен да мисля, че всеки остров представлява укрепление на отделно племе, група или клан от онези, за които ни е разправял

нашият приятел Юда. Само вижте тези паметници на върховно себелюбие и сами ще разберете: това е крайният продукт на системата, която започва с робовладелци като познатия ни Ч'ака и техните племена от събирачи на крено, минава през семейните йерархии като у д'зертано и достига зенита на тиранията зад тези солидни стени. Тук абсолютно важи абсолютната власт, всеки се стреми да докопа за себе си каквото може, единственият начин да се изкатериш нагоре е да газиш върху телата на другите, а всички открития и изобретения се смятат за съкровени тайни, които строго се пазят и се използват за лична изгода. Никога не съм виждал човешката алчност и егоизъм доведени до такава крайност и се възхищавам на способността на хомо сапиенс да следва избраната идея, колкото и болезнено да е това.

Корабът зави рязко към една плитчина и Джейсън се строполи от наблюдателницата си в ъгъла на вонящия трюм.

— Падението на човека — измърмори той и пълзешком се изправи на крака.

Килът застърга в тинята и сред множество викове и заповеди, придружени с ругатни, корабът спря. Капакът на трюма се отвори и тримата пленници бяха измъкнати на палубата. Корабът бе привързан в пристан, заобиколен от постройките и високи стени. Грамадният шлюз, през който бяха влезли в канала, се затвори. Не видяха нищо повече, защото ги натикаха в някакъв коридор, в който пазеха стражи, откъдето се озоваха в обширна зала. Не беше мебелирана, с изключение на огромния ръждясал трон, който се мъдреше върху подиум в дъното. Мъжът на трона, без съмнение Хертуг Персон, имаше великолепна бяла брада, дълга до раменете коса, камбест червен нос и воднисти сини очи. Гризеше крено, изискано боднато на двузъба желязна вилица.

— Кажете ми — кресна неочаквано Хертуг, — има ли защо да не бъдете убити на секундата?

— Ние сме твои роби, Хертуг, ние сме твои роби! — викнаха в един глас всички присъстващи в залата, като в същото време размахаха ръце.

Джейсън изпусна първия вик, но при втория се присъедини. Единствен Мика не се включи в скандирането и размахването на ръце, само изрече троснато в настъпилата миг по-късно тишина:

— Аз не съм ничий роб.

Командирът на войниците замахна с лъка си и го стовари върху главата на Мика и той мигом падна зашеметен на пода.

— Ти имаш нов роб, о, Хертуг — извести командирът.

— Кой е тоя, дете знаел тайната на каро? — попита Хертуг и Снарби посочи Джейсън.

— Ето този, Ваше Могъщество. Той може да прави каро, а умее също да изработва чудовището, което гори и го задвижва. Сигурен съм, защото го видях с очите си. Той измайстори и огнени топки, с които подпали д'зертано, и много други неща още. Доведох го да бъде ваш роб, за да може да прави каро за персоните. Ето парчетата от карото, с което пътувахме. То изгоря в собствения си огън и само това остана от него. — Снарби изтърси на пода няколко инструмента и обгорели отломки, а Хертуг ги изгледа, свил скептично устни.

— Какво доказателство е това? — попита той и се обърна към Джейсън. — Тези боклуци не означават нищо. Как ще ме увериш, робе, че умееш всичко онова, за което той спомена?

Джейсън се позабавлява за миг с идеята да отрече казаното и така да отмъсти на Снарби, който несъмнено щеше зле да си изпати, задето е създал толкова главоболия за нищо, ала бързо отхвърли тази мисъл. Направи го отчасти от хуманни подбуди, тъй като Снарби не бе виновен, че е такъв, какъвто е; но най-вече защото нямаше никакво желание той самият да бъде подложен на мъчения. Не знаеше нищо за местните методи на инквизиция и предпочиташе да запази невежеството си по този въпрос.

— Лесно ми е да ти го докажа, Хертуг на всички персони, защото аз знам всичко и умея всичко. Мога да строя машини, които вървят, такива, които говорят, тичат, летят, плуват, лаят като куче и се търкалят по гръб.

— Ще ми построиш ли каро?

— Може да се уреди, ако имаш подходящи инструменти и ми дадеш да ги използвам. Но най-напред искам да узная каква е специализацията на твоя клан, ако разбираш мисълта ми. Така например трозелиго изработват мотори, а д'зертано добиват нефт. Твоите хора какво умеят да правят?

— Явно, че не знаеш всичко, както твърдиш, след като не ти е известна славата на персоните.

— Идвам от далечна земя, а както ти е известно, по тия краища новините пътуват бавно.

— За персоните не е така — презрително изрече Хертуг и се тупна по гърдите. — Можем да разнасяме думите надлъж и шир из страната и винаги знаем къде са враговете ни. Умеем да изпращаме магии, от които се ражда светлина в стъклена топка, а също и магии, които изтръгват меча от ръката на врага и всяват в сърцето му страх.

— Както схващам, вашата банда има монопол върху електричеството, а това ме радва. Ако разполагате и с мощно магическо оборудване...

— Млъкни! — прекъсна го Хертуг. — Излезте. Всички вълн, освен скиуло. Не закачайте новия роб, той остава — викна владетелят, когато войниците сграбчиха Джейсън.

В залата останаха само шепа мъже с доста едри зъби. Всичките носеха на гърдите си крещящи украси от стилизирани слънца. Очевидно бяха посветени в тайнството на електричеството, затова сега гневно попипваха оръжията си и ръмжаха с неприкрита враждебност срещу Джейсън, който владееше забранените познания. Хертуг отново му заговори:

— Ти използва свещена дума. Кой ти я каза? Отговаряй бързо или ще бъдеш убит.

— Нали това ти разправям, че зная всичко. Мога да построя каро, а ако ми дадете малко време, ще усъвършенствам и електротехническите ви постижения, които не ще да са на много високо ниво, като съдя по видяното на тази планета.

— Знаеш ли какво се крие зад забранения портал? — попита Хертуг и посочи към една висока зарезана^[1] и охранявана врата в отсрещния край на залата. — Няма начин да си виждал онова, което е вътре, но ако ми кажеш какво е, ще се уверя, че наистина си вълшебник, за какъвто се представяш.

— Имам чувството, че вече съм минавал през нещо подобно — въздъхна Джейсън. — Е, добре, ето какво. Вие тук произвеждате електричество, може би по химичен път, макар да се съмнявам, че по този начин добивате достатъчно мощност; значи притежавате някакъв вид генератор. Състои се от голям магнит, парче специално желязо, което може да привлича друго желязо. Около него плътно сте омотали жица и получавате електричество. Провеждате го през медна жица до

уредите, с които разполагате, а те едва ли са много. Казвате, че пренасяте говор през страната. Обзалагам се, че изобщо не говорите, а изпращате пиукане. Прав ли съм? — Шумът от пристъпващи на място крака и възбуденото жужене на приглушени гласове му показва, че е налучкал нещата приблизително точно. — Мога да ви предложи една идея. Смятам да изобретя телефона. Не ви ли се ще вместо неясни пиукания наистина да говорите от различни краища на страната? Ще приказвате в една фунийка, а гласът ви ще достига до другия край на жицата.

В малките свински очички на Хертуг светна алчно пламъче.

— Говори се, че едно време това било възможно, но нашите опити да го постигнем не успяха. Ти можеш ли да направиш такова нещо?

— Мога. Но по-напред трябва да се споразумеем. А преди да ти дам каквито и да е обещания, искам да видя оборудването.

Раздадоха се възражения против това посегателство върху тайната, но най-накрая алчността взе връх над табуто и вратата на светая светих се отвори пред Джейсън — от двете му страни зорко го пазеха двамина скиуло с извадени кинжали, най-малко седемдесетгодишни. Хертуг вървеше напред, следван от Джейсън и охраната му, а отзад крачеха останалите скиуло. Те всички направиха поклон и избърбориха под носа си молитва, когато пристъпиха свещения праг, а Джейсън едва се сдържа да не прихне презрително.

На отсрещната стена на обширното помещение бе монтиран въртящ се вал — явно задвижван отвън от роби, — той на свой ред привеждаше в движение доста жалки на вид ремъци и скрипци, те пък водеха към примитивна и грозна машина, която тропаше, скърцаше и тресеше пода под краката им. Отначало тя озадачи Джейсън, додето той не прегледа компонентите ѝ и не се досети какво представлява.

„Какво друго бих могъл да очаквам — каза си. — Ако има два начина да се направи нещо, сигурно е, че тези хора ще изберат по-лошия.“

Последният скрипец, голям колкото колело на каруца, беше прикрепен към дървен вал, който се въртеше с доста внушителна скорост, освен ако един от ремъците не се изплъзнеше, а това се случваше на монотонно равни интервали. Случи се и докато Джейсън наблюдаваше, при което валът моментално забави въртенето си и се

видя, че по цялата му дължина са монтирани железни пръстени с уобразни парчета желязо върху тях. Те бяха почти скрити от омотаната около вала жица. Цялата конструкция напомняше илюстрация от датиращото от бронзовата епоха издание „Първи стъпки в електричеството“.

— Не тръпне ли душата ти от страхопочитание и възхита пред тези чудеса? — попита Хертуг, като забеляза увисналата челюст и ококорените очи на Джейсън.

— Че тръпне, тръпне — отвърна Джейсън. — Но само от болка пред тази техническа недоумица.

— Богохулник! — изпищя Хертуг. — Убийте го!

— Почакай малко! — възкликна Джейсън, като хвана здраво ръцете на пазачите си и се постара да се скрие зад телата им от злокобните кинжали. — Ти ме разбра погрешно. Генераторът ви е направо мечта, седмото чудо на света. Макар че всъщност чудото е самото добиване на електричество. Гигантско откритие, изпреварило с години времето си. Мога обаче да предложа някои видоизменения, чрез които ще се произвежда повече електричество при по-малко работа. Сигурно сте наясно, че в проводника се генерира електрически ток, когато през него се прекара магнитно поле.

— Нямам намерение да обсъждам теологични въпроси с неверник — студено заяви Хертуг.

— Независимо дали ще го наречеш теология или наука, отговорите ще са все същите. — Джейсън напрегна добре тренираните си на Пиръс мускули и двамата старци изквичаха и пуснаха кинжалите на пода. Останалите скиуло не показаха никакво желание да отвърнат на атаката. — Но дали сте се замисляли някога, че можете да получавате електрически ток също тъй лесно, ако движите проводника през магнитното поле, вместо обратното? По този начин можете да получите същия поток електричество само при една десета от работата.

— Винаги сме го правили така и щом за дедите ни е било достатъчно добро...

— Знам, знам, не е нужно да довършваш цитата. Струва ми се, че вече съм го чувал на тази планета. — Въръжените скиуло отново започнаха да стягат с извадени кинжали обръча си около него. —

Решавай дали искаш да бъда убит или не, Хертуг. И го кажи на твоите момчета.

— Няма да го убивате — нареди Хертуг след миг на размисъл. — Може и да е истина това, което говори. Тогава ще ни помогне при работата със свещените машини.

След като непосредствената заплаха беше отмахната за момента, Джейсън се зае да разгледа голямата тромава конструкция, която изпълваше дъното на помещението, но този път се постара да овладее реакциите си на ужас.

— Предполагам, че телеграфът е вашето свещено чудо.

— Точно така — потвърди Хертуг с дълбока почителност.

Джейсън потрепери.

От тавана се спускаха медни жици и завършваха в електромагнит с несръчно направена намотка, разположен в близост до плоския железен вал на едно махало. Когато през електромагнита преминаваше ток, той привличаше вала, а щом токът се изключеше, махалото се връщаше поради тежестта си в приблизително вертикално положение. Към долната част на тежестта бе прикрепен остър метален писец, който на свой ред опираше във восъчното покритие на дълга медна планка. Планката беше набраздена с жлебове, тъй че се движеше под прав ъгъл спрямо движението на махалото, теглена напред от дървен решетъчен механизъм, който пък се задвижваше от тежести.

Докато Джейсън го наблюдаваше, той се раздвижи и започна да трака. Електромагнитът забръмча, махалото се разклати, писецът задълба във восъка, дървената решетка заскърца и кордата, промушена през една дупка в медната планка, я задърпа напред. Един скиуло се приготви да постави нова медна планка, щом първата свърши.

По-настрани се разчитаха запълнените със съобщения планки, като върху тях се изливаше червена течност. По дължината им се появяваше криволичеца червена линия. Оттам планките се занасяха до една маса, където кодираната информация се преписваше на каменни плочки. Общо взето, това беше един безкрайно муден и тромав процес на предаване на информация. Джейсън потърка длани.

— О, Хертуг на всички персони — любезно подзе той. — Разгледах твоите свещени чудеса и съм възхитен от тях, повярвай ми. И макар да не е дадено на простосмъртните да усъвършенстват

божиите дела, поне засега, аз съм в състояние да ви покажа други тайни на електричеството, на които ме научиха боговете.

— Какви например? — попита Хертуг и присви очи.

— Ами например... чакай да се сетя как беше думата на есперанто... Да, *akumulatoro*. Какво знаете за него?

— Тази дума се споменава в някои от древните свещени книги, но не знаем нищо повече за нея. — Хертуг вече облизваше устни.

— Тогава се пригответе да прибавите нова глава, тъй като се каня да ви снабдя с лайденска стъкленица, напълно гратис за вас, заедно с указанията как се прави. По-късно можем да пристъпим към по-сложните батерии.

— Ако можеш да направиш това, ще бъдеш съответно възнаграден. Но провалиш ли се, ще те...

— Без закани, Хертуг, вече преминахме този етап. Не желая и възнаграждение. Казах ти, че това ще бъде подарък и нищо не искам в замяна, освен може би някои удобства, докато работя. Да ми махнете оковите, да получа достатъчно крено и вода, неща от тоя род. А ако после изработеното от мен ти хареса и искаш да продължим, ще направим сделка. Съгласен ли си?

— Ще помисля върху исканията ти — отвърна Хертуг.

— Достатъчно е просто да кажеш да или не. Какво би могъл да изгубиш от такова споразумение?

— Ще задържим спътниците ти в плен и веднага ще ги убием, ако ни измамиш по някакъв начин.

— Чудесна идея. Ако решите да използвате мъжа, наречен Мика, за по-тежичък труд, аз няма да възразя. Но са ми нужни специални материали, които не виждам тук. Стъклен буркан с широк отвор и повечко калай.

— Калай? Не знам какво е това.

— Разбира се, че знаеш. Това е белият метал, с който смесвате медта, за да получите бронз.

— Това е стано. Да, имаме солиден запас от него.

— Нареди да ми донесат и започвам работа.

Теоретично е доста лесно да се изработи лайденска стъкленица, стига да са подръка всички нужни материали. Да ги получи, беше най-големият проблем на Джейсън. Самите персони не изработваха стъклени съдове чрез духане, а ги купуваха от клана Витристо, които

ги правеха в своите тайни пещи. Никой от артикулите им обаче не можеше да се приспособи за целта и те се ужасиха, когато Джейсън им предложи да произведат нов стъклен съд по размери, дадени им от него. При обещанието да им се заплати с пари в брой ужасът им понамаля и след като разгледаха глинения модел, направен от Джейсън, неохотно се съгласиха да изпълнят поръчката срещу зашеметяваща сума. Хертуг дълго ръмжа и крещя, но накрая плати поискания брой груби златни монети, нанизани на тел.

— Смъртта ти ще бъде ужасна — обеща той на Джейсън, — ако твоето акумулаторо не се получи.

— Имай вяра, всичко ще мине добре — успокои го Джейсън и се върна да надзирава работниците, които с големи мъки се опитваха да превърнат лист калай в тънко фолио.

Откакто бяха попаднали в крепостта на персоните, Джейсън не беше виждал нито Мика, нито Иджале, но не се тревожеше за тях. Иджале беше привикнала към робския живот и нямаше да изпадне в беда, докато той пробутваше на Хертуг чудесата от своите познания за електричеството. Колкото до Мика, той не бе приучен да се държи смирено като роб и Джейсън тайно се надяваше, че ще си навлече тежки беди, а с тях и физически страдания. След последния провал изворът му от снизходителност към този човек вече бе напълно пресушен.

— Онази вещ пристигна — обяви Хертуг и се зае да разопакова стъкления буркан, като си мърмореше нещо, изпълнен със съмнения, а скиуло любопитно се скупчиха около него.

— Не е много лош — прецени Джейсън, като разгледа стъкления съд на светлината, за да провери колко са му дебели стените. — Само дето е около четири пъти по-голям от модела, който им изпратих.

— За такава голяма цена и бурканът трябва да е голям — отсъди Хертуг. — Справедливо е. Защо се оплакваш? Страх те е, че няма да се справиш ли?

— От нищо не ме е страх. Просто е по-трудно да се изработи модел с тези размери. Пък и не е съвсем безопасно. Тези лайденски стъкленници поемат голям заряд.

Без да обръща внимание на зяпачите, Джейсън обви отвън и отвътре буркана с грапавото калаено фолио, като остави открити около две трети от височината над дъното. След това приготви тапа от

подобен на каучук материал, който притежаваше добри изолационни свойства, ѝ проби дупка в нея. Персоните като омагьосани го наблюдаваха как прокара през отвора желязна пръчка, а след това прикрепил къса желязна верига към по-дългия ѝ край и желязно топче към по-късия.

— Готово — съобщи той.

— Но какво може да прави това нещо? — озадачен попита Хертуг.

— Сега ще демонстрирам.

Джейсън запуши широкото гърло на буркана с тапата, тъй че веригата се опря на вътрешното покритие от калаеното фолио. Посочи към топчето, което стърчеше от върха.

— Това се свързва с отрицателния полюс на вашия генератор. През пръчката и веригата преминава електричество и се събира в металното фолио. Пускаме генератора, докато бурканът се напълни, след това спираме притока на ток. После може да се черпи електрически заряд от буркана чрез свързване към топчето. Стана ли ви ясно?

— Пълна лудост! — изкиска се един от по-възрастните скиуло и красноречиво завъртя палец до слепоочието си.

— Почакайте и ще видите — заяви Джейсън с привидно спокойствие.

Беше направил стъкленката по смътни спомени от илюстрация в някакъв учебник, който бе чел още на младини, и нямаше никаква гаранция, че това чудо ще действа. Той заземи положителния полюс на генератора, после направи същото с външната обвивка на буркана, като прекара една жица от нея до влажната пръст под малък процеп между плочките на пода.

— Пускайте! — изкомандва и отстъпи назад със скръстени на гърдите ръце.

Генераторът застана и се завъртя, но видимо нищо не се случи. Той го остави да поработи няколко минути, тъй като нямаше представа нито от мощността му, нито от капацитета на стъкленката, а от резултатите при този първи експеримент зависеше много. Когато хихиканията сред скиуло се засилиха, той приближи до буркана и го откачи с една суха пръчка.

— Спрете генератора, работата е свършена. Акумулаторът е пълен догоре със свещената сила на електричеството.

Той придърпа устройството, което беше подготвил за демонстрацията — редица последователно свързани груби крушки. В лайденската стъкленица трябваше да има достатъчно заряд, за да преодолее слабото съпротивление на въглеродните пръчици и да ги запали. Поне се надяваше да е така.

— Богохулство! — изврещя същият възрастен скиуло и излезе напред. — В свещените книги пише, че електричество може да минава само когато пътят е затворен, а когато се прекъсне, това е невъзможно. Този чуждоземен, смее да твърди, че свещената сила е затворена в някакъв буркан, към който беше свързана само една жица. Сквернословни лъжи!

— На твоє място не бих го правил — посъветва Джейсън стареца, който сочеше с пръст към желязната топка на върха на стъкленицата.

— Никаква сила няма тук и не може да има...

Докато размахваше пръста си на сантиметър от топката, гласът му внезапно секна. Голяма синя искра просветна между пръста му и заредения метал, човекът изрева и се строполи на пода. Един от другарите му приклекна до него, после уплашено обърна очи към буркана.

— Мъртъв е — прошепна той.

— Не можете да кажете, че не го предупредих — сви рамене Джейсън, сетне реши да ги попритисне, докато късметът все още е на негова страна. — Той беше този, който богохулстваше! — извика, а старците се дръпнаха стреснато. — Свещената сила е скрита в буркана, но той се усъмни и тя го порази. При най-малкото съмнение от ваша страна и вас ще ви постигне същата участ! Нашата работа като скиуло — добави той, като се самоповиши от положението си на роб — е да впримчим силите на електричеството, за да прославим още повече Хертуг. Нека този тук ви служи за назидание, в случай че забравите. — Всички се втренчиха в сгърчения труп и по погледите им личеше, че са го разбрали.

— Силата може да убива — отбеляза Хертуг, като се усмихна и доволно потърка ръце. — Това е чудесна новина. Винаги съм знаел, че

може да блъсне човек и да го изгори, но едва сега схващам колко голяма е нейната мощ. Враговете ни ще треперят пред нас.

— Без съмнение — потвърди Джейсън, решил да кове желязото, докато е горещо, и разгърна чертежите, които грижливо си бе подготвил. — Вижте тези нови чудеса. Електромотор, който може да вдига и дърпа разни неща. Светлина, наречена волтова дъга, която разпръсква нощната тъма. Начин да се покриват предметите с тънък слой метал и още много други чудеса. Можеш всичките да ги имаш, Хертуг.

— Започвай да ги правиш веднага!

— Няма да се бавя нито миг, но само след като се споразумеем за условията на моя договор.

— Тия приказки нещо не ми харесват.

— Още по-малко ще ти харесат, като чуеш подробностите, но знай, че ще си струва. — Той се наведе и зашепна в ухото на Хертуг. — Би ли искал да имаш машина, която да събаря крепостните стени на враговете ти, тъй че да можеш да ги победиш и да завземеш тайните им?

— Марш навън всички! — изкомандва Хертуг и когато останаха насаме с Джейсън, обърна към него хитрите си червени очички. — Та какъв е този договор, за който спомена?

— Да ме освободиш и да ме назначиш за свой личен съветник. Да получа роби, скъпоценности, момичета, хубава храна, изобщо обичайните привилегии, които вървят с тази служба. В замяна ще ти изработя устройствата, за които ти казах, и още много други. Няма толкова нещо, което да не мога да направя. И всички тези изобретения ще бъдат твои.

— Всичките ще ги унищожа! Аз ще владя Апсала!

— Горедолу това имах предвид. Искам само да ми подсигуриш удобства за живеене и да ми позволиш да правя технически нововъведения, тъй като не съм човек с големи амбиции. Стига ми да си чопля в лабораторията, докато ти управляваш света.

— Много искаш...

— Но и много давам. Знаеш ли какво, размисли още ден-два, докато аз направя още едно изобретение в твоя услуга.

Джейсън си припомни искрата, която беше убила стареца, и надеждата му се възроди. Може би по този начин щеше да успее да

напусне тази планета.

[1] Т.е. с резе. Много тъп превод. ↑

12.

— Кога ще бъде завършено това? — запита Хертуг и посочи частите, пръснати върху тезгяха на Джейсън.

— Утре сутринта, о, Хертуг, макар че работих над този уред цяла нощ. Но преди него съм ти приготвил друг подарък. Начин да подобриш телеграфната си система.

— Тя няма нужда от подобрения! Създадена е още от предците ни и...

— Аз нищо няма да променям. Предците всичко са си знаели отлично, съгласен съм. Само ще ти предложа нов метод на действие с нея. Погледни това... — И той му поднесе една от металните плочки с нашареното от писеца восъчно покритие. — Можеш ли да го разчетеш?

— Разбира се, но е нужно огромно съсредоточаване, защото това е една дълбока загадка.

— Не е чак толкова дълбока. От един поглед разгадах, че е ужасно просто.

— Ти богохулстваш!

— Няма такова нещо. Погледни тук. Това е „бе“, нали? Две завъртулки от магическото махало.

Хертуг взе да брой на пръстите си.

— Да, това е „бе“, прав си. Но как позна?

Джейсън прикри презрението си.

— Доста трудно ми беше, но за мен всички тайни са отворена книга. „Бе“ е втората буква в азбуката, затова се кодира с две чертички. „Це“ е третата, все още е лесно. Но за последната, „зет“, при предаване се налага да изпращате двацет и шест чертички, а това е безсмислена загуба на време. Трябва само леко да видоизмените апаратурата си, за да може да изпраща два различни сигнала. За по-оригинално нека наречем единия „точка“, а другия „тире“. Като се използват тези два сигнала — краткият и дългият импулс, може да се транскрибира всяка буква от азбуката с максимум четири елемента. Разбираш ли?

— Нещо ми бръмчи в главата и ми е трудно да следвам мисълта ти.

— Преспи до утре с тази мисъл. На заранта изобретението ми ще бъде готово и аз ще ти демонстрирам новия код.

Хертуг си тръгна, мърморейки нещо под носа си, а Джейсън се зае да довърши последните намотки за новия си генератор.

* * *

— Как ще се нарича това? — попита Хертуг, като обикаляше високата и натруфена дървена кутия.

— Това е прибор „Слава на Хертуг“, нов олтар за преклонение и източник на печалби за Ваше Превъзходителство. Ще бъде поставен в храма, или както го наричате вие тук, та простолюдието да му отдава своята почит и паричките си. Да кажем, че аз съм верен и богопочтителен поданик и влизам в храма. Давам своята лепта на свещеника, хващам тази ръчка, дето стърчи отстрани, и я завъртам. — Джейсън завъртя енергично ръчката и от кутията се разнесе шум от въртящ се механизъм и усиловащ се вой. — Гледай сега горе.

От горната повърхност на кутията се подадоха две закривени метални рамена, завършващи с медни сфери, разделени от въздушно пространство. Хертуг ахна и отскочи назад, когато в празнината просветна синя искра.

— Това ще направи силно впечатление на селяните, не мислиш ли? — подхвърли Джейсън. — А сега наблюдавай внимателно искрите и отбележи тяхната последователност. Най-напред три къси искри, после три дълги и пак три къси.

Джейсън спря да върти ръчката и подаде на Хертуг ясно надписан със пергамент, съдържащ набързо приспособена редакция на стандартния междупланетарен код.

— Обърни внимание сега. Трите точки означават „хаш“, а трите тирета са „а“. Когато се върти ръчката, машината изпраща закодиран сигнал Х.А.Х., което ще рече Хвала Абсолютни Хертуг. И така всички ще славят Хертуг. Ето ти едно сериозно устройство, което ще създаде работа на свещениците, та да не мислят за разкол, а в същото време ще

забавлява верните ти последователи. И не на последно място денонощно ще те превъзнася с гласа на електричеството.

Хертуг завъртя ръчката и се загледа в искрите с блеснали очи.

— Още утре ще наредя да го сложат в храма. Но най-напред трябва да поставим върху него свещени знаци, изработени от злато.

— Да, нека има и скъпоценни камъни. Колкото е по-богат на вид, толкова по-добре. Свещеният прибор трябва да изглежда внушително, иначе хората няма да плащат за него.

Джейсън слушаше щастлив пукота на искрите. На местния код сигналът може и да означаваше Х.А.Х., но за всеки извън тази планета той щеше да е Ес-О-Ес. И всеки космически кораб със сносен приемник, който навлезеше в атмосферата ѝ, щеше да улови радиовълните от прескачащите искри. Дори и в този момент някой може би хващаше сигнала и настройваше приемането си на него. Ако разполагаше с приемник, може би щеше да чуе ответното съобщение, но все едно, щеше да чуе рева на двигателите, когато ракетата се спуснеше над Апсала...

Нищо не се случи. Джейсън беше изпратил първите позивни Ес-О-Ес преди повече от дванайсет часа, затова, макар и неохотно, изостави надеждата за бързо спасение. Най-разумно бе да се настани сигурно и удобно, додето чакаше пристигането на някой кораб. Не си позволи да допусне мисълта, че може нито един кораб да не се доближи до тая изостанала планета, докато той е жив.

— Размислих над твоите искания — събщи Хертуг, като откъсна поглед от предавателя и се обърна към Джейсън. — Можеш да разполагаш със свой собствен малък апартамент, може би един-двама роби, достатъчно храна и на свещените дни вино и бира...

— И нищо по-силно?

— По-силно не можеш да получиш. Вината на персоните от лозята по склоновете на Маунт Малвигла са прочути с високия си градус.

— Ще станат още по-прочути, като ги прекарам през дестилатор. Ако се задържа за по-дълго време тук, бих могъл да направя още доста подобрения. Нищо чудно дори да изобретя тоалетна с течаща вода, преди да съм хванал ревматизъм от течението в примитивните ви отходни места. Има много работа за свършване. Но сега е нужно да съставим списък с най-важните задачи и на първо място в него ще бъде

реализирането на печалби. Някои от нещата, които възнамерявам да създам за увеличаване на славата ти, ще бъдат скъпички, затова не е зле по-напред да понапълним хазната. Дано религиозните принципи да не ти забраняват да забогатяваш.

— Съвсем не — с желязна категоричност отвърна Хертуг.

— Тогава засега да спрем дотук. С разрешение на Ваше Превъзходителство, ще се оттегля в новия си апартамент да поспя, след което ще представя въпросния списък за одобрение.

— Съгласен съм. И не забравяй нещата, от които ще спечелим пари.

— Ще оглавяват списъка.

Макар Джейсън да бе получил пълна свобода в работилницата, през останалото време четирима тъмничари неотлъчно го следваха по петите и го облъхваха с дъх на крено.

— Знаеш ли къде се намира новото ми жилище? — попита Джейсън капитана на охраната си, надменен грубиян на име Бенн'т.

— Ъхъ — отвърна Бенн'т и го поведе по проветривите от течението коридори към централната кула на крепостта на персоните. Изкачиха се по стръмни каменни стъпала към по-горните етажи и накрая спряха пред една солидна врата, където бе поставен друг пазач. Бенн'т я отключи с масивния ключ, който висеше на колана му.

— Ето жилището ти — съобщи той и посочи навътре с показалеца си, увенчан с черен от мръсотия нокът.

— В комплект с робите — добави Джейсън, като надникна и видя оковани до стената Мика и Иджале. — Но едва ли тези двамата ще ми свършат работа, ако останат така оковани като украшения. Ключът у тебе ли е?

Още по-намусен, Бенн'т изрови един по-малък ключ от портфейла си и го подаде на Джейсън.

— Знаех си, че ще направиш нещо, за да се отървеш невредим от тях — рече Иджале, когато Джейсън отключи желязната скоба около врата ѝ. — Само мъничко се боях.

Мика запази каменно мълчание, додето Джейсън не започна да разглежда стаите заедно с Иджале, после заяви сухо:

— Пропусна да ме освободиш от веригите.

— Радвам се, че сам го забеляза — отвърна Джейсън. — Така ми спестяваш необходимостта да ти обърна внимание върху това. Можеш

ли да предложиш по-добър начин да те отърва от още беди?

— Държиш се оскърбително!

— Просто съм откровен. Заради теб изгубих службата си при д'зертано и бях окован като роб. Когато избягах, те взех със себе си. И ти ми се отплати за великодушието, като допусна Снарби да ни предаде на сегашния ми работодател. Назначението, което получих, в никой случай не дължа на теб.

— Направих онова, което сметнах за най-добро.

— Грешно си смятал.

— Ти си отмъстителен и дребнав човек, Джейсън динАлт.

— Дяволски си прав. Ще си останеш прикован до стената.

Джейсън прегърна през кръста Иджале и двамата продължиха обиколката си из апартамента.

— По най-новата мода от външната врата се влиза направо в дневната, обзаведена в стила на селско имение с мебели от нерендосани пънове и оригинални шарки от плесен по стените. Страхотно място за производство на сирене, но неподходящо за обитаване от хора. Ще я предоставим изцяло на Мика. — Той отвори една междинна врата. — Ето нещо по-добро. Южно изложение, изглед към големия канал и малко светлина. Прозорци от най-доброто качество напукан рог, които пропускат едновременно слънчеви лъчи и въздух. Ще трябва да поставя стъкла. Но засега ще се задоволим с огън в това огнище, на което може да се опече вол.

— Крено! — изписка Иджале и изтича до кошницата, поставена в една ниша.

Джейсън потръпна. Тя помириша няколко корена и ги стисна между пръстите си.

— Не са много стари. Може би от десет-петнайсет дни. Добри са за супа.

— Точно за това копнее бедният ми стомах — кисело подхвърли Джейсън.

От съседната стая Мика нададе вик. Джейсън стъкна огъня и едва тогава отиде да провери какво иска.

— Това е престъпно! — заяви Мика и задрънка с веригите си.

— Аз съм престъпник — рече Джейсън и се обърна да излезе.

— Почакай! Не можеш да ме оставиш така. Ние сме цивилизовани хора. Освободи ме и ти давам дума, че няма да храня

лоши чувства към тебе.

— Много мило от твоя страна, Мика, но от доверчивата ми досега душа се изпари всичкото доверие. Приспособих се към местните правила и ти вярвам само докато те виждам пред очите си. Все пак е нещо. Ще ти дам възможност да се движиш из стаята само за да престанеш да крещиш.

Джейсън отключи веригите, които прикрепяха желязната скоба около врата на Мика до стената, и се извърна.

— Забрави скобата — подсети го Мика.

— Нима? — отправи му Джейсън мрачна усмивка. — Обаче не съм забравил как ме предаде на Едипон, както не съм забравил и скобата. Докато си роб, не ще можеш да ме предадеш отново, затова и ще си останеш роб.

— Трябваше да го очаквам от теб. — В гласа на Мика звучеше студена злоба. — Ти си псе, а не цивилизован човек. Няма да ти дам дума да ти помагам по всякакъв начин. Срамувам се от себе си, че допуснах подобна възможност. Ти си зъл, а аз съм посветил живота си на борба със злото. По тази причина винаги ще се боря с теб.

Джейсън бе вдигнал ръката си за удар, но вместо това се разсмя.

— Ти непрестанно ме удивляваш, Мика. Изглежда невъзможно човек да бъде толкова нечувствителен към фактите, логиката, реалността и здравия разум. Радвам се, дето призна, че ще се бориш с мен. Така по-лесно ще пазя тила си. Но за да не забравиш думите си и отново да започнеш да се държиш дружелюбно, ще те оставя да бъдеш роб и ще се отнасям към теб като към роб. Затова грабвай оная каменна стомна, почукай на пазача да ти отвори и бягай да я напълниш от извора, където наливат вода другите роби.

С тези думи той се извърна рязко и излезе от стаята. Все още кипеше от гняв, но се опита да се покаже доволен от храната, която Иджале бе приготвила тъй грижливо.

Вече с пълен стомах и крака, протегнати към огъня, Джейсън се чувстваше почти комфортно. Иджале се беше привела край огнището и кърпеше някакви кожи с голяма и груба желязна игла. От съседната стая се чуваше ядното потракване на Мика с веригите. Беше късно и Джейсън се чувстваше изморен, но беше обещал на Хертуг списък с нови чудеса и искаше да го завърши, преди да си легне. Вдигна очи,

когато ключалката на предната врата изтрака и в стаята влезе Бенн'т, началникът на охраната, следван от един войник с факла в ръка.

— Ела — рече Бенн'т и посочи към вратата.

— Къде и защо? — попита Джейсън намусено, тъй като не гореше от желание да минава през мрачната и влажна крепост.

— Ела — със същия неприятен тон повтори Бенн'т и измъкна затыкнатия в колана си къс меч.

— Започваш да ми ставаш противен — каза Джейсън и се изправи без желание. Нахлузи коженото си наметало и мина покрай притихналия Мика. Пазачът пред вратата беше изчезнал и на слабата светлина на факлата едва се виждаше само едно проснато тъмно тяло. На пазача ли беше? Джейсън понечи да се извърне, когато вратата се блъсна зад гърба му, а мечът на Бенн'т го бодна през кожата точно над бърбреците.

— Ако мръднеш или проговориш, мъртъв си — изръмжа войникът в ухото му.

Джейсън помисли и реши, че е по-добре да не мърда. Не че заплахата го разтревожи, защото бе уверен, че може да обезоръжи Бенн'т, а с другия войник щеше да се справи, преди да е успял да извади сабята си; просто новото развитие на нещата възбуди интереса му. Хранеше силни подозрения, че го извеждат без знанието на Хертуг, и се чудеше докъде ще доведе това.

На часа съжали за решението си. В устата му натикаха вонящ парцал и го стегнаха с ремъци, които се впираха във врата и челюстите му. В същия миг му вързаха и ръцете, а отстрани го подпря втори меч. Вече беше невъзможно да окаже каквато и да е съпротива без сериозен риск, затова покорно се заизкачва по стълбите към плоския покрив на сградата.

Войникът угаси факлата и се озоваха сред пълен мрак, а наоколо им духаше студен, влажен вятър. Запрепъваха се по хлъзгавите плочки. Парпетът вече не се виждаше и когато Джейсън се удари в него малко под коленете, залитна и щеше да се прекатури отвъд, ако войниците не го бяха издърпали обратно. Мълчаливо и бързо го свързаха с въже под мишниците и го спуснаха отгоре. Джейсън взе да ругае неразбрано през парцала, когато тялото му се заудря в неравната фасада на сградата, после се сгърчи от спазъм, озовал се до колене в ледена вода. От тази страна крепостта на персоните се спускаше стръмно към

канала и Джейсън висеше, потопен в него до кръста, когато сред мрака и прорязващия го мокър сняг изплува едва забележим силует на лодка. Груби ръце го дръпнаха надолу и след няколко секунди лодката силно се разлюля — похитителите му скочиха вътре при него. Заскърцаха гребла и лодката потегли. Не се вдигна никаква тревога.

Мъжете в лодката не му обръщаха внимание; използваха го само да си подпират краката на него, додето той не се изтърколи настрани. Както беше легнал, не виждаше почти нищо, докато не се появиха запалени факли, и тогава забеляза, че плават през голям морски шлюз, много подобен на онзи, през който стигнаха до крепостта на персоните. Не се искаха много разсъждения, за да стигне до извода, че го отвлича някоя от съперническите организации. Когато лодката спря, го блъснаха на палубата, а после го потътриха през влажни каменни коридори и накрая се изправиха пред висока ръждясала желязна порта. Бенн'т беше изчезнал, вероятно след като бе получил трийсетте си сребърника, а новите стражи не издаваха нито звук. Те го развързаха, извадиха парцала от устата му, бутнаха го през желязната врата и я затръшнаха зад него. Озова се в зловещо помещение и от това, което видя, го побиха тръпки.

На столове с високи облегалки седяха седем фигури в броня и пълно въоръжение, скрити зад страховити маски. Подпираха се на саби, дълги по метър. Наоколо им бяха поставени пушещи лампи със странни форми, а във въздуха се усещаше острата миризма на водороден сулфид.

Джейсън се изсмя сухо и се огледа за стол. Не се виждаше такъв, затова той дръпна от една маса лампа във форма на змия, от чиято уста излизаше пламък, свали я на земята и седна върху масата. Сетне изгледа с презрение плашилата насреща си.

— Изправи се, смъртни човече! — прогърмя фигурата в центъра.
— Да седиш пред мастрегуло е равносилно на смърт!

— Аз пък седя — заяви Джейсън, като се настани по-удобно. — Не сте ме отвлекли, за да ме убиеете, и колкото по-скоро разберете, че комичните ви одежди не ме плашат, толкова по-бързо ще можем да пристъпим към деловите въпроси.

— Замълчи! Заплашва те смърт!

— Майната ви! — изсмя се Джейсън. — Маските и заплахите ви ме стряскат не повече от тези на пустинните робовладелци. Да

пристъпим към фактите. Чули сте да се носят слухове за мен и сте се заинтересували. Научили сте за свръхмощното каро, вашите шпиони са ви разказали за електронното молитвено устройство в храма, а може би и за други неща. Всичко ви е прозвучало така привлекателно, че сте поискали да ме имате за себе си и сте приложили изпитания апсалански трик да се похарчат малко пари където трябва. И ето ме тук.

— Ти знаеш ли на кого говориш? — провикна се с треперещ от негодувание глас маскираната фигура най-вдясно. Джейсън внимателно огледа човека, който се беше обадил.

— Мастрегуло? Чух за вас. Вие сте вещиците на този град и плашите хората с огън, който гори във вода, пушек, който изгаря дробовете, вода, която овъглява плътта, и все от тоя род. Предполагам, че вие сте местният еквивалент на химиците. И макар, както схващам, да сте малцина, сте достатъчно зловредни, за да всявате страх у другите племена.

— Знаеш ли какво има тук? — попита мъжът и вдигна стъклена сфера с жълтеникава течност.

— Не знам и хич не ме засяга.

— Изгаряща вода, която ще запали кожата ти в мига, когато...

— Я не се занасяй! Сигурно е най-обикновена киселина, вероятно сярна, защото останалите киселини се получават от нея. На тая мисъл ме навежда и вонята на развалени яйца, която се носи в стаята.

Предположението му очевидно се оказа вярно. Седемте фигури се размърдаха неспокойно и зашепнаха помежду си. Додето вниманието им бе отвлечено, той се изправи и запристъпва бавно към тях. Беше му писнало от полунаучни, полумагически представления, омръзнало му бе да го отвличат, връзват, блъскат и тормозят. Кланът мастрегуло предизвикваше страх в Апсала и всички го избягваха, но за неговите цели бе твърде малоброен. По редица основателни причини бе решил да подкрепи персоните в борбата за надмощие и сега нямаше намерение да сменя лагера.

В съзнанието му изскочи прочетеното някога в една книга за прочути бягства. Запомнил го беше, тъй като хранеше професионален интерес към изплъзването от различни опасни ситуации; в немалко случаи целите му не съвпадаха с тези на полицията. Разсъждавайки

върху начините за бягство, бе стигнал до извода, че най-подходящият момент да избягаш е непосредствено след залавянето ти. Това означаваше сега.

Мастрегуло бяха направили грешка, като го допуснаха сам в залата. Свикнали всички да треперят пред тях в покорство и страх, бяха станали небрежни... и доста старички. По гласовете и движенията им той отсъди, че сред тях няма нито един млад човек, а крайният вдясно трябва да беше съвсем грохнал. Гласът му го бе издал, а сега, когато се приближи, Джейсън видя как немощно се тресе ръката му, опряна на сабята.

— Кой ти откри тайната и свещеното име на сулфурика ацидо? — протръби гневно фигурата в средата. — Говори, шпионино, или ще ти изтръгнем езика, ще сипем огън във вътрешностите ти...

— Не правете това — помолите се Джейсън, като коленичи и молитвено събра ръце пред себе си. — Всичко друго, но не това! Ще говоря! — И същевременно не преставаше да се тътри на колене напред, насочил се надясно. — Истината излезе наяве и повече не мога да я тая. Ето го човекът, който ми довери свещените тайни. — Той посочи стареца вдясно и плъзна ръката си към дългата сабя.

Внезапно Джейсън се изправи, изтръгна сабята с лекота от старческата ръка и силно бутна набелязаната си жертва към съседния стол. Чу се шум от паднали тела, който зарадва слуха на Джейсън.

— Смърт на неверниците! — извика той и дръпна черната завеса, изрисувана с черепи, демони и други грозотии, която покриваше задната стена. Хвърли я върху двамата мъже най-близо до него, които тъкмо понечваха да се изправят. В този момент погледът му попадна върху малка врата, скрита зад драпериите. Отвори я и изскочи в осветения с лампи коридор отвън, почти право в ръцете на поставените отвън двама стражи. Той имаше на своя страна предимството на изненадата. Първият рухна, когато Джейсън го удари по главата с плоското на сабята, а вторият пусна оръжието си, когато Джейсън закачи с острието си лявото му рамо. Можеше да се движи по-пъргаво и да убива по-бързо, отколкото всеки апсаланец. Успя да докаже това, когато зави тичешком зад един ъгъл по посока на входа и се натъкна на Бенн'т, бившия си пазач.

— Благодаря ти, че ме доведе тук. Тъкмо си нямах достатъчно ядове — изръмжа през зъби Джейсън и избие меча от ръцете му. — И

макар че в Апсала се смята за достойно да бъдеш платен предател, никак не постъпи добре, като уби един от своите. — Сабята му изсвистя и разпори гърлото на Бенн'т, като почти го обезглави. Широката сабя беше тежка и трудно се замахваше с нея, но раздвижеше ли се веднъж, сечеше всичко насреща си. Джейсън продължи да тича напред и енергично нападна стражите пред външната врата.

Преимуществото му пред тях се състоеше единствено в елемента на изненада, затова се движеше колкото може по-бързо. Оставеше ли време на враговете си да се обединят, щяха да го хванат и да го убият, но беше късна нощ и последното, което отегчените стражи очакваха, бе това яростно нападение в гръб. Единият падна, а другият залитна настрани с посечена ръка. Джейсън се хвърли с цялата си тежест върху железния лост, който преграждаше входа. С крайчеца на околото си видя един от маскираните мастрегуло да излиза от заседателната зала през главната врата.

— Умри! — пискливо кресна мъжът и запрати стъклената сфера към главата на Джейсън.

— Благодаря — подвикна му Джейсън, като сръчно я улови със свободната си ръка. Пъхна я в пазвата си и отвори вратата.

Преследването му едва започваше да се организира, когато той изтича по хлъзгавите стъпала и скочи в най-близката лодка. Беше доста голяма и нямаше да се управлява лесно, но той я отвърза без колебание и се оттласна с широкото гребло. Остави се на мудния прилив да го носи, бутна настрани греблата и се изтегна с наслада. По стълбите се появиха хора, разнесоха се викове и проблеснаха запалени факли, после изведнъж се изви вихрушка от дъжд, примесен със сняг, и ги скри от поглед. Джейсън се зае да гребе в мрака, като се усмихваше мрачно на себе си.

13.

Той гребя, додето физическото усилие не го затопли, след това пусна лодката по течението. Тя се блъскаше в невидими в мрака препятствия, а по едно време се завъртя, тъй като стигна до друг канал. Джейсън навлезе в него и пое през лабиринта от водни пътища помежду малки острови и подобни на канари стени. Когато се убеди, че достатъчно добре си е замаскирал следите, насочи лодката към най-близкия бряг. Изскочи от нея, затъна до глезени в мокрия пясък и я издърпа колкото може по-навътре.

Качи се обратно в лодката, извади стъклената сфера, за да не я счупи случайно, и я сложи на закътано място. Сетне се настани удобно да изчака зората. Беше измръзнал и трепереше и преди първата сивкава светлина да проникне през снежната завеса, настроението му бе доста мрачно.

Сред отстъпващия мрак бавно изплуваха смътни сенки — малки лодки, привързани покрай брега, прихлупени сгради. От една къщурка изпълзя някакъв мъж, но веднага щом видя Джейсън и лодката му, нададе слаб вик и се скри. Отвътре се чува шумове и приглушени гласове. Джейсън се измъкна от лодката на брега и размаха няколко пъти сабята, за да раздвижи мускулите си.

Насреща му колебливо се приближиха около десетина мъже, стиснали тояги и гребла, почти тресящи се от уплаха.

— Върви си, остави ни на мира — продума водачът им, протегнал напред средния и малкия си пръст, за да отпъди злата сила. — Качвай се на лодката си, мастрегуло, и се махай от бреговете ни. Ние сме бедни рибари...

— Изпитвам единствено съчувствие към вас — увери ги Джейсън и се подпря на сабята си. — А мастрегуло ненавиждам също както и вие.

— Но твоята лодка... ето го знакът — и водачът посочи грубо изрязан образ на носа.

— Откраднах я от тях.

Рибарите изпъшкаха стъписани и се отдръпнаха; някои побягнаха назад, а други коленичиха за молитва. Един събра малкото си кураж и запрати тоягата си към Джейсън, но той лесно я отблъсна със сабята.

— Свършено е с нас — простена водачът. — Мастрегуло ще те последват, ще видят зловецата ти лодка и ще ни избият всички до един. Качвай се на нея и си заминавай на часа!

— Има истина в думите ти — съгласи се Джейсън. Лодката го затрудняваше. Не можеше да я управлява сам, а, от друга страна, тя можеше да бъде разпозната лесно и нямаше да успее да се измъкне незабелязан. Като не изпускаше от очи рибарите, си прибра стъклената сфера, натисна с рамо носа и върна лодката обратно във водата, където течението я поде и скоро я скри от погледа му.

— Този проблем е приключен — заяви Джейсън. — А сега ще трябва да се върна в крепостта на персоните. Кой от вас иска да ме закара дотам?

Рибарите отново взеха да отстъпват и Джейсън побърза да застане пред водача им, преди и той да е изчезнал.

— Е, какво ще кажеш?

— Сигурно няма да мога да я намеря — пробъбра мъжът и лицето му преbledня под силния загар. — Има мъгла, вали сняг, пък и никога не ходя натам...

— Хайде, хайде, ще ти се плати добре веднага щом пристигнем. Кажи си цената.

Мъжът се изсмя кратко и се опита да се измъкне.

— Знам какво си мислиш — рече Джейсън, като му препречи пътя със сабята си. — По вашите места парите нямат голяма стойност.

Джейсън погледна замислено сабята си и за пръв път забеляза, че издатините по ефеса ѝ всъщност са инкрустирани скъпоценни камъни. Посочи ги.

— Ако ми намериш нож да ги изчопля, мога да ти платя и предварително. Като аванс ти давам този червения, дето прилича на рубин, а когато пристигнем, ще получиш и зеления.

След кратък спор и още един червен камък, прибавен към първия, алчността надделя над страха, както става обикновено, и рибарят спусна в канала малка, доста разнебитена лодка. Той заработи с греблата, докато Джейсън изгребваше отвътре водата, и тъй поеха на

рисковано пътешествие по задните канали. Мъглата и снегът всъщност бяха в тяхна услуга, а рибарят неочаквано възвърна добрата си ориентация сред лабиринта от канали, додето най-сетне пристигнаха пред едни каменни стъпала, които водеха към залостена желязна порта. Мъжът взе да се кълне, че това е входът към крепостта на персоните. Джейсън, вече добре опознал местните обичаи, съзнаваше, че може да се намира съвсем другаде, дори пред вратите на мастрегуло, от които току-що бе избягал, затова остана с един крак стъпил в лодката, докато не се появи пазач с характерното изображение на слънце върху наметката си. Рибарят получи обещаното възнаграждение и побърза да се отдалечи, като смаян си бърбореше нещо под носа. Беше повикан още един страж, отнеха сабята на Джейсън и мигом го отведоха в покоите на Хертуг.

— Предател! — изоставил всякакви официалности, викна Хертуг. — Влязъл си в заговор, убил си мои хора и си успял да избягаш, но сега си ми в ръцете...

— Я стига глупости! — раздразнено го прекъсна Джейсън, като с рязко движение се освободи от стражите, хванали ръцете му. — Върнах се доброволно, а това трябва да означава нещо дори в Апсала. Бях отвлечен от мастрегуло с помощта на един предател от стражата ти...

— Името му!

— Бенн'т. Мъртъв е вече, погрижих се лично за него. Твоят капитан те продаде на конкуренцията. Искаха да работя за тях, но аз не се съгласих. Не ми харесаха облеклата им и си тръгнах, преди да са ми направили предложение. Но донесох със себе си нещо, което им принадлежи.

Джейсън измъкна стъклената сфера с киселината, а пазачите отскочиха назад с ужасени викове и дори Хертуг пребледня.

— Горящата вода! — едва успя да промълви.

— Именно. Веднага щом ми дадете олово, ще изработя батерията, с чието изобретяване се бях заловил. Нервиран съм, Хертуг. Никак не ми харесва да ме отвличат и да ме мъкнат насам-натам. Всичко в Апсала ме дразни, затова имам известни планове за бъдещето. Накарай тези мъже да излязат оттук, за да ги споделя с теб.

Хертуг притеснено прехапа устни и погледна неуверено стражите.

— Ти се върна — рече той на Джейсън. — Защо?

— Защото се нуждая от теб толкова, колкото и ти от мен. Имаш много подчинени, власт и пари. А аз имам големи планове. Махни сега стражите.

На масата имаше купа с крено. Джейсън порови, намери един по-пресен плод и го захапа. Хертуг усилено разсъждаваше.

— Ти се върна — повтори отново той. Очевидно този факт го стъписваше. — Нека поговорим.

— Насае.

— Опразните стаята — нареди той на хората си, но предпазливо застана зад зареден арбалет. Джейсън се направи, че не го забелязва; бе подготвен за подобна подозрителност. Приблужи до прозореца с грубо шлифовано стъкло и погледна към островния град. Бурята най-сетне бе утихнала и плахи слънчеви лъчи осветяваха мокрите покриви.

— Би ли искал да владееш всичко това? — попита Джейсън.

— Продължавай — подкани го Хертуг и малките му очички светнаха възбудено.

— Споменах ти това и преди, но сега ти го казвам съвсем сериозно. Мога да ти открия всички тайни на всички кланове, които живеят на тази проклета планета. Ще ти покажа как д'зертано добиват петрол, как мастрегуло получават сярна киселина, как трозелиго изграждат двигателите си. После ще усъвършенствам оръжията ви и ще въведа колкото мога нови. Ще направя войната толкова ужасна, че в крайна сметка тя ще стане невъзможна. Естествено, ако продължите да я водите, твоите войски винаги ще печелят. Ще премахнеш всяка конкуренция, като отстраниш враговете си един по един, започвайки от най-слабите, додето станеш господар на този град и после на цялата планета. Богатствата на света ще бъдат твои, а вечерите ти ще бъдат разнообразявани от гледките на ужасна смърт, избрана от теб за враговете ти. Какво ще кажеш?

— Да живеят персоните! — викна Хертуг и скочи на крака.

— Така и очаквах да реагираш. Ако ще оставам тук за по-дълго време, редно е коренно да променя системата. Доста неудобства бях принуден да изтърпя и е крайно време нещата да се поставят на нова основа.

14.

Дните ставаха по-дълги, мокрият сняг премина в дъжд, а накрая и той престана. Последните облаци изчезнаха накъм морето и слънце огря града Апсала. Разцъфнаха цветя и изпълниха въздуха със сладък аромат, докато от водите на канала се надигаха други миризми, далеч по-неприятни, без които Джейсън би поминал по-добре. Ала той почти нямаше време да ги забелязва, тъй като часове наред се занимаваше едновременно с изследователска работа и с изработката на изобретенията си, а това бе изтощителна задача. И самите изследвания, и изработката поглъщаха доста средства и когато сметките станеха твърде големи, Хертуг започваше да почесва нервно брадата си и да мърмори за доброто старо време. Тогава Джейсън трябваше да изоставя заниманията си, за да създаде някое и друго атрактивно чудо. Едно от тях бе светлината на волтовата дъга; последва доменната пещ — тя свърши добра работа за металургията и силно ощастливи Хертуг, особено щом установи колко добро средство за мъчения е и как успешно му служи да изтръгва нужните сведения от пленените трозелиго. Когато и тази новост избледня, Джейсън въведе галванизацията, която помогна да се напълни хазната чрез продажба на фалшиви скъпоценности.

След като отвори стъклената сфера на мастрегуло с всички предохранителни мерки, Джейсън със задоволство се увери, че тя действително съдържа сярна киселина, и конструира доста обемиста, но ефективна батерия. Още ядосан по повод отвлечането си, той организира нападение над една лодка на мастрегуло и се снабди с доста голямо количество киселина, както и с други полезни химикали. Когато му останеше свободно време, изследваше състава им. В много от изследванията си стигаше до задънена улица и бе принуден да ги изостави. Така например постоянно му убягваше формулата за получаване на барут и това го потискаше, макар че носеше радост на помощниците му, защото се ровеха из отпадъците да събират селитра.

С карото и парните машини постигна по-голям успех, благодарение на предишния си опит, и му се удаде да създаде лек и издръжлив двигател за моторница. В по-малко напрегнатите моменти изобрети телефона и високоговорителя, които в добавка към фонографа предизвикаха истинска религиозна еуфория в храмовете, служейки за имитация на божествени гласове. Към двигателя си за моторницата добави и гребен винт и беше в процес на създаване на парен катапулт. За свои лични нужди инсталира дестилатор в апартамента си, където произвеждаше не съвсем чисто, но доста сполучливо бренди.

— Общо взето, нещата не вървят много зле — заключи той, облегал на тапицираното си кресло, докато си посрѣбваше от последната и най-хубава партида бренди. Изминалият ден бе доста топъл и миризмата, надигаща се от каналите, бе по-задушлива от друг път, но сега морският бриз, който нахлуваше през отворените прозорци, носеше прохлада и приятен мирис. Преди малко бе сложил в корема си чудесна пържола, изпечена на откритя скара, негово собствено изобретение, придружена с пюре от крено и хляб от брашно, смляно в неотдавна създадената от него мелница. Иджале разтребваше в кухнята и си пееше, а Мика прилежно почистваше трѣбите на дестилатора.

— Сигурен ли си, че не искаш да обърнеш едно питие за компания? — предложи Джейсън, преливащ от доброжелателство.

— Виното те подхлъзва, твърдят алкохол те проваля. Из Библията — издекламира Мика в свой стил.

— Виното вселява радост в сърцето на човека. Пише го в „Псалми“. Аз също съм чел Библията. Но щом не искаш да изпием по приятелски една чашка, защо не си налееш вода и не отдъхнеш малко? Тая работа може да почака до сутринта.

— Аз съм твой роб — мрачно заяви Мика, като докосна изразително стоманената скоба около врата си, и пак се залови за работа.

— Сам си си виновен за това. Ако можеше да ти се има повече доверие, щях да ти върна свободата. Всъщност защо пък да не го направя? Просто ми дай дума, че няма да ми създаваш повече неприятности, и ще ти сваля веригата, преди да успееш да кажеш „непротивоконституционствувателствувайте“. Вече съм достатъчно

добре поставен пред Хертуг и лесно ще се справя с дребните бели, които си в състояние да ми причиниш. Какво ще кажеш? Колкото и ограничен събеседник да си, все пак си два пъти по-интересен от всеки друг на тази планета.

Мика отново докосна скобата и го погледна с известно съмнение. После кресна:

— Не! — и дръпна пръстите си тъй рязко, сякаш се бе изгорил. — Махни се от мен, Сатана! Марш! Няма да ти се обричам с обещания, нито ще поставя честта си в услуга на такъв като теб! По-добре да съм в окови до деня на освобождаването си, когато ще те видя изправен пред съда за безбройните ти престъпления, когато ще чуя неизбежната ти присъда!

— Е, ти не оставяш никакво съмнение относно амбициите си. — Джейсън с наслада пресуши чашата си и я напълни отново. — Надявам се да ги осъществиш, поне що се отнася до деня на освобождението. По-нататък мненията ни за верния курс малко се различават. Но замислял ли си се някога колко далечен може да е този ден на освобождението? И какво конкретно ще предприемеш, за да се стигне до него?

— Не мога нищо да направя ... аз съм роб!

— Да, и ние двамата знаем защо. Но като оставим това настрана, смяташ ли, че би могъл да постигнеш нещо повече, ако беше свободен? Ще отговоря вместо теб. Не. Аз обаче съм в състояние да го сторя и вече стигнах до някои отговори. Най-напред, че освен нас няма други чуждоземци на тази забравена от бога планета. Открих кристали, които дават добър резонанс, и направих кристално радио. Не чух нищо, освен атмосферните шумове и моето собствено Ес-О-Ес.

— Какви са тия богохулни слова, които изричаш?

— Не съм ли ти споменавал досега? Създадох прост радиопредавател, замаскиран като електронно молитвено колело, и вярващите религиозно изпращат сигналите ми още от първия ден.

— Няма ли за теб нищо свято, богохулнико?!

— По този въпрос ще разискваме друг път. Макар да не разбирам от какво се оплакваш. Да не искаш да кажеш, че ти уважаваш тая фалшива религия с нейния върховен бог Електро и всички останали щуротии? Бъди благодарен, че използвам поклонниците за нещо

полезно. Ако някакъв космически кораб мине близо до атмосферата на тази планета, ще улови призива ми за помощ и ще се насочи насам.

— След колко време? — попита Мика, заинтригуван въпреки волята си.

— Може да стане след пет минути... или след петстотин години. Дори и да те търси някой, в тази галактика има много планети. Лично аз се съмнявам, че пирийците ще тръгнат по дирите ми. Те имат само един космически кораб за многобройните си полети за собствени нужди. Какво ще кажеш за твоите хора?

— Те ще се молят за мен, но не могат да ме търсят. Повечето от средствата ни отидоха за кораба, който ти така безотговорно разруши. Но може би други кораби... Не може да няма търговски или разузнавателни полети...

— Всичко зависи изцяло от случайността. Както ти казах, може да стане след пет минути, след пет века... или никога. Зависим от сляпата случайност.

Мика се отпусна тежко, потънал в печал, и Джейсън, макар да си даваше сметка, че греши, изпита мигновена жалост към него.

— Не се отчайвай, нещата тук не са толкова зле — насърчи го той. — Направи само сравнение между сегашното ни положение и първата ни служба като събирачи на крено във веселата банда на Ч'ака. Сега сме в прилично обзаведено жилище, на топло, нахранени и заобиколени с модерни устройства, доколкото бързо мога да ги изобретявам. Заради самия себе си, а и затова, че ми е неприятно да гледам как толкова хора се блъскат напусто, ще изтръгна този свят от мрака на средновековието и ще го насоча към славното бъдеще на техническия прогрес. Да не мислиш, че си правя целия този труд само за да помогна на Хертуг?

— Не разбирам.

— Съвсем типично за теб. Тук сме изправени пред една статична култура, която никога няма да се промени, ако на подходящо място не се заложи солиден заряд от експлозив. Това съм аз. Додето на знанията се гледа като на официална тайна, напредъкът е невъзможен. Естествено, могат да се постигнат минимални промени и подобрения в рамките на клановете, всеки от които работи в своята специализирана област, но те няма да са от съществено значение. Аз ще се занимая с това. Давам възможност на Хертуг да събере информация от всички

останали племена плюс знания, каквито те още нямат. Така ще наруша равновесието, което поддържа воюващите шайки в приблизително равно положение, и ако той проведе войната си както трябва, тоест както аз искам, може постепенно да ги подчини на своята власт...

— Война? — настръхна Мика и познатият фанатичен пламък отново се появи в очите му. — Наистина ли каза война?

— Точно това е думата — потвърди Джейсън, като доволно си пийваше бренди, опиянен наполовина от собствените си фантазии и наполовина от алкохола, затова не забеляза предупредителните нотки в гласа на Мика. — Както беше казал някой някога, не можеш да направиш омлет, без да счупиш яйцата. Оставен сам на себе си, този свят завинаги ще се препъва все по същата орбита и деветдесет и девет процента от населението ще бъдат обречени на болести, бедност, мръсотия, мизерия, робство. Ще започна война, една хубава и чистичка научна война, която ще унищожи конкуренцията. Когато тя свърши, това ще бъде един по-добър за всички свят. Хертуг ще е разчистил останалите банди и ще бъде диктатор. Работата, която върша, и сега вече не е по силите на престарелия скиуло. Затова използвам за помощници някои от робите и обучавам като младши техници членове от рода. Когато завърша, ще съм посял семената на всички научни дисциплини и индустриалната революция ще действа тук в пълен размах. Връщането назад ще бъде невъзможно и старите обичаи ще отмрат. Машини, капитал, предприемачество, развлечения в свободното време, изкуства...

— Ти си чудовище! — просъска Мика през зъби. — За да удовлетвориш собственото си его, си готов да предизвикаш война, в която ще загинат хиляди невинни хора. Ще те спра, дори това да ми струва живота!

— Какво, какво... — промърмори Джейсън. Вече задрямваше, изморен от целодневната работа и унесен в щастливите си видения.

Ала Мика не му отговори. Той се обърна гърбом, приведе се над дестилатора и продължи да го почиства. Лицето му бе зачервено, а зъбите му тъй здраво стиснати, че от устната му по брадичката се процеждаше тънка струйка кръв. Най-сетне се беше научил колко е важно в известни моменти да можеш да си замълчиш, макар че усилието да се въздържа едва не го убиваше.

В двора на крепостта на персоните имаше голям каменен резервоар, винаги пълен с прясна вода. Тук робите се срещаха, когато идваха да пълнят стомните за господарите си. Това бе средище на клюките... и на интригите. Мика чакаше реда си да налее вода и в същото време обхождаше с поглед лицата на робите, търсейки онзи, който го бе заговорил преди няколко седмици и на когото тогава той не бе обърнал внимание. Най-сетне го видя да се задава откъм кея, нарамил наръч дърва, и тръгна да го посрещне.

— Ще ти помогна — прошепна Мика, когато онзи мина край него.

Мъжът се усмихна накриво.

— Най-накрая се вразуми. Всичко ще се уреди.

* * *

Беше разгарът на лятото. Дните бяха горещи и влажни; прохладата идваше едва след здрач. Джейсън бе стигнал до изпитателния стадий на своя парен катапулт, когато се наложи за пръв път да наруши правилото си да работи само през деня. В последния момент реши да проведе изпитанията вечерта, защото край бумтящото котле с мазут дневната горещина щеше да бъде съвсем непоносима. Мика бе отишъл да налее вода, за да напълни кухненския бидон — забравил бе да свърши това през деня, — затова Джейсън не го видя, когато след вечеря се отправи към работилницата. Помощниците му вече бяха запалили котлето и налягането на парата се бе покачило до нужната степен; изпитанията започнаха. Поради съскането на парата и шума от работата на устройството Джейсън осъзна, че става нещо нередно, едва когато дотича задъхан войник с просмукана от кръв кожена наметка; стрела от арбалет го бе ранила в рамото.

— Трозелиго ни нападат... — със сетни сили продума той.

Джейсън мигом започна да раздава заповеди на висок глас, ала никой не му обърна внимание и всички панически се втурнаха към вратата. Като изруга, той сам се зае да угаси огъня и да отвори предпазния вентил, за да не изгърми котлето в негово отсъствие. Сетне последва другите през вратата, като се насочи към рафта с експерименталните си оръжия. Без да спира, грабна

новоконструираната си „Утринна звезда“, грозно оръжие, представляващо масивна дръжка, увенчана с бронзова топка, в която бяха забити машинно изработени стоманени шипове. Легна добре в ръката му и силно изсвистя, когато го размаха във въздуха.

Затича през тъмните коридори по посока на мястото, откъдето се чуваха далечни крясъци; идеха сякаш от двора. Когато мина край стълбите за горните етажи, смътно дочу отгоре тропот и приглушен вик. Стигна до широкия главен вход, който извеждаше към двора, и видя, че битката вече е в последния си стадий и ще бъде спечелена и без негова помощ.

Сцената се осветяваше от грубовати електрически лампи. Шлюзът за пристанището беше полуразтворен — една лодка със заострен нос се бе заклещила в разбитите му врати. След като не бяха успели да нахълтат в двора на крепостта, трозелиго бяха насочили атаката си по протежение на стената и бяха избили повечето от стражите там. Ала преди да вкарат подкрепленията си през вратите, контраатаката на вдигнатите под тревога защитници на крепостта ги бе спряла. Вече нямаха никакви изгледи за успех, затова бавно се оттегляха, като се сражаваха в ариергард. Все още падаха жертви, но битката постепенно утихваше. По водата се носеха трупове, повечето със забити в тях стрели от арбалети. Джейсън не видя смисъл да се намесва и се запита каква ли е причината за тази среднощна атака.

В същия момент го обхвана предчувствие за надвиснала беда. Какво всъщност не беше наред? Нападението бе отбито, но той усещаше, че нещо не е както трябва, нещо важно. После си припомни шумовете, които бе чул на стълбите — тропот и дрънчене на оръжия. А също и вика, пресекнал внезапно, сякаш някому бяха запушили устата. Тези звуци почти не му бяха направили впечатление, когато ги чу; подсъзнателно бе предположил, че още войници идват да се присъединят към битката.

„Но аз минах последен през вратата! Никой друг не слезе по стълбите!“ И докато си мълвеше полугласно тези думи, се затича нагоре, прескачайки през три стъпала наведнъж.

Някъде над него се разнесе трясък и после тракане на метал в камък. Джейсън се втурна в коридора, препъна се в някакво тяло и едва не се просна на земята. Едва сега осъзна, че шумовете идват от собственото му жилище.

Вътре беше истинска лудница или по-скоро касапница. Само една от лампите не беше строшена и на слабата ѝ светлина се виждаха войници, които се препъваха в изпочупените мебели, биеха се и падаха мъртви. Стаите изглеждаха сякаш по-малки от множеството сражаваци се мъже. Джейсън прескочи през няколко паднали един върху друг трупа, за да се присъедини към малобройните персони.

— Иджале! — извика той. — Къде си? — и размаха утринната звезда срещу шлема на войника, който се хвърли насреща му.

— Този е! — извика един глас от задните редици на трозелиго и Джейсън се оказа обкръжен отвсякъде, тъй като нападателите насочиха вниманието си към него. Бяха толкова много, че си пречеха един на друг, защото с необузdana ярост се втурнаха вкупом срещу него. Опитваха се да го осакатят, да му отрежат краката или да промушат ръката му със стрела. Преди да успее да отскочи, нечия сабя проряза пресеца му, а в ръката си усещаше тъпа болка от усилието да размахва утринната звезда, усуквайки паяжина от смърт около себе си. Виждаше само отчаяните си нападатели и не разбираше, че за сражението в апартамента му вече се е разчуло и че на помощ са се притекли още защитници, додето войниците пред него не бяха пометени от енергична атака на персоните.

Джейсън избърса с ръкав потта от очите си и с препъване хукна след тях. Вътре имаше вече доста факли и той ясно видя как по-малобройният противник мина в отстъпление. Едни се оттегляха към вратата, все още сражавайки се, други се хвърляха през прозорците, които гледаха към канала. Грижливо поставените стъкла бяха счупени до едно, а в черчеветата бяха забити железни куки и от тях надолу висяха дебели въжета.

Нахлу нов отряд, въоръжен с арбалети, и довърши остатъците от ариергарда, а другите, начело с Джейсън, се втурнаха към прозорците. Надолу по висящите до стената въжени стълби с трескава бързина се спускаха тъмни силуети. Победителите с настървени крясъци се нахвърлиха да прерязват въжетата, ала Джейсън ги спря.

— Не... Последвайте ги! — извика той и прехвърли крак през перваза.

Захапал между зъбите си дръжката на утринната звезда, той се спускаше по люлеещата се въжена стълба и сипеше неразбираеми ругатни.

Когато слезе до долу, видя, че краищата на въжетата са потопени във водата, и чу отдалечаващия се плясък на гребла в мрака.

Чак сега почувства силната болка в ранения си крак и осъзна колко е изтощен. И дума не можеше да става да се изкачи обратно по същия път.

— Да докарат лодка — нареди той на войника, който го бе последвал дотук.

Остана да изчака лодката, провесил ръка през въженото стъпало. Когато тя се появи, видя, че на носа е застанал самият Хертуг с оголена сабя.

— Що за нападение беше това? Какво означава всичко? — попита Хертуг.

Джейсън се прехвърли в лодката и се отпусна тежко на една от пейките.

— Повече от ясно е. Целта на атаката беше да се доберат до мен.

— Какво? Не може да бъде...

— Ако се замислиш внимателно, сам ще се убедиш, че е така. Нападението срещу морския шлюз е било предварително обречено на неуспех. То е служело само за да отклони вниманието, а същинският план е бил да отвлекат мен. Чиста случайност е, че нощес бях в работилницата. Иначе по това време вече спя.

— Но кой би искал да те отвлече? И защо?

— Ти още ли не си схванал, че аз съм най-ценната собственост на Апсала? Мастрегуло първи го осъзнаха. Те дори успяха да ме отвлекат, ако си спомняш. Трябваше да сме нащрек и за нападение от страна на трозелиго. Сигурно вече са научили, че изработвам парни машини, а някога това беше техен монопол.

Лодката мина през разбития шлюз и спря в пристанището. Джейсън скочи на брега.

— Но как са ти открили жилището? — попита Хертуг.

— Това е работа на вътрешен човек. Действал е предател — както винаги става на тази проклета планета.

— Ще открия кой е предателят! — избухна Хертуг. — Ще го напъхам парче по парче в доменната пещ.

— Знам кой е — каза му Джейсън и в очите му проблясна заканащо пламъче. — Когато влязох, го чух да им казва кой съм. Разпознах гласа му. Беше моят роб, Мика.

15.

— Те ще си платят... ох, как ще си платят само! — вилнееше Хертуг и скърцаше страховито със зъби. Пийваше си от брендите на Джейсън, а носът и очите му бяха по-червени от всякога.

— Радвам се да го чуя от твоята уста, защото и аз имам предвид същото — рече Джейсън, облегат на канапето, а на гърдите си бе закрепил още по-голяма чаша от тази на Хертуг. Бе промил раната на крака си с преварена вода и я бе превързал със стерилни бинтове. Усещаше я леко да тупти, но не вярваше да му създаде проблеми. Престана да й обръща внимание и се върна към плановете си. — Хайде да започваме войната още сега — предложи.

Хертуг примигна.

— Не е ли малко внезапно? Искам да кажа, имаме ли готовност вече?

— Те нападнаха крепостта ти, избиха твоите войници, разрушиха...

— Смърт на трозелиго! — кресна Хертуг и разби чашата си в стената.

— Това вече звучи по-добре. Не забравяй какви коварни и долни негодници са те. Не бива да допускаш стореното злодейство да им се размине. Освен това, ако не започнем войната скоро, може и никога да не ни се открие такава възможност. Щом трозелиго си дават толкова труд да ме заловят, сигурно са много разтревожени. И след като планът им не успя, ще замислят ново, по-силно нападение. Нищо чудно да се съюзят с някои от другите кланове. Те започват да се боят от теб, Хертуг, затова по-добре да започваме войната, преди да са се сдушили и да са се вдигнали да ни пометат. Все още имаме възможност да нападнем клановете един по един със сигурна гаранция за победа.

— По-сигурно щеше да е, ако имахме повечко хора и още малко време...

— Имам около два дни. Ще са ми достатъчни да подготвя военния флот. А ти ще успееш да свикаш подкрепленията си, пръснати

из страната. Това е единственият ни шанс да ударим изненадващо по крепостта на трозелиго. Новият парен катапулт ще свърши тази работа.

— Изпробван ли е вече?

— Достатъчно, за да стане ясно, че може да прави онова, за което е конструиран. Окончателното изпитание ще извършим, като щурмуваме крепостта на трозелиго. Аз мога да започна работа щом се зазори, но предлагам ти още сега да дадеш нарежданията на пратениците си, за да могат хората ти да се съберат навреме. Смърт на трозелиго!

— Смърт! — като ехо се обади Хертуг и със страховита гримаса позвъни за прислугата.

Имаше да се вършат много неща и Джейсън успя да ги свърши благодарение на това, че напълно се лиши от сън. Усетеше ли умора, припомняше си за коварния Мика, питаше се какво ли е станало с Иджале и гневът отново го подбуждаше към работа. Не беше сигурен дори дали Иджале е жива; предполагаше, че са я отвлекли, защото живееше в жилището му. Колкото до Мика, лошо му се пишеше за всичко сторено.

Тъй като парният двигател и гребният винт вече бяха монтирани на един кораб и изпробвани във водното пространство пред шлюза, довършването на екипировката на бойния кораб не отне много време. Оставаше само да се прикрепят стоманените пластини, които стигаха до водолинията и щяха да му служат като щит. Най-здраво бе укрепен носът. Отначало Джейсън възнамеряваше да инсталира парния катапулт на бойния кораб, но сега се отказа. По-простият начин беше по-добър. Катапултът бе нагласен в голям плоскодънен шлеп заедно с котлето, цистерните с гориво и цял арсенал от грижливо подготвени снаряди.

Персоните се стичаха отвсякъде, всички кипящи от гняв, предизвикан от подлото нападение, и жадуващи за мъст. Въпреки виковете им Джейсън успя да поспи няколко часа на втората нощ и се събуди призори, флотът бе готов и със силен барабанен бой и нестроен екот на фанфари пое на път.

Най-отпред беше бойният кораб „Дредноут“ — „Безстрашни“, на чийто брониран мостик бяха застанали Джейсън и Хертуг; той теглеше шлепа. Отзад ги следваха най-разнообразни по вид морски съдове с

всякакви размери, които превозваха войниците. Целият град знаеше какво става и каналите бяха пусли, а крепостта на трозелиго здраво залостена и готова за отпор. Джейсън пушна сирената на парахода доста преди да влязат в обсега на вражеските арбалети, флотът неохотно спря.

— Защо не нападнем? — попита с недоумение Хертуг.

— Защото те са в обсега ни, докато ние не сме в техния. Ето, виж.

Дълги копия с железни остриета се забиха в морето на трийсетина метра от носа на кораба.

— Копия джетило — потръпна Хертуг. — Виждам съм как пронизват седмина, без да забавят полета си.

— Не и този път. Сега ще ти демонстрирам величието на модерното бойно изкуство.

Обстрелът с джетило беше също тъй безплоден, както и виковете на скупчилите се върху крепостната стена войници, които дрънчаха със саби по щитовете си и сипеха ругатни, тъй че скоро престана. Джейсън се прехвърли на шлепа, увери се, че е здраво закотвен и носът му сочи право срещу крепостта. Докато изчакваше парата да създаде нужното налягане, той нагласи мерника на катапулта и пресметна на око котата.

Устройството беше просто, но мощно и той му възлагаше големи надежди. На платформата, която можеше да се върти и издига, бе монтиран голям парен цилиндър, чието бутало бе директно свързано с късото рамо на дълъг лост. Когато в цилиндъра се пуснеше пара, късият, но много мощен ход на буталото по механичен път предаваше огромно ускорение на далечния край на рамото. То отскачаше и се удряше в омекотена кръстачка, където внезапно спираше, но зарядът, поставен в края му, изхвъркваше във въздуха с голяма скорост. Механизмът бе изпробван и работеше безотказно, макар че досега не бе стреляно с него.

— Максимално налягане — извика Джейсън на обслугата. — Заредете камък! — Той бе подготвил най-разнообразни метателни боеприпаси, но всичките имаха еднакво тегло, за да се преценява полесно обсегът им на действие. Додето оръдието се зареждаше, той провери още веднъж гъвкавите паропроводи; те бяха най-трудни за

изработка и все още съществуваше опасност за течове в тях при високо налягане и продължителна употреба.

— Готово! — извика Джейсън и отвори вентила. Буталото се задвижи със задоволителна скорост, рамото отскочи, блъсна се в кръстачката и спря, а запратеният камък със свистене полетя във въздуха и бързо се смали в точка. Всички персони ликуваха. Ала радостните възгласи замлъкнаха, когато камъкът прелетя на петдесетина метра над кулата на крепостта и изчезна от другата страна. Трозелиго на свой ред шумно се възрадваха, когато той цопна в канала отвъд, без да им нанесе никакви поражения.

— Този изстрел беше само за премерване — спокойно поясни Джейсън. — Следващия ще го пратя право в двора им като същинска бомба.

Той отвори изпускателните вентили, дългото рамо на лоста се върна в хоризонтално положение, а в същото време буталото се изтегли за нов изстрел. Джейсън внимателно затвори вентилите и нагласи диска за определяне на вертикалната проекция. Поставиха друг камък и отново изстреляха.

Този път ликуваха само трозелиго, тъй като камъкът се издигна почти право нагоре, а при падането си потопа една от лодките на атакуващите на по-малко от петдесет метра от шлепа.

— Не ми се нрави дяволската ти машина — заяви Хертуг. Бе се преместил отзад, за да наблюдава стрелбата.

— На място винаги възникват непредвидени проблеми — отвърна Джейсън през зъби. — Наблюдавай сега следващия изстрел.

Решил бе да изостави живописните високи траектории и да се цели право напред, защото машината се оказа далеч по-мощна, отколкото беше очаквал. Завъртя трескаво диска за определяне на височината и повдигна задната част на катапулта, тъй че камъкът да полети почти хоризонтално.

— Този изстрел вече ще бъде добър — обяви той с много по-голяма убеденост, отколкото чувстваше, и стреля, кръстосал суеверно пръстите на свободната си ръка. Камъкът отскочи и удари стената точно под върха ѝ, като разпръсна облак от парчета мазилка и унищожи всички застанали горе войници. Откъм обсадените трозелиго вече не се чуваха никакви злоради викове.

— Примряха от страх! — кресна Хертуг въодушевено. — Нападайте!

— Още не — търпеливо обясни Джейсън. — Ти не схващаш добре смисъла на обсадните оръдия. Ще им нанесем колкото можем повече поражения, преди да ги нападнем. Така ще спечелим предимство пред тях.

Той се прицели отново и следващият снаряд откърти парче от стената малко по-встрани.

— Ще сменяме и вида на мунициите, за да ги държим постоянно в напрежение — добави Джейсън.

Когато камъните сринаха почти цялата горна част на стената и започнаха да правят дупки в самата сграда, Джейсън вдигна малко мерника.

— Заредете от специалните снаряди — изкомандва той. Специалните снаряди представляваха парцалени топки, напоени в петрол, с напъхани в тях камъни за тежест и свързани с въже.

Когато поставиха снаряда на катапулта, Джейсън сам го подпали и изчака добре да се разгори, преди да го изстреля. Огненото кълбо прелетя във въздуха и падна върху сламения покрив на крепостта, от който мигом се разнесе пукане и дим.

— Ще опитаме с още няколко от тези — рече Джейсън, като доволно потриваше ръце.

Външната стена беше пробита на няколко места, две кули бяха срутени и по-голямата част от покрива гореше. Едва тогава отчаяните трозелиго направиха опит да отвърнат на удара. Джейсън го очакваше и пръв забеляза, че шлюзовете се отварят.

— Прекратете огъня — нареди той — и следете налягането! Лично ще убия онези, които оцелеят, ако оставите котела да избухне. — Сетне скочи в лодката с войниците, която го чакаше отстрани, и извика: — Към бойния кораб! — Лодката потегли, а в същия миг в нея се хвърли и Хертуг.

— Хертуг винаги е начело! — викна той и едва не обезглави едного от гребците, като размаха яростно сабята си.

— Нямам нищо против — каза Джейсън, — само внимавай с тази сабя и си наведи главата, когато започне стрелбата.

Когато Джейсън се добра до мостика на „Дредноут“, видя, че тромавият параход на трозелиго вече е преминал през шлюза и се

насочва към тях. Бе чувал какви ли не смразяващи кръвта описания на това страховито средство за унищожение и със задоволство видя, че е просто един доста разнебитен и неброниран плавателен съд, както и бе очаквал.

— Пълен напред! — викна той в рупора и сам пое руля. Разстоянието между двата кораба, насочени право един срещу друг, бързо се скъсяваше и копията, наречени джетило, заудряха по покритите с метални пластини стени на „Дредноут“, след което падаха във водата, без да нанесат никакви поражения. Видът на приближаващия малко тантурест и подобен на бръмбар „Дредноут“ явно притесни вражеския капитан; той, изглежда, си даде сметка, че при един сблъсък с тази скорост собственият му кораб доста ще пострада, защото внезапно го отклони встрани. Джейсън изви руля, за да го последва, и държеше носа насочен към противниковия съд.

— Дръжте се здраво, ще ударим! — извика той на своите, когато носът във форма на дракон мина покрай тях и зад борда се мернаха уплашени лица.

В следващия миг здраво укрепеният нос на „Дредноут“ с трясък се заби в корпуса на противниковия кораб, сетне рязко се закова на място.

— Дайте на заден ход, за да се освободим! — изкомандва Джейсън и силно завъртя руля.

Един войник, който бе скочил от другия кораб или бе съборен от борда, се стовари върху бронираната палуба на „Дредноут“. Надавайки бойни крясъци, Хертуг изпъзля от прозорчето на мостика и нападна зашеметения човек, като с един замах му преряза гърлото и след това ритна тялото му във водата. Откъм ударената страна на злополучния параход долетяха викове на ужас, тропот и съскане на изтичаща пара. Хертуг се втурна да подири безопасност на мостика, тъй като над главата му засвистяха стрели.

Гребният винт се завъртя лудешки, но и при пълен назад „Дредноут“ само потрепера, без изобщо да помръдне. Джейсън изруга полугласно и рязко завъртя руля докрай в обратната посока. Корабът се освободи и плавно се понесе назад.

— Видя ли как сразих нахалника, дръзнал да ни нападне? — с огромно самодоволство заяви Хертуг.

— Доста палава сабя имаш — съгласи се Джейсън. — Видя ли обаче аз как отворих пробойна в това старо корито? Аха! Ето че и котелът им гръмна — добави той, когато откъм вражеския кораб долетя мощен тътен, последван от облаци пара и пушек, а самият параход се разцепи на две и бързо започна да потъва. Додето Джейсън върна „Дредноут“ на изходната позиция, той съвсем изчезна под водата, а морският шлюз отново се затвори.

— Довършете оцелелите — нареди Хертуг, но Джейсън не му обърна никакво внимание.

— Долу има вода — съобщи един войник, като подаде глава през отвора на трюма. — Потънали сме до глезени.

— Някои от пазовете са се отворили при сблъсъка — каза му Джейсън. — Вие какво очаквахте? Нали затова инсталирах помпи и качих още десет роби на борда. Впрегнете ги да работят.

— Това е ден на триумфа! — възвести Хертуг, като гледаше щастливо кръвта по сабята си. — Как ли се разкайват ония прасета, че са нападнали крепостта ни!

— До довечера ще се разкайват още повече — увери го Джейсън. — Сега пристъпваме към последната фаза. Сигурен ли си, че хората ти знаят какво да правят?

— Аз лично им обясних многократно, освен това им раздадох листове, на които са написани твоите заповеди. Всички очакват сигнала. Кога да го дам?

— Много скоро. Иди горе на мостика и дръж ръката си готова на сирената, а аз ще дам още няколко изстрела.

Джейсън се прехвърли на шлепа и изпрати още няколко от специалните си запалителни бомби на покрива на крепостта, за да поддържа бушуващата огнена стихия. Последваха ги десетина от друг вид — кожени торби с големи колкото юмрук камъни, които при изстрела се разпръсваха и ликвидираха де що има неразумен враг, изложил се на показ. После отново дойде ред на тежките камъни, които доразрушиха стената. Колкото до шлюза, достатъчни бяха само четири попадения, за да нацепят на трески вратите му. Пътят беше открит. Джейсън размаха ръце и скочи в лодката. Сирената на „Дредноут“ изпищя три пъти и спрелите в очакване лодки на персоните тръгнаха напред в атака.

Тъй като нямаше на кого да се довери, че ще свърши работа както трябва, Джейсън бе не само главнокомандващ, но в същото време зареждач, артилерист, капитан на кораба и всичко останало. Краката му бяха отмалели да тича напред-назад. Дори изкачването на мостика вече представляваше усилие за него. Щом веднъж нападателите се озовяха вътре в крепостта, той можеше да си отдъхне и да ги остави да довършат акцията по свойствения им кръвожаден и твърде ефикасен начин. Той бе изпълнил ролята си: отслабил бе защитниците и бе избил немалко от тях; сега следваше ръкопашен бой, който щеше да доведе до окончателна победа.

По-малките съдове, задвижвани от ветрила и гребла, бяха преполовили пътя до разрушените стени, преди „Дредноут“ да успее да потегли, ала движещият се с пара боен кораб скоро ги настигна. Те се отдръпнаха да му направят път и той се насочи право към развалините на шлюза. Бронираният му нос съвсем довърши вратите, откачи ги от пантите и „Дредноут“ навлезе във вражеското пристанище. Дадоха на заден ход, но продължиха да напредват и едва когато се удариха в кея, спряха с мощно разтърсване. Зад тях настъпваха яростно крещящите персони, насреща им бяха защищаващите крепостта си трозелиго и само след миг между двете групи се разрази ожесточена битка. Телохранителите на Хертуг бяха в първите редици, готови да бранят с телата си своя водач, който се хвърли в атака.

Джейсън извади резервната си манерка с домашен алкохол и се подкрепи с една яка глътка. После си сипа в едно канче, от което да отпива по малко, и се настани на мостика да наблюдава сражението.

Още след първия сблъсък изходът от битката изобщо не подлежеше на съмнение. Защитниците бяха вече силно пострадали, не се равняваха по численост на персоните и духът им бе паднал. Можеха единствено да минат в отстъпление, когато персоните се втурнаха през отворения шлюз и порутените стени. Дворът вече се бе опразнил и битката се бе пренесла във вътрешността на крепостта; време бе за Джейсън да се заеме със следващата си задача.

Той пресуши остатъка от бренди в канчето, надяна малък щит на лявата си ръка и грабна утринната звезда, която вече бе доказала колко полезна може да бъде. Бе сигурен, че Иджале е някъде вътре, и трябваше да я намери, преди да е станала някоя нежелана злополука.

Чувствуваше се отговорен за момичето — ако не се беше появил, тя още щеше да си броди в крайбрежната пустиня сред тумбата от роби. За добро или лошо се бе озовала в тази ситуация заради него и той бе длъжен да я измъкне невредима. Побърза да излезе на брега.

Влажната слама на покрива бе угасила първоначалния пожар, преди той да нанесе по-нататъшни поражения на каменната постройка, но продължаваше да пуши и из коридорите се носеше силната миризма на изгоряло. В главното преддверие бе пълно с трупове и кръв; имаше и неколцина ранени. Джейсън с ритник отвори една врата, която водеше навътре в крепостта. В централната трапезария защитниците водеха последния си обречен бой, но той мина покрай тях, без да се спре, и се отправи към кухненските помещения. Тук бяха само робите, изпокрили се под масите, и главният готвач, който го нападна със сатър. Джейсън сръчно го обезоръжи с един замах на утринната звезда и го заплаши с мъчителна смърт, ако не му каже къде е Иджале. Стиснал ранената си ръка, готвачът с голяма охота се разприказва, но просто не знаеше нищо. Робите бяха тъй оглупели от уплаха, че нямаше смисъл да се обръща към тях. Джейсън продължи напред.

Силната врява и непрестанният тропот го насочиха към последната по-оживена схватка в едно помещение, което вероятно бе главната зала. Беше осветено от високи прозорци и украсено с флагове и вимпели. Вътре цареше пълен безпорядък от сражаващи се войници и окървавени тела на убити и ранени. Дъжд от арбалетни стрели от другия край на залата принуди нападателите да вдигнат високо щитовете си.

Помещението бе преградено от редица въоръжени мъже с щитове, а зад тях се виждаше групичка хора, облечени в по-ярки и пищно украсени със скъпоценни камъни дрехи. Без съмнение това бяха членовете на самото благородно семейство Трозелиго. Бяха застанали върху подиума за хранене, сега разчистен от всякакви мебели, и надничаха над главите на сражаващите се мъже. Един от тях зърна Джейсън още с влизането му, посочи го със сабята си и бързо взе да обяснява нещо на останалите. Всички насочиха вниманието си към него и редицата пред тях се разкъса.

Джейсън видя, че и Иджале е там, цялата окована в тежки вериги, а един от мъжете бе опрял сабята си в гърдите ѝ. Те му помахаха, за да привлекат вниманието му към тази картина, и ясно му

дадоха да разбере намеренията им: не нападай или тя ще умре. Нямаха представа какво означава тя за него и дали изобщо означава нещо, но явно го подозираха в някаква привързаност към момичето. Тъй и тъй ги заплашваше сеч, струваше си да опитат всеки отчаян ход.

Реакцията на Джейсън бе буйна ярост, която мигом го накара да се хвърли напред. С разума си разбираше, че сега не може да има компромис и че всеки опит да убеждава Хертуг или настървените персони неизбежно ще доведе до смъртта на Иджале. Затова той трябваше да стигне до нея!

Изскочи иззад гърбовете на войниците трозелиго, разбута ги и се устреми към бронираните телохранители. Една стрела мина на косъм край него, но той дори не я забеляза. Неочакваното му нападение стъписа редицата и я накара да отстъпи назад за миг, а през това време размаханата утринна звезда си намери пролука между два щита и се стовари право върху едно лице с шлем. Джейсън пък посрещна удара от нечия сабя с щита си, удари с все сила нападателя си и го повали на земята. Веднъж пробил редицата, той продължи напред, додето персоните се втурнаха срещу охраната, възползвайки се от самоубийствената атака на Джейсън.

На подиума сред малката група имаше още един човек, когото Джейсън не бе белязал отначало. Това бе Мика, предателят. Стоеше редом с Иджале, която щеше да загине, защото нямаше начин Джейсън да стигне навреме до нея. Сабята вече се спускаше да я посече.

За части от секундата Джейсън видя как Мика пристъпи към мъжа, замахнал със сабята, блъсна го силно в раменете и го събори на пода. Джейсън се оказа нападнат от всички страни и отчаяно се хвърли в бой да брани живота си.

Нямаше никакви изгледи за успех — пет или шест срещу един, при това враговете му бяха тежковъоръжени и готови на всичко. Ала той не трябваше да ги побеждава, само да ги задържи няколко секунди, додето неговите хора му дойдеха на помощ. Бяха съвсем близо зад гърба му; чуваше тържествуващите им викове — редицата от защитници оредяваше. Джейсън отби удар на сабя с щита си, ритна друг нападател настрани, а трети повали с утринната звезда.

Ала те бяха твърде много. И всичките насочени срещу него, заобикалящи го отвсякъде. Отхвърли двама настрани, после се обърна

да се разправи с другите зад себе си. Ето... старецът, водачът на тези хора, с пламнали от гняв очи, с дълга сабя в ръце... замахва...

— Умри, демон! Умри, разрушител! — викна пискливо старият трозелиго и се хвърли напред.

Дългото хладно острие се опря в тялото на Джейсън точно над колана, прониза го с раздираща болка и се показа откъм гърба му.

16.

Усещаше болка, но не непоносима. Онова, което не можеше да понесе, бе мисълта, че умира. Старецът го бе убил. Всичко беше свършено. Почти без никаква злоба Джейсън бе го блъснал с щита си и той отхвъркна назад. А сабята остана в тялото му — тънка, блестяща и смъртоносна.

— Остави я — с дрезгав глас рече Джейсън на Иджале, която посегна с окованите си ръце да я издърпа, а очите ѝ бяха потъмнели от ужас.

Битката беше свършила и през пелената от болка, замъглила очите му, Джейсън видя надвесения над него Хертуг и прочете в погледа му, че е разпознал близката смърт.

— Превръзки — изрече Джейсън колкото можа ясно. — Нека бъдат готови, за да ги притиснат към раните, когато измъкнат сабята.

Силните ръце на войниците го вдигнаха, превръзките бяха приготвени. Хертуг застана пред Джейсън, а той само кимна и затвори очи. Болката отново го прониза. Спуснаха го на килима, разкъсаха дрехите му, а бликналата кръв притиснаха с готовите превръзки.

Докато губеше съзнание, благодарен, че настъпва облекчение на страданията му, се запита защо ли продължава да се бори. Защо трябваше да продължи болката си? Можеше просто да си умре тук, на светлинни години от антибиотиците и антисептичните средства, с промушеното през вътрешностите му острие на унищожението. Просто можеше да си умре...

Джейсън с мъка се върна в съзнание само колкото да види как Иджале, надвесена над него с игла и конец, зашива раната на корема му. Светлината отново изчезна. Следващия път, когато отвори очи, бе в собствената си спалня и през счупените прозорци струяха слънчеви лъчи. Нещо спираше светлината и той усети как му наквасват най-напред челото и бузите, а после устните. Това му припомни колко е пресъхнало гърлото му и колко е силна болката.

— Вода... — прошепна и се изненада от немощния си глас.

— Казаха ми, че не бива да пиеш... Раната ти е в корема — едва размърда побелели устни Иджале.

— Едва ли има значение... — простена той и отново съзнанието за надвисналата смърт му донесе по-голямо страдание, отколкото раната.

До Иджале се появи Хертуг със също тъй изопнато и тревожно лице като нейното и му подаде една кутийка.

— Скиуло ти намериха това, едни корени, беде, които умъртвяват болката. Трябва да дъвчеш от тях, но без да прекаляваш, защото в голямо количество са опасни.

„Не и за мен — каза си Джейсън, като се насили да раздвижи челюсти и да сдъвче сухия пращен корен. — Болкоуспокояващо, наркотик, към който се привиква... Само че аз имам твърде малко време, за да се пристрастя към лошия навик.“

Какъвто и да бе по произход наркотикът, подейства много бързо и Джейсън бе благодарен. Болката се стопи, както и жаждата му и макар да усещаше главата си малко олекнала, вече не бе така изтощен.

— Как мина битката? — попита той Хертуг, който стоеше край него със скръстени ръце, смръщен на несправедливата съдба.

— Победата е наша. Единствените оцелели трозелиго вече са наши роби. Кланът им престана да съществува. Някои войници избягаха, но те не влизат в сметката. Завладяхме крепостта им и най-тайните им работилници, където строят своите мотори. Ако можеше да зърнеш машините им...

Осъзнал, че Джейсън не само няма да види машините им, но и надали ще види нещо друго от белия свят, той отново се смръщи.

— Не се умърлушвай така — каза му Джейсън. — След като победи едно от племената, все едно си ги победил всичките. От другите кланове никой не е толкова силен, че да ти устои. Продължавай да действаш, преди да са успели да се обединят. Най-напред се разправи с най-враждебно настроените. Ако е възможно, опитайте се да не избивате всичките им техници. След като ги победите, ще имате нужда от някого, който да ви обясни тайните им. Действаш ли светкавично, до зимата ще владееш цяла Апсала.

— Ще ти устройм най-разкошното погребение, каквото Апсала е виждала досега — възкликна разчувствано Хертуг.

— Сигурен съм в това. Не жали средства.

— Ще има пирове и молитви, а останките ти ще превърнем в пепел в електрическата пещ в прослава на великия бог Електро.

— Нищо не би ме направило по-щастлив.

— А след това ще те отнесат до морето начело на величествена погребална процесия, в която ще участват всичките ни кораби, тъй че на връщане да можем да нападнем мастрегуло и да ги сварим неподготвени.

— Така вече те разбирам, Хертуг. За миг се уплаших, че ставаш прекалено сантиментален.

На вратата се чу шум и тропот и когато Джейсън бавно обърна глава, видя група роби да внасят в стаята купчина кабели с дебела изолация, последвани от други, които тътреха сандъци с електрическо оборудване. Най-отзад се зададе надзирателят на робите, подкарал с камшик пред себе си пребития и окован Мика. Блъсна го в ъгъла, където той се строполи безсилен.

— Щях да убия предателя — рече Хертуг, — но си помислих колко хубаво би било сам да го убиеш с мъчения. Сигурно ще ти достави удоволствие. Скоро пещта ще се загрее и можеш да го печеш парче по парче и да го изпратиш като жертвоприношение на Електро, за да подготвиш собственото си пристигане при него.

— Много мило от твоя страна — благодари му Джейсън, като погледна изтерзания Мика. — Нека го приковат към стената и после да ни оставят сами, за да изобретя най-изтънчените и ужасни мъчения за него.

— Ще постъпя както искаш. Но трябва да ми разрешиш да наблюдавам церемонията. Винаги са ме интересували новостите в мъченията.

— Вярвам ти, Хертуг.

Те си тръгнаха и Джейсън видя Иджале да бодне Мика с кухненския нож.

— Не прави така — спря я Джейсън. — Никакъв смисъл няма.

Тя послушно остави ножа и взе гъбата, за да изтрие лицето на Джейсън — беше изранено, а едното му око се бе затворило от оток.

— Би ли ми отговорил — попита Джейсън — какво точно искаше да постигнеш, като ни предаде и помогна на трозелиго да се опитат да ме отвлекат?

— Макар и да ме изтезаваш, устата ми ще остане завинаги затворена.

— Недей да бъдеш още по-голям идиот, отколкото си обикновено. Никой няма да те изтезава. Просто се чудя какво се мътеше в главата ти този път, та направи това изпълнение.

— Постъпих така, както сметнах за правилно — отвърна Мика упорито.

— Ти винаги постъпваш, както смяташ за правилно. Само че обикновено смяташ погрешно. Не ти ли харесваше отношението ми към теб?

— В постъпката ми нямаше нищо лично. Тя беше за доброто на изстрадалото човечество.

— А на мен ми се струва, че си го направил заради възнаграждението, за да получиш висок пост и защото си ми бил ядосан — жилна го Джейсън, познавайки слабото му място.

— Не! Никога! Ако искаш да знаеш... направих го, за да предотвратя войната...

— Какво по-точно искаш да кажеш с това?

Мика се смръщи и зае позата на велик съдник, малко смешна при жалкия му вид и посинялото му око. Той задрънка с веригите си и обвинително насочи пръст към Джейсън.

— Замаян от пиянство, един ден ти ми призна престъплението си и сподели плановете си да подпалиш братоубийствена война сред тези невинни хорица, да ги обречеш на ужасно клане и после да наденеш около вратовете им хомота на деспотизма. Тогава разбрах какво трябва да направя. Ти трябваше да бъдеш спрян. Насилих се да държа устата си затворена, за да не изтърва някоя дума, с която да разкрия мислите си, защото аз знаех начина да постигна целта си. Към мен се бе обърнал един човек, нает от трозелиго — клан на честни труженици, които искаха да те отнемат от персоните, давайки ти добро възнаграждение. Първия път не му отговорих нищо, защото всеки план, целящ освобождението ни, щеше да означава насилие и загуба на човешки живот, а не исках да допускам това, дори отказът ми да означаваше, че трябва да си остана с оковите. Но после, като научих за кръвожадните ти намерения, попитах съвестта си и избрах как да постъпя. Щяха всички да ни отведат оттук при трозелиго. Те обещаха

да не ти сторят нищо лошо, макар че щяха да те държат като затворник. И войната щеше да бъде избегната.

— Ти си кръгъл глупак — безстрастно заключи Джейсън.

Мика цял пламна.

— Мнението ти за мен не ме интересува. Ако можех, отново бих постъпил по същия начин.

— Макар и да знаеш вече, че бандата, на която ме продаде, с нищо не е по-добра от тази тук? Не помниш ли, че ти спря един от тях да не убие Иджале? Предполагам, че трябва да съм ти благодарен за това, макар че тя се озова там тъкмо по твоя вина.

— Не са ми нужни твоите благодарности. Напрежението на момента ги накара да я заплашат. Не ги обвинявам...

— Тъй или иначе, вече е все едно. Войната свърши. Те изгубиха и моите планове за индустриална революция ще се осъществят безпрепятствено, дори и без личния ми надзор. Горедолу единственото, което ти успя да постигнеш, е моята смърт, а това ми е много трудно да ти простя.

— Що за лудост...

— Лудост ли, тесногърд глупако?! — Джейсън се надигна на лакът, но веднага трябваше да легне отново, защото дори през упойката на силното лекарство го прониза рязка болка. — Да не мислиш, че лежа тук просто защото съм уморен? Твоите интриги и заговори за отвлечане ме отведоха къде-къде по-далеч, отколкото бях възнамерявал да стигна — накрая ме набучиха на дълга, остра и мръсна сабя. Посечен съм като прасе.

— Не разбирам какво ми казваш.

— Тогава си много тъп. Промушен съм през цялото тяло. Познанията ми по анатомия не са особено добри, но смея да твърдя, че не е засегнат никой жизненоважен орган. Ако беше пробит черният ми дроб или някой голям кръвоносен съд, сега нямаше да разговарям с теб. Ала след като острието мина през целия ми стомах, няма начин да не е срязало червата, перитонеума и да не е вкарало вътре пълчища от гладни бактерии. В случай че не си чел наскоро справочника за първа помощ, онова, което следва сега, е инфекция, наречена перитонит, която при ниската медицинска култура на тази планета е стопроцентово фатална.

Това най-сетне запуши устата на Мика, но не ободри особено Джейсън и той затвори очи, за да си поотдъхне. Когато ги отвори отново, беше тъмно и той дряма на пресекулки до зори, когато събуди Иджале, за да му донесе купичката с корените беде. Тя избърса челото му и той забеляза изражението на лицето ѝ.

— Значи не е станало по-горещо — промълви той. — Имам треска.

— Ти пострада заради мен — простена Иджале и се разплака.

— Глупости! — отвърна ѝ Джейсън. — Както и да умра, все ще бъде самоубийство, това съм си го подготвил отдавна. На родната ми планета хората живеят дълъг-дълъг живот сред слънце и ненарушим мир. Но аз реших да я напусна, тъй като предпочетох краткия, но съдържателен живот пред дългия и празния. А сега дай ми да сдъвча един от тези корени, защото ми се ще да забравя бедите си.

Наркотикът беше силен, а инфекцията — дълбока. Джейсън ту потъваше в червеникавата мъгла на беде, ту изплуваше от нея, за да разбере, че нищо не се е променило. Иджале все така бдеше до него, а Мика седеше окован в съседния ъгъл. Джейсън се питаше какво ли ще стане с Мика след неговата смърт, и тази мисъл го тревожеше.

Тъкмо в едно от тези мрачни състояния на възврънато съзнание чу звука — бръмчене, което наруши тишината отвън и след това затихна. Надигна се на лакти, без да обръща внимание на болката, и извика:

— Иджале, къде си? Ела тук!

Тя изтича от другата стая и той изведнъж осъзна, че отвън долитат викове; чуваха се и в двора, и край канала. Нима наистина ги беше чул? Или беше някаква халюцинация от треската? Иджале се мъчеше да го накара да легне, но той я отблъсна и извика на Мика:

— Чу ли нещо преди минута? Чу ли го?

— Бях заспал... Но ми се стори, че чух...

— Какво?!

— Силно бръмчене... то ме събуди. Приличаше на... но това е невъзможно...

— Невъзможно? Защо да е невъзможно? Това беше ракетен двигател, нали? Тук, на тая примитивна планета!

— Но тук няма ракети.

— Сега вече има, идиот такъв! Защо мислиш, че построи радиопредавателя си във форма на молитвено колело? — Внезапно му хрумна нещо и той се напъна да задейства помътения си и трескав мозък.

— Иджале — извика той, като взе да рови под възглавницата за скритата там кесия. — Вземи тези пари... всичките... Отнеси ги в Храма на Електро и ги дай на свещениците. Не позволявай на никого да те спре, защото това е най-важната задача от всички, които си изпълнявала в живота си. Вероятно са престанали да въртят диска и са излезли вън да видят светещото чудо. Ракетата никога няма да намери точното място без насочващия лъч, а ако се приземи другаде в Апсала, може да има неприятности. Кажим им да го въртят и да не престават, защото на път за тук е космически кораб на боговете и сега са им нужни всичките молитви, които могат да отправят.

Тя изтича навън, а Джейсън се отпусна назад, дишайки ускорено. Наистина ли бе пристигнал кораб, уловил неговите сигнали Ес-О-Ес? Дали щяха да имат лекар или медицинска машина, които да могат да го излекуват в тоя напреднал стадий на инфекция? Нямахше начин да не е така. Всеки кораб носеше медицинско оборудване на борда си. За пръв път, откакто бе ранен, си позволи да повярва, че има някаква надежда да оцелее, и затисналото го мрачно отчаяние се попривдигна. Успя дори да се усмихне на Мика.

— Драги ми Мика, имам чувството, че сме изяли последната си порция крено. Смяташ ли, че ще можеш да понесеш тази загуба?

— Ще бъда принуден да те предам — с цялата сериозност заяви Мика. — Твоите престъпления са твърде тежки, за да бъдат прикрити. Не мога да постъпя иначе. Трябва да кажа на капитана да уведоми полицията...

— Как е могъл човек с твоята настройка на мислене да остане жив толкова дълго? — студено попита Джейсън. — Какво мислиш, че ми пречи да те убия още сега и да те заровя, тъй че да не можеш да ми отправяш никакви обвинения?

— Едва ли ще постъпиш така. Ти не си лишен от известно чувство на чест.

— Известно чувство на чест! Най-после една похвала от теб. Възможно ли е да има и някоя гънчица в гладкия ти и твърд като камък мозък?

Преди Мика да успее да отговори, отново се чу ревът на ракетния двигател и този път не затихна като преди, а напротив, още повече се усили, стана оглушителен и една сянка закри слънцето.

— Химическа ракета! — викна Джейсън през силния шум. — Капсула на космически кораб... Търси местонахождението на моето искрово радио. Тук не може да има никаква случайност!

В този момент в стаята се втурна Иджале и се хвърли на леглото на Джейсън.

— Свещениците избягаха — задъхано изрече тя. — Огромен звяр, издишващ огън, се спуска, за да ни изстреби всички!

Внезапно гласът ѝ прерасна в писък, когато ревът в двора отвън престана.

— Приземи се благополучно — въздъхна с облекчение Джейсън, сетне посочи към работната си маса. — Подай ми хартия и молив, Иджале. Ще напиша бележка, а ти трябва да я занесеш при кораба, който се приземи.

Тя се отдръпна рязко и затрепера.

— Не бива да се боиш, Иджале. Това е просто кораб, подобен на другите, в които си се качвала, само че е направен да плава във въздуха, вместо във вода. Вътре има хора, които няма да ти сторят нищо лошо. Излез и им покажи тази бележка, после ги доведи тук.

— Страх ме е...

— Няма защо. Нищо страшно няма в тази работа. Хората от кораба ще ми помогнат и е възможно да оздравея.

— Тогава ще отида — простичко рече тя, като се изправи и все още трепереща тръгна към вратата.

Джейсън я наблюдаваше как излиза.

— Има моменти, Мика — промълви той, — когато, стига да не гледам теб, се гордея с човешката раса.

Минутите се затъркаляха бавно, а Джейсън несъзнателно дърпаше завивките и ги усукваше между пръстите си, питайки се какво ли става навън в двора. Стресна се при внезапното подрънкване на метал, последвано от серия експлозии. Нима глупаците атакуваха кораба? Немощно се напъна да стане и изруга ядно собственото си безсилие. Можеше само да лежи тук и да чака, а съдбата му беше в ръцете на други.

Прозвучаха още експлозии, този път, вътре в сградата, последвани от викове и силен писък. По коридора се чу тропот на тичащи крака и в стаята забързана влезе Иджале, последвана от Мета с все още димящ бластер в ръка.

— Пиръс е далеч оттук — промълви Джейсън, като оглеждаше тревожното ѝ красиво лице и познатото гъвкаво и силно тяло под металния костюм. — Ала никой друг не бих желал по-силно да видя да влиза през тази врата...

— Ти си ранен!

Тя бързо изтича до него и коленичи от другата страна на леглото, за да може да държи под око вратата. Когато хвана ръката му, очите ѝ се разшириха от силната суха треска, която го изгаряше. Не каза нищо, а откопча медицинската чантичка, закачена на колана ѝ, и допря до ръката му анализиращия датчик. Той зацъка енергично и миг по-късно го инжектира, а после му направи още три инжекции в бърза последователност. Побръмча още малко, ваксинира го и накрая на дисплея светна надпис „Лечението приключено“.

Мета, която внимателно следеше цялата процедура, се наведе и го целуна по напуканите устни, а един от златистите ѝ кичури го погъделичка по бузата. Тя беше жена, ала пирийска жена и го целуваше с отворени очи и без да се отдръпне, дори изпрати един изстрел с бластера към рамката на вратата, който накара прииждащите войници да отскочат назад в коридора.

— Не ги застрелвай — рече Джейсън, когато тя с неохота се отдръпна от него. — Те са ми нещо като приятели.

— Не и мои приятели. Веднага щом излязох от капсулата, започнаха да ме обстрелват с някакви древни оръжия, но се справих с тях. Стреляха дори по момичето, което ми донесе твоята бележка, додето не съборих една стена. По-добре ли си?

— Нито добре, нито зле, просто съм замаян от инжекциите ти. Но хайде по-добре да отидем на кораба. Ще проверя дали мога да ходя.

Той спусна краката си на пода, но веднага се строполи ничком. Мета го издърпа отново на леглото и грижливо го зави.

— Трябва да останеш тук, докато се посъвземеш. Още си много болен, за да се движиш.

— Остана ли, ще се разболея още повече. Веднага щом Хертуг, местният началник, разбере, че се каня да си тръгна оттук, ще направи

всичко възможно, за да ме задържи, без да го интересува колко от хората си ще загуби при този опит. Трябва да изчезваме, преди злюбеният му, дребнав ум да е стигнал до този извод.

Мета се озърна, погледът ѝ се плъзна върху Иджале — тя се бе сгушила в ъгъла и я наблюдаваше с широко отворени очи, сякаш бе част от мебелировката, сетне се спря на Мика.

— Това същество, което е приковано до стената, опасно ли е? — попита тя.

— На моменти става и опасен. Човек трябва непрестанно да го държи под око. Той именно ме отвлеche от Пиръс.

Мета бръкна в торбичка, закачена на колана ѝ, и подаде резервния си бластер на Джейсън.

— Ето ти оръжие. Сигурно държиш лично да го убиеш.

— Виждаш ли, Мика — рече Джейсън, като се радваше на познатата тежест на бластера в ръката си, — всички искат да те убия. Какво е това у тебе, което кара всички да те ненавиждат?

— Не ме е страх да умра — заяви Мика, като вдигна глава и изправи рамене, ала при все това не изглеждаше никак внушителен с рядката си сива брада и окован във веригите.

— А е редно да те е страх — отвърна Джейсън и отпусна бластера. — Удивително е, че човек с твоята слабост към погрешните решения е изкарал толкова дълго на белия свят. — Обърна се към Мета. — Засега се наситих на убийства. На тази планета това е едно постоянно занимание. При това ще ни е нужен да ме свали долу, сам няма да се справя, а не разполагаме с по-подходящ кандидат да мъкне носилката.

Без приказки Мета се обърна към Мика и стреля към него с бластера си. Той се сви и закри с ръце очите си, а миг след това остана стъписан, че е още жив. С изстрела си Мета просто го бе освободила от веригите му. Тя се приближи до него, грациозна като тигрица, и тикна в корема му все още димящото дуло на бластера.

— Джейсън не иска да те убивам — измърка тя и още повече го притисна с бластера. — Но аз не винаги правя, каквото той ми каже. Ако искаш да поживееш още малко, ще ме слушаш и ще изпълняваш. Сега ще помогнеш да занесем Джейсън до ракетата. Опиташ ли се да създаваш неприятности, мъртъв си. Ясно ли е?

Мика отвори уста да възрази или може би да произнесе някоя от речите си, но леденият и решителен тон на момичето го възпря. Той само кимна и се обърна към масата.

Иджале се бе свила край леглото на Джейсън и го стискаше здраво за ръката. Не бе разбрала и дума от чуждоземния език, на който си говореха.

— Какво става, Джейсън? — умолително промълви тя. — Какво беше лъскавото нещо, дето бодна ръката ти? Тази, новата, те целуна и сигурно тя е твоята жена, но ти си силен и можеш да имаш две жени. Не ме оставяй.

— Кое е момичето? — сухо попита Мета.

— Една от местните, робиня, която ми помогна — отвърна Джейсън с престорено безгрижие. — Ако я оставим тук, ще я убият. Тя ще дойде с нас...

— Не смятам, че е разумно — присви очи Мета, готова отново да извади бластера от кобура си. Влюбената пирийка си остава жена, но си остава и пирийка, а това е едно ужасно опасно съчетание. За щастие изскърцването на вратата отклони вниманието ѝ и тя изстреля два изстрела нагам, преди Джейсън да успее да я спре.

— Почакай, това е Хертуг... Разпознах стъпките му, когато се втурна да подири прикритие.

От коридора се чу уплашен изтънъл глас:

— Не знаехме, че тя ти е приятелка, Джейсън. Някои твърде изпълнителни войници побързаха да стрелят. Наредих да бъдат наказани. Нали сме приятели, Джейсън. Кажете на онази от кораба да не гърми повече, за да мога да вляза и да поприказвам с теб.

— Не разбирам думите му — обади се Мега, — но гласът му никак не ми харесва.

— Инстинктите ти не те лъжат, скъпа — увери я Джейсън. — Никой не би могъл да бъде по-двуличен от него, дори и на тила си да имаше очи, нос и уста.

Джейсън се засмя и осъзна, че главата му съвсем се е размътила от всички поети лекарства и от токсините. Трудно му бе да разсъждава трезво, но се налагаше да си даде тоя труд. Все още не бяха въвн от опасност и колкото и добър боец да бе Мета, не можеше да очаква от нея да победи цяла армия.

— Влизай, Хертуг — извика той. — Никой нищо няма да ти стори, стават такива грешки. — После се обърна към Мета: — Не стреляй, но бъди нащрек. Ще се опитам да го уговоря да не ни създава спънки, но не гарантирам, че ще успея, затова бъди готова за всичко.

Хертуг хвърли бърз поглед през вратата и отново се скри. Найсетне събра остатъците от куража си и наближи колебливо.

— Хубаво оръжие има твоята приятелка, Джейсън. Кажи ѝ, че сме готови да разменим няколко роби срещу него. Пет ще ѝ дадем, това е добра сделка.

— Седем да бъдат.

— Съгласен съм. Нека го даде.

— Точно това не. То ѝ е стар семеен спомен и тя не желае да се раздели с него. Но има същото на кораба, с който пристигна. Ще идем да вземем него.

Мика бе приключил с разглобяването на масата и постави плота ѝ до леглото на Джейсън. После двамата с Мета внимателно положиха Джейсън върху него.

Хертуг изтри носа си с опакото на дланта, додето зорко въртеше червените си очички.

— На кораба сигурно има неща, от които можеш да оздравееш — отбеляза той, показвайки повече интелигентност, отколкото Джейсън беше допускал у него. — Тогава няма да умреш и ще си заминеш с небесния кораб, така ли?

Джейсън изстена и с вид на агонизиращ се вкопчи в импровизираната носилка.

— Аз умирам, Хертуг! Ще отнесат праха ми на кораба, който всъщност е космическа катафалка, и ще го разпръснат сред звездите...

Хертуг хукна към вратата, но Мета го застигна още в същата секунда, изви едната му ръка зад гърба, додето той запищя от болка, и го ръгна с бластера си в бърбеците.

— Какъв е планът ти, Джейсън? — попита тя спокойно.

— Нека Мика хване носилката отпред, а Хертуг и Иджале да я държат отзад. Ти пази стария хитрец отзад с оръжието и ако имаме късмет, може и да се измъкнем невредими.

Тръгнаха в този ред бавно и предпазливо. Останалите без водач персони не можеха да решат какво да предприемат; виковете на Хертуг само ги бяха накарали да се засуетят като пилета в кълчища, а

изстрелите на Джейсън съвсем ги объркаха — той откъртваше цели парчета от стените и разбиваше прозорците. Слизането по стълбите и минаването през двора му доставиха удоволствие; забавляваше се, като отправяше изстрели по всяка мернала се глава. До ракетата стигнаха без произшествия.

— Сега идва трудната част — каза Джейсън и прегърна през врата Иджале, а другата си ръка обви около шията на Мика и отпусна тежестта си върху него. Не можеше да ходи сам, но те щяха да го качат на борда. — Застани на вратата, Мета, и дръж здраво стария мошеник. Бъди готова за всичко, защото на тая планета понятието лоялност не е познато и ако трябва да убият Хертуг, подчинените му не биха се поколебали и за миг.

— Логично — съгласи се Мета. — В края на краищата война е.

— Да, не се и съмнявам, че така би отсъдил човек от Пиръс. Бъди готова. Аз ще загрея двигателите и щом реша, че можем да излетим, ще дам сигнал със сирената. Блъсни долу Хертуг, затвори люка и тичай бързо към контролния пулт. Аз едва ли ще се справя с операциите по излитането. Разбра ли ме?

— Напълно. Върви, губим време.

Джейсън се отпусна тежко на мястото на втория пилот и с възможно най-голяма бързина задейства цикъла за излитане. Тъкмо когато понечи да натисне бутона на сирената, се раздаде мощен трясък и целият кораб се разклати. За секунда изглеждаше, че ще се преобърне. Ала после бавно се изправи и Джейсън задейства алармата. Писъкът й още не бе замлъкнал, а Мета вече седеше в пилотското кресло и малката ракета се отправяше към небето.

— В тоя примитивен свят били по-напреднали, отколкото предполагам — сподели тя веднага щом отмина първият шок от ускорението. — В една от сградите имаше някаква грамадна грозна машина, която ненадейно взе да пуши и запрати едър камък, който едва не отнесе перката на левия борд. Успях да разбия чудовището, но онзи, когото наричаш Хертуг, избяга.

— В някои отношения те са доста напреднали — промълви Джейсън, почувствал се твърде изнемощял, за да признае, че едва не са срещнали гибелта си от собственото му изобретение.

17.

Мета сръчно насочи капсулата и без никакви затруднения навлязоха в отворения люк на пирийския космически кораб, който се движеше в орбита извън атмосферата. Състоянието на безтегловност облекчи болката на Джейсън и той можа да се погрижи изпадналата в ужас Иджале да бъде привързана към креслото за преодоляване на ускорението, но след това припадна. Още преди да е успял сам да заеме съседното кресло, загуби съзнание с щастлива усмивка на уста; манияците робовладелци бяха останали далеч назад.

Когато дойде на себе си, болката и неприятните усещания бяха силно намалели, а температурата му бе спаднала. И макар да чувстваше силна слабост, успя да се добере до кабината за управление. Мета залагаше новия курс в компютъра.

— Храна! — изграчи Джейсън и се хвана за гърлото. — Тялото ми толкова се е изтощило в усилията си да ремонтира повредите, че съм изгладнял като вълк.

Мета безмълвно му подаде туба с концентрирана храна, като дори с този прост жест успя да му внуши, че е сърдита за нещо. Додето изстискваше тубата в устата си, той зърна Иджале сгушена в отсрещния ъгъл на кабината, по-точно сгушена, доколкото ѝ го позволяваше състоянието на безтегловност.

— Ех че беше вкусно! — възкликна Джейсън с малко пресилена веселост. — Сама ли управляваш този кораб, Мета?

— Естествено, че сама. — Това му прозвуча по-скоро като „Ама че си глупак!“ — Позволиха ми да взема кораба, но не можеха да си позволят да пуснат някого да ме придружи.

— Как ме откри? — попита я, като се опитваше да налучка тема, която да я предразположи.

— Много ясно как! Диспечерът на аеродрума забелязал отличителните знаци на кораба, с който си заминал, и Кърк установи, че е от Касилия. Отидох до Касилия и поразузнах там. Идентифицираха кораба, но нямаха никакви сведения да се е завърнал.

Отново се върнах на Пиръс и анализирайки курса на касилския кораб, се убедих, че може да се е приземил на една от трите планети по пътя си. На две от тях има висока организация с модерни космодруми и усъвършенствано космическо оборудване, тъй че нямаше как да не знаят дали търсеният от мен кораб се е приземил там. Не беше. Стана ясно, че е кацнал на третата — планетата, която току-що напуснахме. Веднага щом навлязох в атмосферата, улових позивните сигнали за помощ и побързах да пристигна. Какво се каниш да правиш с тая жена?

Последните думи бяха изречени с леден тон. Иджале още повече се сгуши, не защото разбра за какво говорят, а просто защото се бе вкаменила от страх.

— Още не съм мислил по този въпрос.

— В живота ти има място само за една жена, Джейсън. И това съм аз. Ще убия всяка, която си въобрази нещо друго.

Нямаше никакво съмнение, че не се шегува. И ако искаше да запази живота на Иджале, трябваше да я изолира надалеч от смъртоносната заплаха на пирийската женска ревност. Джейсън трескаво взе да разсъждава.

— Ще спрем на първата планета с цивилизован живот и ще я оставим. Имам достатъчно пари, за да ѝ направя вноска в банка, която ще ѝ стигне за дълги години напред. Ще уредя така, че да ѝ бъде изплащана периодично по малко, та дори да я измамат, все да ѝ остане нещо. Няма защо да се тревожа за нея. Щом можеше да живее сред събирачите на крено, при всяко положение ще се оправи в един уреден свят.

Отсега си представяше протестите на Иджале, когато ѝ съобщеше решението си, но го правеше, за да спаси живота ѝ.

— Аз ще се погрижа за нея и ще я поведе по пътя на истинската праведност — обади се познат глас от вратата. Там стоеше Мика с разбъркана брада и блеснали очи.

— Чудесна идея! — възторжено се съгласи Джейсън. Обърна се към Иджале и ѝ заговори на нейния език: — Чу ли това? Мика ще те заведе у дома си и ще се погрижи за теб. Ще ти оставя пари, които да покриват всичките ти нужди. Той ще ти обясни как да се оправяш с парите. Искам да го слушаш внимателно, а после да правиш точно обратното. Трябва да ми обещаеш, че ще изпълниш това и никога няма

да нарушаваш думата си. По този начин, дори и да допуснеш някои малки грешки, общо взето, нещата ще вървят много гладко.

— Не мога да те оставя! Взemi me със себе си! Ще бъда винаги твоя робиня! — изплака тя.

— Какво казва тая? — изръмжа Мета, схванала донякъде смисъла.

— Ти си зъл, Джейсън! — обяви Мика, отново възприел привичния си тон. — Тя ще ти се подчини, знам го и колкото и да се старая, винаги ще прави, както ти си й казал.

— Искрено се надявам да е така — изрече с жар Джейсън. — Щуравите ти идеи могат да донесат удоволствие само на антилогично създаване като теб. Ние, останалите, сме по-щастливи, когато отстъпваме под напора на обстоятелствата и извличаме удоволствията си от реалния живот наоколо.

— Както ти казах, ти си въплъщение на злото и няма да се отървеш от наказание. — Мика измъкна зад гърба си пистолета, който бе открил в кораба, и го насочи към Джейсън. — Аз поемам командването на този кораб. Погрижи се да накараш двете жени да се отстранят, за да не пострадат. Сетне ще опътуваме за Касилия, където ще се проведе процесът срещу теб.

Мета седеше с гръб към Мика на креслото пред контролния пулт и държеше в ръце навигационния дневник. Тя бавно вдигна глава към Джейсън и му се усмихна.

— А ти каза, че не искаш да бъде убит.

— Все още не искам, но пък и нямам никакво намерение да ходя на Касилия — подхвърли Джейсън и й се усмихна в отговор.

Въздъхна щастливо, а зад гърба му внезапно се раздаде тропот на крака. Нямаше никакви изстрели, но прозвуча дрезгав вик — едно остро изпукване му даде да разбере, че Мика е изгубил последния си спор.

Източник: <http://bezmonitor.com> (през <http://sfbg.us>)

Издание:

Хари Харисън. Свят на смъртта II

Роман

Издателска къща „Галактика“ — Варна, 1992

Библиотека „Галактика“, №113

Преведе от английски: Надя Баева

Редактор: Димитричка Железарова

Художник: Деян Веков

Художествен редактор: Боян Янев

Коректор: Тошка Начева

Американска, първо издание

Излязла от печат месец декември 1992 г.

Формат 70/100/32. Изд. №2403

Печатни коли 13,75. Цена 13,50 лева

ISBN — 954-418-039-7

Издателска къща „Галактика“ — Варна

ДФ „Бряг-принт“ — Варна

© Надя Баева, преводач, 1992

© Деян Веков, рисунка на корицата, 1992

c/o Jusautor, Sofia

Harry Harrison. Deathworld

© 1960 by Harry Harrison

All rights reserved

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.